

Liikenne tietyömailla Tienpitoajoneuvot

30.12.2013

Liikenne tietyömailla, Tienpitoajoneuvot

Liikenneviraston ohjeita 40/2013

Kannen kuva: Jukka Niilo-Rämä

Verkojulkaisu pdf (www.liikennevirasto.fi)

ISSN-L 1798-663X

ISSN 1798-6648

ISBN 978-952-255-375-1

Liikennevirasto

PL 33

00521 HELSINKI

Puhelin 020 637 373

Hankkeet / Hankehallinta

Säädösperusta
Tielikennelaki 48 §

Korvaa/muuttaa
TIEH 2200007-08

Kohdistuvuus
Liikennevirasto, ELY-L, kunnat ja
yksityiset tiet

Voimassa
1.6.2014 alkaen

Asiasanat
Tienpitoajoneuvot, tietyömaat, tietyö

Tienpitoajoneuvot

Julkaisu on laadittu parantamaan niiden kuljettajien säädöstuntemusta, jotka kuljettavat tiellä tai muualla liikennealueella erilaisissa tienpidon tehtävissä työkoneita ja muita tienpidon ajoneuvoja. Julkaisuun on koottu keskeisimmät liikennesäännöt ja niihin liittyvät poikkeussäännöt, joita tiellä työskentelevien ajoneuvojen käytössä noudatetaan.

Liikennevirasto on päivittänyt tämän julkaisun vastaamaan uudistettua lainsäädäntöä.

Ylijohtaja

Raimo Tapio

Tekninen johtaja

Markku Nummelin

LISÄTIETOJA
Tapio Syrjänen
Pirkanmaan ELY
puh. 040 842 9208

Esipuhe

Liikenne tietyömailla, Tienpitoajoneuvot -ohje on laadittu parantamaan niiden kuljettajien säädöstuntemusta, jotka kuljettavat tiellä tai muualla liikennealueella erilaisissa tienpidon tehtävissä työkoneita ja muita tienpidon ajoneuvoja. Julkaisuun on koottu keskeisimmät liikennesäännöt ja niihin liittyvät poikkeussäännöt, joita tiellä työskentelevien ajoneuvojen käytössä noudatetaan.

Julkaisuun on koottu myös säädökset, jotka oleellisesti liittyvät tiellä työskentelevien ajoneuvojen varoituslaitteisiin ja niiden käyttöön. Myös muita säädöksiä, jotka liittyvät ajoneuvojen käyttämiseen tienpitoon liittyvissä töissä on mukana.

Liikenne tietyömailla – Tienpitoajoneuvot -ohje on päivitetty vastaamaan lainsäädäntöön tehtyjä muutoksia. Ohjeen päivittämisestä ovat vastanneet Liikennevirastosta Outi Luukkonen sekä Pirkanmaan ELY-keskuksesta Tapio Syrjänen. Ohjeen on koonnut Jukka Niilo-Rämä Ramboll Finland Oy:stä apunaan Antti Rantanen ja Outi Kulonen.

Helsingissä joulukuussa 2013

Liikennevirasto
Investoinnit/investointien ohjaus

Sisällysluettelo

1	JOHDANTO.....	8
2	MÄÄRITELMIÄ	9
2.1	Ajoneuvot.....	9
2.1.1	Ajoneuvojen luokittelu	9
2.1.2	Traktori.....	10
2.1.3	Moottorityökone	11
2.1.4	Maastoajoneuvo	12
2.1.5	Hinattava ajoneuvo	12
2.1.6	Tienpitoajoneuvo	13
2.2	Tie	14
2.3	Liikennejärjestelyt.....	16
2.3.1	Liikenteen ohjaus	16
2.3.2	Liikenteen ohjaaja (TLL 49 §).....	16
2.3.3	Tien sulkeminen	17
2.3.4	Liikenteen ohjauslaite	18
2.4	Tienpito	19
3	LIIKENNESÄÄNNÖT	20
3.1	Yleiset velvollisuudet tienpidon liikenteessä.....	20
3.1.1	Tienkäyttäjän yleiset velvollisuudet	20
3.1.2	Tienpitoajoneuvon kuljettajan erityiset velvollisuudet.....	20
3.2	Liikenteen ohjaus tienpitotehtävässä	21
3.3	Liikennesääntöjen soveltaminen tienpidon ajossa.....	21
3.4	Poikkeussäännökset	23
3.4.1	Poikkeussäännökset tienpidon ajoneuville (TLL 48 § 3 ja 4 mom.).....	23
3.4.2	Poikkeussäännökset moottori- ja moottoriliikennetiellä	26
3.4.3	Poikkeussäännökset pysäyttämässä ja pysäköinnissä	27
3.5	Tienpitoajoneuvoa koskevat erityismääräykset	28
3.5.1	Poikkeukset/ ei poikkeusta (TLA 52 § 3 mom.).....	28
3.5.2	Poikkeuksetta noudatettavat liikennesäännöt	28
3.6	Liikennesäännöt suljetulla alueella	29
3.6.1	Liikenne suljetulla tai tien ulkopuolisella alueella.....	29
3.7	Tietyn merkitseminen	29
3.8	Maanrakennuskoneiden vaara-alue.....	30
4	TIENPITOAJONEUVO JA SEN VARUSTEET	31
4.1	Yleiset määräykset.....	31
4.1.1	Ajoneuvon yleiset turvallisuusvaatimukset	31
4.1.2	Vastuu ajoneuvon kunnosta, rekisteröinnistä ja katsastuksesta	31
4.1.3	Poikkeukset rekisteröintivelvollisuudesta.....	32
4.1.4	Työmaatarkastukset	32
4.1.5	Turvallisuus ja sijoittaminen.....	33
4.2	Traktori ja moottorityökone	33
4.3	Hinattava ajoneuvo	34
4.4	Kytkeminen ja hinaaminen.....	34
4.5	Alleajo- ja sivusuojat	36
4.6	Liukuesteet	38
4.7	Henkilökuljetukset	39

4.8	Henkilönostot.....	41
4.9	Ajoneuvon kuorma	41
4.10	Ajoneuvojen mitat	46
4.11	Nopeusrajoitukset	48
4.12	Nopeuskilpi.....	50
4.13	Ajopiirturi.....	50
4.14	AjonL 25 § 1 mom. kohta 12 Nopeudenrajoitin.....	53
4.15	AAjonk 51a § (791/2005) Hitaan ajoneuvon kilpi	54
4.16	Kuorma-auton tunnuskilpi ja pitkän ajoneuvoyhdistelmän kilpi	55
4.17	Varoitus- ja työvalaisimet	55
4.18	Auran merkitseminen	61
4.19	Peruutushälytin.....	62
5	AJOKORTTIMÄÄRÄYKSET	64
5.1	Ajokorttilaki (AjokL 386/11)	64
5.2	ADR –ajolupa.....	68
6	KULJETTAJAN AMMATTIPÄTEVYYS	70
6.1	Laki kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä (273/2007)	70
7	VASTUU TIENPITOTEHTÄVÄSSÄ.....	73
7.1	Tieliikennelain tarkoittamalla tiellä	73
7.2	Tienpitoajoneuvon käyttö suljetulla alueella	74
8	TIENPITOAJONEUVOJEN VAKUUTUKSET	75
8.1	Liikennevakuutus.....	75
8.2	Vastuuvakuutus	76
9	LIIKENNEVAHINGON KÄSITTELY	77
9.1	Toimenpiteet liikennevahingon sattuessa.....	77
9.2	Rangaistusmääräysmenettely.....	77
9.3	Oikeudenkäynti.....	78

Käytetyt lyhenteet

L	Laki
A	Asetus
p	Päätös
VN	Valtioneuvosto
LiikM	Liikenne- ja viestintäministeriö tai aikaisempi liikenneministeriö
TraFi	Liikenteen turvallisuusvirasto
TLL	Tieliikennelaki
TLA	Tieliikenneasetus
LiikMp	Liikenne- ja viestintäministeriön tai aikaisemman liikenneministeriön päätös
LiikMA	Liikenne- ja viestintäministeriön tai aikaisemman liikenneministeriön asetus
VNp	Valtioneuvoston päätös
VNA	Valtioneuvoston asetus
AjonL	Ajoneuvolaki
AAjonk	Asetus ajoneuvojen käytöstä tiellä
MaantL	Maantielaki
/1/	Viittaus lähdeluettelon numeroon

1 Johdanto

Suomen lainsäädännössä on useita tieliikenteeseen liittyviä säädöksiä. Niitä ovat mm. tieliikenteeseen, kuljetuksiin, ajoneuvoihin, ajokortteihin, ajoneuvojen rekisteröintiin, verotukseen, liikennevahinkoihin, liikennerikkomuksiin ja tieliikenteen hallintaan liittyvät säädökset. Eri kustantajat mm. Edita Publishing Oy ja Talentum Media Oy julkaisevat vuosittain lakikokoelmia, jotka sisältävät keskeisen Suomessa voimassa olevan tieliikennelainsäädännön.

Tiellä työskentelevien ajoneuvojen käytössä noudatetaan niitä liikennesääntöjä, joita lainsäädännössä on annettu. Tienpitoajoneuvon kuljettajan tulee lisäksi hallita laissa tiellä työskentelyyn liittyvät poikkeussäännöt. Tienpitoon liittyy myös liikenteen ohjaus erilaisin liikenteenohjauslaittein sekä liikenteen ohjaajana toimiminen. Ajoneuvojen rakenteista, varusteista ja kuormaamisesta on lainsäädännössä useita lakeja ja asetuksia, joissa on määritelty myös tienpitoajoneuvoihin liittyviä asioita. Ajokorttilaki- ja asetus on uudistunut vuoden 2013 alussa.

Työturvallisuuslailla (738/2002) sekä Valtioneuvoston asetuksella rakennustyön turvallisuudesta (205/2009) pyritään parantamaan työympäristöä ja työolosuhteita sekä ennalta ehkäisemään ja torjumaan työtapaturmia. Liikennevirasto edellyttää tiellä tehtävään työhön ja työn johtamiseen osallistuvilta henkilöiltä turvallisuuteen liittyviä pätevyysvaatimuksia, jotka henkilö täyttää Tieturva-koulutuksen käytyään.

Liikennevirasto on julkaissut ”Liikenne tietyömailla” ohjekirjasarjaa. Aiemmin julkaisijana oli Tiehallinto. Käsillä oleva julkaisu ”Tienpitoajoneuvot” on kyseisen ohjekirjasarjan yksi osa ja toimii perustana sarjan muille julkaisuille. Julkaisuun on koottu Suomen laista tienpitoajoneuvoihin ja niiden kuljettamiseen liittyviä määräyksiä. Muissa julkaisuissa on annettu tarkentavia ohjeita tienpitoon liittyviin erilaisiin töihin.

2 Määritelmiä

2.1 Ajoneuvot

2.1.1 Ajoneuvojen luokittelu

Ajoneuvo

Ajoneuvo on maalla kulkemaan tarkoitettu laite, joka ei kulje kiskoilla.
(TLL 2a § 1; AjonL 3 §1) /1/, /3/

Moottorikäyttöinen ajoneuvo

Moottorikäyttöinen ajoneuvo on konevoimalla kulkeva ajoneuvo; moottorikäyttöisiä ajoneuvoja ovat auto, moottoripyörä ja mopo sekä näihin luokkiin kuulumattomat L-luokkien ajoneuvot samoin kuin traktori, moottorityökone ja maastoajoneuvo. (TLL 2a § 2; AjonL 3 § 2) /1/, /3/

Auto

M- ja N-luokan ajoneuvo, auto, on henkilöiden tai tavaran kuljetukseen taikka määrättyyn erikoistehtävään valmistettu moottorikäyttöinen ajoneuvo, jossa on vähintään neljä pyörää tai telat ja jonka suurin rakenteellinen nopeus on suurempi kuin 25 km/h. M- ja N-luokan ajoneuvoksi ei kuitenkaan katsota nelipyöräistä ajoneuvoa, joka 13 §:n nojalla katsotaan L-luokkaan kuuluvaksi taikka 14 tai 15 §:n nojalla traktoriksi tai moottorityökoneeksi. (AjonL 10 § 1 mom.) /3/

Henkilöauto

M1-luokan ajoneuvo, henkilöauto, on henkilöiden kuljetukseen valmistettu ajoneuvo, jossa on kuljettajan lisäksi tilaa enintään kahdeksalle henkilölle. (AjonL 10 § 2 mom. 1) /3/

Pakettiauto

N1-luokan ajoneuvo, pakettiauto, on tavaran kuljetukseen valmistettu ajoneuvo, jonka kokonaismassa on enintään 3,5 tonnia. (AjonL 10 § 2 mom. 3) /3/

Kuorma-auto

N2- ja N3-luokan ajoneuvo, kuorma-auto, on tavaran kuljetukseen valmistettu ajoneuvo, jonka kokonaismassa on suurempi kuin 3,5 tonnia; N2-luokan ajoneuvon kokonaismassa on enintään 12 tonnia ja N3-luokan ajoneuvon yli 12 tonnia. (AjonL 10 § 2 mom.4) /3/

Auton alustalle rakennettu työkone

Auton alustalle rakennettu työkone (aikaisemmin erikoisauto) on N2 - tai N3 -luokan ajoneuvo, joka on varustettu erityisillä välineillä työn tekoa varten ja jota ei ole tarkoitettu muun tavarankuljetukseen kuin työssä tarpeellisten työvälineiden ja tarvikkeiden kuljettamiseen. (AjonL 102 § 4 mom. g /3/, Asetus ajoneuvojen rakenteesta ja varusteista (1256/1992) 20 §)

Ajoneuvonosturi

Ajoneuvonosturilla tarkoitetaan N3-luokan erikoiskäyttöön tarkoitettua ajoneuvoa, jota ei ole varustettu tavaroiden kuljettamista varten ja jonka nosturin nostomomentti on vähintään 400 kNm. (LiikMA 1248/2002 10 §)

Huoltoauto

Huoltoauto on ajoneuvojen ja koneiden huoltoon sekä korjausmiehistön ja välineiden kuljetukseen tarkoitettu, tarvittavin työkaluin ja laittein varustettu N-luokan auto, jossa on tilaa enintään kahdelle henkilölle kuljettajan vieressä.

Huoltoauto on myös valtion, valtion liikelaitoksen, sähkö-, lämpö-, tele-, kaasu- tai vesilaitoksen tai kunnan omistama tien, kadun, radan ja ratakaluston tai sähkö-, lämpö-, tele-, kaasu- ja vesilaitosten verkon ja laitteiden tai puolustusvoimien sotavarustuksen huoltoon sekä korjausmiehistön ja välineiden kuljetukseen tarkoitettu, tarvittavin työkaluin ja laittein varustettu M1 -luokan auto, jossa on istuimet kuljettajan lisäksi enintään kahdeksalle henkilölle. (AjonL 102 § 4 mom. f /3/, Asetus ajoneuvojen rakenteesta ja varusteista (1256/1992) 19 §)

Varusteet luokittelussa

M- ja N-luokan ajoneuvoja luokiteltaessa rinnastetaan erikoistarkoituksiin valmistettujen ajoneuvojen varusteet, kuten nosturi, betonipumppu ja huoltovälineet, tavaraan. (AjonL 10 § 3 mom.) /3/

Autoverolaissa säädetään tarvittaessa sellaisen auton, joka on verovapaa tai josta suoritetaan alennettua veroa, rakenteesta, mitoituksesta ja muista verovapauden tai alennetun veron edellytyksistä. Liikenne ja viestintäministeriön asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin M- ja N-luokan ajoneuvojen alaluokista. (AjonL 10 § 4 mom.) /3/

2.1.2 Traktori

T- ja C-luokan ajoneuvo sekä liikennetraktori (traktori) on moottorikäyttöinen pyörillä tai telaketjuilla varustettu ajoneuvo:

1. jossa on vähintään kaksi akselia;
2. jonka suurin rakenteellinen nopeus on vähintään kuusi kilometriä tunnissa;
3. jonka toiminta perustuu ensi sijassa vetävään voimaan; sekä

4. joka on erityisesti tarkoitettu vetämään, työntämään, kuljettamaan ja käyttämään tiettyjä maa- tai metsätaloudessa käytettäviksi tarkoitettuja vaihdettavissa olevia laitteita taikka vetämään maa- tai metsätaloudessa käytettäviä perävaunuja.

Traktori voi olla varustettu kuormien kuljettamiseen maa- tai metsätalouden harjoittamisen yhteydessä, ja siinä voi olla matkustajien istuimia. Traktoriksi ei kuitenkaan lueta erityisesti metsätalouskäyttöön suunniteltuja koneita, kuten juonto- ja kuorma-traktoreita, jotka määritellään standardissa ISO 6814:2000, eikä maansiirtokoneiden, jotka määritellään standardissa ISO 6165:2001, alustalle rakennettuja metsäkoneita.

Traktorit jaetaan ominaisuuksiensa perusteella seuraaviin luokkiin:

1. **T1-luokka:** pyörillä varustetut traktorit, joiden suurin rakenteellinen nopeus on enintään 40 kilometriä tunnissa, kuljettajaa lähinnä olevan akselin pienin raideväli vähintään 1,15 metriä, omamassa ajokuntoisena yli 0,6 tonnia ja maavara enintään yksi metri;
2. **T2-luokka:** pyörillä varustetut traktorit, joiden suurin rakenteellinen nopeus on enintään 40 kilometriä tunnissa, pienin raideväli alle 1,15 metriä, oma_massa ajokuntoisena yli 0,6 tonnia ja maavara enintään 0,60 metriä; jos traktorin painopisteen korkeusarvo maanpinnasta mitattuna jaettuna kaikkien akseleiden pienimpien raidevälien keskiarvolla on yli 0,90, suurin rakenteellinen nopeus saa olla enintään 30 kilometriä tunnissa;
3. **T3-luokka:** pyörillä varustetut traktorit, joiden suurin rakenteellinen nopeus on enintään 40 kilometriä tunnissa ja omamassa ajokuntoisena enintään 0,6 tonnia;
4. **liikennetraktori:** tavaran kuljetukseen tarkoitettut kuormaa kantavat neste-painetoimisella runko-ohjauksella varustetut traktorit; liikennetraktori on myös muu traktori, jota käytetään tavaran kuljetukseen kytkentämassaltaan yli 10 tonnin perävaunulla varustettuna; liikennetraktoriksi ei kuitenkaan katsota traktoria, jota käytetään polttoainemaksusta annetun lain (1280/2003) 7 §:ssä tarkoitettuihin kuljetuksiin; liikennetraktorin suurin rakenteellinen nopeus on enintään 50 kilometriä tunnissa;
5. **5.C-luokka:** telaketjuin liikkuvat ja ohjattavat traktorit. (AjonL 14 §) /3/

(Ks. LiikMA 274/2006 traktorien, moottorityökoneiden ja maastoajoneuvojen, niiden perävaunujen sekä hinattavien laitteiden rakenteesta ja varusteista)

2.1.3 Moottorityökone

Moottorityökone on:

1. omalla käyttövoimallaan liikkuva ajoneuvo, joka on suunniteltu ja rakennettu työkoneeksi ja joka ei rakenteensa takia sovellu matkustajien eikä tavaroiden kuljettamiseen; auton alustalle asennettua työkonetta ei pidetä moottorityökoneena;
2. perävaunujen ja kuljetusalustojen siirtoon satamassa tai muulla terminaali-alueella valmistettu vetotrukki, jonka suurin rakenteellinen nopeus on enin-

tään 50 km/h, jollei ajoneuvoa ole pidettävä kuorma-autona tai liikenne-
traktorina. (AjonL 15 §) /3/

(Ks. LiikMA 274/2006 traktorien, moottorityökoneiden ja maastoajoneuvojen, niiden
perävaunujen sekä hinattavien laitteiden rakenteesta ja varusteista)

2.1.4 Maastoajoneuvo

Maastoajoneuvo on henkilöiden tai tavarankuljetukseen taikka muita ajoneuvoja ve-
tämään valmistettu jäällä, lumessa tai vajottavassa maastossa taikka maahan tukeu-
tuen kulkemaan valmistettu moottorikäyttöinen ajoneuvo, kuten moottorireki tai il-
matyynyalus. Maastoajoneuvoksi ei kuitenkaan katsota ajoneuvoa, joka on tarkoitettu
kuljetettavaksi moottorikelkkailureitin lisäksi myös muulla tiellä.

Moottorireki on jalaksin tai teloin varustettu maastoajoneuvo. Moottorikelkka on tela-
vetoinen moottorireki, jossa on kuljettajan lisäksi tilaa enintään kahdelle henkilölle ja
jonka omamassa on enintään 0,5 tonnia. (AjonL 16 §) /3/

(Ks. LiikMA 274/2006 traktorien, moottorityökoneiden ja maastoajoneuvojen, niiden
perävaunujen sekä hinattavien laitteiden rakenteesta ja varusteista)

2.1.5 Hinattava ajoneuvo

Hinattavalla ajoneuvolla tarkoitetaan toiseen ajoneuvon kytkettävää ajoneuvoa;
hinattavia ajoneuvoja ovat perävaunu ja hinattava laite. (TLL 2a § 3 mom.) /1/

Hinattavalla ajoneuvolla tarkoitetaan toiseen ajoneuvon kytkettävää ajoneuvoa, joka
ei ole tarkoitettu kulkemaan omalla käyttövoimalla (AjonL 3 § 3 mom.). /3/

Perävaunu

O1-O4 -luokan ajoneuvo, auton perävaunu, on hinattava ajoneuvo.

Auton perävaunut jaetaan kokonaismassan perusteella seuraaviin luokkiin:

Perävaunujen alaluokat

1. O1-luokan ajoneuvon, kevyt perävaunu, kokonaismassa on enintään 0,75 ton-
nia;
2. O2-luokan ajoneuvon kokonaismassa on suurempi kuin 0,75 tonnia mutta
enintään 3,5 tonnia;
3. O3-luokan ajoneuvon kokonaismassa on suurempi kuin 3,5 tonnia mutta
enintään 10 tonnia;
4. O4-luokan ajoneuvon kokonaismassa on suurempi kuin 10 tonnia.

R-luokan ajoneuvo on tavarankuljetukseen tarkoitettu traktorin perävaunu. (AjonL
17 §) /3/

(Ks. LiikMA 1248/2002, 5 ja 11 § autojen ja perävaunujen rakenteesta ja varusteista)

Hinattava laite

Hinattava laite on auton perävaunu tai muuhun moottorikäyttöiseen ajoneuvoon kuin autoon kytkettävä hinattava ajoneuvo, jota ei ole tarkoitettu henkilöiden tai tavaroiden kuljetukseen eikä matkailuun. (AjonL 17 §) /3/

(Ks. LiikMA 274/2006 traktorien, moottorityökoneiden ja maastoajoneuvojen, niiden perävaunujen sekä hinattavien laitteiden rakenteesta ja varusteista)

Hinattava varoituslaite

Kun liikennettä varoitetaan ja ohjataan tiellä tehtävän työn vuoksi, voidaan käyttää erityistä hinattavaa varoituslaitetta. Hinattavan varoituslaitteen takaosan muodostaa enintään 260 cm x 320 cm:n suuruinen sulkuaita, johon on kiinnitetty liikennemerkki 417 (Liikenteenjakaja) ja yleensä myös merkki 142 (Tietyö). Varoituslaitteen yläosassa on keltaiset varoitusvilkut ja alaosassa punaiset, perävaunussa käytettävää mallia olevat heijastimet. Hinattavan varoituslaitteen etuosassa sen äärimmäisissä kulmissa on oltava vähintään 30 cm2:n suuruiset valkoiset heijastimet. Hinattavaa varoituslaitetta pimeän aikana siirrettäessä on siinä oltava etukulmissa valkoiset ja takakulmissa punaiset äärivalot. Hinattavan varoituslaitteen voi korvata kuorma-auton perälautaan kiinnitettävällä vastaavalla sulkuaidalla.

Varoituslaitetta käytettäessä ovat vilkkuvat keltaiset valot pidettävä aina toiminnassa. Siirtokuljetuksen ajaksi ovat vilkkuvat keltaiset valot sammutettava ja sulkuaita käännettävä vaaka-asentoon.

Hinattavaa varoituslaitetta voidaan käyttää silloin, kun työ on nopeasti etenevää tai lyhytaikaista. (LiikMp liikenteen ohjauslaitteista 203/1982 muut. 384/1994 41 §)

Uutena käyttöön otettavat hinattavat laitteet (varoituslaitteet) on rekisteröitävä 1.1.2011 alkaen. Tätä ennen käyttöön otettujen tieliikenteessä käytettävien autoihin kytkettävien hinattavien laitteiden tulee olla rekisteröity 1.1.2015 alkaen. Muulla moottorikäyttöisellä ajoneuvolla kuin autolla vedettäviä hinattavia laitteita ei rekisteröidä, eikä myöskään rekisteröintikatsasteta tai yksittäishyväksytä. (AjonL 226/2009) /3/

Hinattava varoituslaite on auton perävaunu ja sen tulee täyttää niistä säädöksissä annetut vaatimukset mm. valojen ja heijastimien osalta.

2.1.6 Tienpitoajoneuvo

Tienpitoajoneuvo on tässä julkaisussa käytetty yleisnimitys tienpitotehtävissä käytettävästä ajoneuvosta. Niitä voivat olla esimerkiksi:

- kunnossapidon eri tehtävissä käytettävät tiekoneet,
- maarakentamisen eri tehtävissä käytettävät moottorityökoneet,
- päällystys- ja tiemerkitätoissa käytettävät moottorityökoneet
- suunnittelu- valvonta-, työnjohto- ja huoltotehtävissä käytettävät henkilö-, paketti- ja kuorma-autot tehtävän aikana.

Tiekone

Tiekone on moottorityökoneista käytetty epävirallinen yleisnimitys, jolla tarkoitetaan tienpidossa käytettäviä moottorikäyttöisiä ajoneuvoja.

2.2 Tie

Tieliikennelainsäädännössä tarkoitetaan tiellä yleisnimityksenä yleistä ja yksityistä tietä, katua, rakennuskaavatietä, moottorikelkkailureittiä, toria sekä muuta yleiselle liikenteelle tarkoitettua tai yleisesti liikenteeseen käytettyä aluetta (TLL 2 § 1 mom.) /1/

Maantie

Maantie on sellainen tie, joka on luovutettu yleiseen liikenteeseen ja jonka ylläpitämisestä valtio huolehtii. Liikenteellisen merkityksensä mukaan maantiet ovat valtateitä, kantateitä, seututeitä tai yhdysteitä.

Maantie voi olla moottori- tai moottoriliikennetie taikka tarkoitettu muuta vain tietynlaisista liikennettä varten. Moottori- ja moottoriliikenneteiden teknisistä ominaisuuksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Maantie voi olla myös tarkoitettu käytettäväksi vain talvella (erityinen talvitie). Erityisistä talviteistä ovat voimassa soveltuvin osin tämän lain säännökset. (MaantL 4 § 1 ja 4 mom.) /5/

Muussa laissa tai asetuksessa oleva viittaus säännökseen, joka kumotaan tällä lailla, tarkoittaa tämän lain voimaantulon jälkeen viittausta tähän lakiin. Muussa laissa tai asetuksessa oleva viittaus yleiseen tiehen tarkoittaa tämän lain voimaantulon jälkeen viittausta maantiehen. (MaantL 111 § 2 mom.) /5/

Moottoritie / moottoriliikennetie

Moottoritiellä on kaksi keskikaistan tai kaiteen toisistaan erottamaa ajorataa, joilla ei ole avattavia siltoja. Risteävän liikenteen tulee kulkea eri tasossa kuin moottoritie liikenteen. Moottoritiehen liittyvä ja sieltä poistuva liikenne on johdettava moottoritien alkamis- tai päättymiskohtien taikka tiesuunnitelmassa osoitettujen liittymien kautta. Moottoritien ja siihen rajoittuvan kiinteistön välillä ei saa olla muuta kulku-yhteyttä.

Mitä 1 momentissa säädetään moottoritiestä, koskee myös moottoriliikennetietä kuitenkin siten, että sillä voi olla yksi tai kaksi ajorataa. (VNA maanteistä 924/2005 1 §)

Liikenteestä moottoritiellä ja moottoriliikennetiellä säädetään tieliikenneasetuksessa. (TLA 2 luku) /2/

Maantiehen kuuluvat alueet, rakennelmat ja laitteet sekä tiealue

Maantiehen kuuluvat:

1. ajorata pientareineen ja muut liikenteen käyttöön tarkoitettut alueet, kuten jalkakäytävä ja pyörätie, erikoiskuljetustie, pysäköintipaikka ja -alue, joukko-liikennettä ja sen käyttöä palveleva alue sekä levähdys-, varasto- tai kuorma-alue;
2. 1 kohdassa mainittujen alueiden säilymistä ja käyttämistä varten pysyvästi tarvittavat ja niihin välittömästi liittyvät rakenteet, rakennelmat ja laitteet;
3. liikenteen ohjauslaitteet ja muut tienkäyttäjien opastukseen tarvittavat rakenteet, rakennelmat ja laitteet;
4. muut tienpitoa taikka liikennettä tai sen haittojen ehkäisemistä varten tarpeelliset alueet, rakenteet, rakennelmat ja laitteet, kuten melueste ja riista-aita.

Maantiehen kuuluu varalaskupaikka, joka on määrätty tien liitettäväksi, sekä alue, joka tarvitaan valtakunnan rajan ylittävistä tieliikenteestä aiheutuvia toimintoja varten. Maantiehen kuuluu myös tien välittömästi liittyvä alue, joka maantietä rakennettaessa tarvitaan sähkö- ja viestintäjohtojen sekä muiden yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamista varten.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu alue muodostaa maantien tiealueen. Tiealue, jonka rajoja ei ole kiinteistötoimituksessa määrätty, ulottuu kahden metrin etäisyydelle ojan tai, missä ojaa ei ole, tieluiskan tai -leikkauksen ulkosyrjästä. (MaantL 328/2013 5 §) /5/

Ajorata

Ajoradalla tarkoitetaan ajoneuvoliikenteelle tarkoitettua, yhden tai useamman ajokaistan käsittävää tien osaa, pyörätietä lukuun ottamatta. (TLL 2 § 2 mom.) /1/

Ajokaista

Ajokaistalla tarkoitetaan tiemerkinnoin osoitettua tai muuta autolle riittävän leveää ajoradan pituussuuntaista osaa ja pyöräkaistaa. (TLL 2 § 4 mom.) /1/

Pientare

Pientareella tarkoitetaan ajoradasta reunaviivalla erotettua tien pituussuuntaista osaa (TLL 2 § 3 mom.) /1/

2.3 Liikennejärjestelyt

2.3.1 Liikenteen ohjaus

Tienkäyttäjän on ensisijaisesti noudatettava poliisimiehen ja muun liikenteen ohjaajan antamaa merkkiä tai ohjetta (TLL 4 § 1 mom.) /1/

Liikenteen ohjauslaitteella annettua ohjetta on noudatettava, vaikka se edellyttäisi poikkeamista liikennesäännöstä.

Jos liikennettä ohjataan liikennevaloin, valo-opastetta on noudatettava muulla ohjauslaitteella annetusta ohjeesta huolimatta (TLL 4 § 2 mom.) /1/

Liikenteen ohjaamiseen voidaan käyttää liikennemerkkejä, liikennevaloja, tiemerkin-
töjä ja muita liikenteen ohjauslaitteita siten kuin niistä säädetään tieliikenneasetuk-
sessa.

Tienkäyttäjän on noudatettava liikenteen ohjauslaittein annettuja ohjeita ja määräyk-
siä niin kuin siitä tieliikennelaissa säädetään. (TLA 3 §) /2/

2.3.2 Liikenteen ohjaaja (TLL 49 §)

Liikenteen ohjaajana toimii poliisimies. Tiellä suoritettavien puolustusvoimien harjoit-
tusten aikana liikennettä ohjaa sotilaspoliisi tai tähän tehtävään määrätty sotilas-
henkilö. Rajavartiomiehen osallistumisesta liikenteen ohjaukseen säädetään raja-
vartiolaissa.

Poliisi voi oikeuttaa työsuojelutarkastajan ohjaamaan liikennettä poliisin ja työsuoje-
luviranomaisten yhdessä tiellä suorittamassa moottoriajoneuvon kuljettajan ajo- ja
lepoaikojen valvonnassa.

Liikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden varmistamiseksi liikenteen ohjaajina toimivat
myös henkilöt, jotka:

1. Liikennevirasto määrää ohjaamaan liikennettä tien ja rautatien tasoristeyk-
sessä;
2. kunnallinen viranomainen määrää ohjaamaan liikennettä paikassa, jossa rai-
tiovaunuliikenteestä voi aiheutua vaaraa tai haittaa muulle tieliikenteelle;
3. liikenteen ohjauksesta vastaava viranomainen määrää ohjaamaan liikennettä
tiellä tai sen läheisyydessä tehtävän työn tai tutkimuksen vuoksi;
4. Liikenteen turvallisuusvirasto tai poliisi määrää ohjaamaan liikennettä eri-
koiskuljetuksessa; (624/2010)
5. poliisi määrää ohjaamaan liikennettä laajan ja pitkäkestoisen liikenne-
ruuhkan vuoksi;
6. poliisi määrää tilapäisesti ohjaamaan liikennettä urheilukilpailujen, kansan-
juhlien, näyttelyiden tai muiden vastaavien syiden vuoksi;

7. poliisi määrää ohjaamaan liikennettä lauttapaikalla, pysäköintialueella tai -laitoksessa;
8. poliisi määrää ohjaamaan liikennettä onnettomuuden tai muun vastaavan syyn vuoksi;
9. pelastusviranomainen tai muu pelastustoiminnan johtaja määrää ohjaamaan liikennettä, kun tehtävä liittyy pelastuslain (468/2003) mukaiseen avustamiseen pelastustoiminnassa.

Viranomainen voi määrätä liikenteen ohjaajan tiettyä tehtävää varten taikka määräajaksi. Liikenteen ohjaajana toimivan henkilön on oltava täysi-ikäinen, hänen on annettava suostumuksensa tehtävään ja hänellä on oltava tehtävän edellyttämä asian tuntemus.

Liikenteen ohjaajaksi 3 momentin 1–5 kohdan perusteella määrättyltä henkilöltä edellytetään tehtävään määrävän viranomaisen hyväksymää liikenteen ohjaajan koulutusta.

Liikenteen ohjaajalla on oltava selvästi erottuva vaatetus, joka vastaa standardin SFS-EN 471 vaatimuksia.

Liikenteen ohjaajaksi määrättyyn henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974). (TLL 49 §) /1/

Muun kuin virkapukuisen poliisimiehen on liikennettä ohjatessaan käytettävä pysäytysmerkinä pienoiskokoista liikennemerkkiä 311 (ajoneuvolla ajo kielletty). (TLA 2 §) /2/

Liikenteen turvallisuusvirasto (TraFi) edellyttää voimassa olevaa erikoiskuljetusten liikenteenohjaajaoikeutta (EKL-lupaa) kaikilta, jotka osallistuvat varsinaisesti erikoiskuljetusten liikenteenohjaukseen. TraFi voi myöntää EKL-oikeuden henkilölle, jolla on Suomessa voimassa oleva vähintään C1-ajo-oikeus ja voimassa oleva Tieturva 1 -kortti. Oikeuden saaminen edellyttää osallistumista TraFin hyväksymän kurssisuunnitelman mukaiselle EKL-peruskurssille ja siihen liittyvän kokeen läpäisemistä sekä vaadittujen erikoiskuljetusten seurannan suorittamista. Liikenteenohjausoikeus osoitetaan EKL-kortilla.

2.3.3 Tien sulkeminen

Tien tilapäisestä sulkemisesta ja liikenteen ohjauksesta tien kunnan vuoksi taikka tiellä tai sen läheisyydessä tehtävän työn vuoksi päättää se, jolla on oikeus asettaa tielle liikennemerkki (TLA 49 § 1 mom.) /2/

Tien sulkeminen on toimenpide, jolla tie tai sen osa eristetään yleiseltä liikenteeltä. Eristäminen tapahtuu liikenteen ohjaustoimenpitein ja/tai liikenteen ohjauslaittein.

Kokonaan

Tie on suljettu kokonaan yleiseltä liikenteeltä, kun yleinen liikenne on ohjattu korvaavalle reitille ja suljetulle tielle pääsy on estetty sulkulaittein ja, jos suljetulla tieosuudella sallittua liikennettä varten sulkulaitteissa on aukko, muille ajokieltoa osoittavien liikennemerkein.

Osittain

Tie on suljettu osittain yleiseltä liikenteeltä, kun tien toinen ajokaista on suljettu työn takia liikenteeltä. Liikenne voidaan ohjata silloin esimerkiksi kaksikaistaisella tiellä tien toista kaistaa pitkin.

Ajoittain

Tie katsotaan työkohteessa ajoittain suljetuksi silloin, kun liikenteen ohjaajat tai liikennevalot pysäyttävät liikenteen molemmista suunnista tietyön vaatimasta syystä.

Suljettu alue

Suljettu alue on yleiseltä liikenteeltä eristetty alue, jolle johtavat ajotiet on suljettu portti- tai puomilaittein. Suljettuna alueena toimivalle tietyömaalle johtavat ajotiet suljetaan sulkulaittein siten, ettei ulkopuolisten harhautuminen vahingossa tietyömaalle ole mahdollista. Sulkulaitteissa oleva työmaan ajoneuvoja varten järjestetty aukko varustetaan Ajoneuvolla ajo kielletty (311) -liikennemerkillä, jossa on työmaan ajon salliva 'Ei koske työmaan ajoneuvoja' -lisäkilpi.

2.3.4 Liikenteen ohjauslaite

Liikenteen ohjauslaitteita ovat liikennemerkit, liikennevalot, tiemerkinnot, sulku- ja varoituslaitteet sekä muut liikenteen ohjauslaitteet, jotka liikenneministeriö tai Liikennevirasto on vahvistanut käyttöön otettaviksi. (TLL 50 §, TLA 3 §, 46 §, 55 §, LiikMp liikenteen ohjauslaitteista 4 luku)

Liikenteen ohjauslaitteen asettaja

Liikenteen ohjauslaitteen asettaa maantielle tienpitoviranomainen. Kunta asettaa liikenteen ohjauslaitteen kadulle, rakennuskaavatielle, torille ja muulle vastaavanlaiselle liikennealueelle. Ennen pysyväksi tarkoitettun liikenteen ohjauslaitteen asettamista kunnan on varattava poliisille tilaisuus antaa lausuntonsa asiassa.

Muulle kuin 1 momentissa tarkoitettulle tielle liikenteen ohjauslaitteen asettaa tienpitäjä saatuaan siihen kunnan suostumuksen, jota ei kuitenkaan saa ilman pätevää syytä evätä. Suostumusta ei tarvita tien kunnan taikka tiellä tai sen vieressä tehtävän työn vuoksi tarpeellisten tilapäisten liikennemerkkien asettamiseen. (TLL 51 § 1 ja 2 mom.) /1/

Liikenteen ohjauslaitteen asettaminen

Liikenteen ohjauslaitteen asettamisella ymmärretään tieliikennelainsäädännössä asiaan liittyvää päätöksentekoa ja toimeenpanoa.

2.4 Tienpito

Tienpito käsittää maantien suunnittelun, rakentamisen, kunnossapidon ja liikenteen hallinnan. (MaantL 9 §), sekä niihin liittyvät suunnittelun, valvonnan ja työnjohdon edellyttämät tehtävät.

Vastuu tien pitämisestä liikennettä tyydyttävässä kunnossa kuuluu tienpitäjälle.

Tienpitäjä

Tienpitoviranomaisena toimii toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää jokin muu valtion viranomainen kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tienpitoviranomaiseksi, jos sitä tienpidon kannalta on pidettävä tarkoituksenmukaisena.

Liikennevirasto on tieinfrastruktuurin turvallisuuden hallinnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/96/EY (tieturvallisuusdirektiivi) 2 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen organisaatio ja Euroopan laajuisen tieverkon tunnelien turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/54/EY 4 artiklassa tarkoitettu hallintoviranomainen. (MaantL 11 §) /5/

Tienpitäjä kaavoitetulla alueella on yleensä kunta. Yksityisen tien pitäjänä on joko tien hoitokunta tai tien omistaja.

Tienkäyttäjä

Tienkäyttäjä on jokainen, joka on tiellä tai sillä olevassa ajoneuvossa tai raitiovaunussa. (TLL 2 § 10 mom.) /1/

Tienpitotehtävä

Tienpitotehtäviä ovat kunnossapitotöiden lisäksi myös kaikki tienpitämiseksi tarvittavat suunnittelu- ja rakennustyöt mukaan lukien niihin kuuluvat valvonta- ja työjohtotehtävät. /5/

Tienpidon liikenne

Tienpidon liikennettä on tienpitotehtävän edellyttämä tienpitotehtävään käytettävän ajoneuvon kuljettaminen tai työskentely tiealueella tai sen ulkopuolella.

3 Liikennesäännöt

3.1 Yleiset velvollisuudet tienpidon liikenteessä

3.1.1 Tienkäyttäjän yleiset velvollisuudet

Tienkäyttäjän on noudatettava liikennesääntöjä sekä muutenkin olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta vaaran ja vahingon välttämiseksi. Tienkäyttäjä ei saa tarpeettomasti estää tai häiritä liikennettä. (TLL 3 §) /1/

Tienkäyttäjä on jokainen, joka on tiellä tai sillä olevassa ajoneuvossa tai raitiovaunussa. (TLL 2 § 10 mom.) /1/

3.1.2 Tienpitoajoneuvon kuljettajan erityiset velvollisuudet

Kuljettajan on tienpitoajoneuvoa kuljettaessaan:

- noudatettava ensisijaisesti yleisiä liikennesääntöjä;
- noudatettava aina olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta vaaran ja vahingon välttämiseksi;
- kuljetettava ajoneuvoa niin, ettei liikennettä tarpeettomasti estetä tai häiritä eikä aiheuteta ilmeistä vaaraa;
- kuljetettava ajoneuvoa poikkeussääntöjen sallimalla tavalla tienpitotehtävässä olosuhteiden edellyttämällä tavalla tarpeellista varovaisuutta noudattaen;
- pysäytettäessä tai pysäköitäessä poikkeussääntöjen nojalla, ajoneuvon poikkeuksellisesta sijainnista ei saa aiheutua ilmeistä vaaraa tai muun liikenteen estymistä.

Tienpitoajoneuvona pidetään tässä ohjeessa kaikkia niitä ajoneuvoja, joita tienpidon eri tehtävissä käytetään.

Tienpitotehtävästä ja ajoneuvosta riippuen muulle liikenteelle aiheutuu erilaista haittaa.

Tarpeettoman haitan aiheuttamista on kuitenkin vältettävä.

Vaaran ja vahingon välttämiseksi on noudatettava olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta erityisesti kuljetettaessa ja pysäköitäessä ajoneuvoa poikkeussääntöjen nojalla.

Tienpitoajoneuvon kuljettamisesta, pysäyttamisestä ja pysäköinnistä poikkeussääntöjen sallimalla tavalla on erikseen säädetty tieliikennelaissa. (TLL 48 § 3 ja 4 mom.) /1/

Tienpitoajoneuvoa saa kuljettaa liikennesäännöistä poiketen silloin, kun laissa on siihen erikseen annettu mahdollisuus ja tienpitotehtävä edellyttää työn suorittamiseksi poikkeamista yleisistä liikennesäännöistä.

Tienpitoajoneuvoa ei saa pysäyttää tai pysäköidä siten, että siitä aiheutuu ilmeistä vaaraa. Jos ajoneuvo joudutaan pysäyttämään tai pysäköimään näkyvyydeltään rajoitettuun paikkaan, pitää liikennettä varoittaa ennalta ja liikenne ohjata käsiohjauksena.

Poikkeussääntöjen mukaan ajoneuvoa kuljettaessa ajoneuvon poikkeava kulku tai pysäköinti sekä ajoneuvon leveys tai pituus voi aiheuttaa vaaraa muulle liikenteelle. Ajoneuvon varoitusvalaisin/varoitusvalaisimet on tällöin pidettävä toiminnassa. (AA-jonk 51 § 3 mom.) /4/

3.2 Liikenteen ohjaus tienpitotehtävässä

Tienkäyttäjän on ensisijaisesti noudatettava poliisimiehen ja muun liikenteen ohjaajan antamaa merkkiä tai ohjetta. Liikenteen ohjauslaitteella annettua ohjetta on noudatettava, vaikka se edellyttäisi poikkeamista liikennesäännöstä. Jos liikennettä ohjataan liikennevaloin, valo-opastetta on noudatettava muulla ohjauslaitteella annetusta ohjeesta huolimatta. (TLL 4 §) /1/

Tienkäyttäjän on noudatettava liikennettä koskevia merkkejä, ohjeita ja sääntöjä seuraavassa järjestyksessä:

1. poliisin tai muun liikenteen ohjaajan antama merkki tai ohje;
2. liikennevalot;
3. liikennemerkit, tiemerkinnot ja muut liikenteen ohjauslaitteet;
4. liikennesäännöt.

Jos tienpitotehtävä edellyttää poikkeamista liikennesäännöstä, johon lainsäädännössä ei ole poikkeussääntöä, on työn aikana käytettävä erityisiä työn aikaisia liikenteen järjestelyjä, joilla muuta liikennettä varoitetaan ja ohjataan sekä varmistetaan työntekijöiden turvallisuus.

3.3 Liikennesääntöjen soveltaminen tienpidon ajossa

Kohtaaminen

Kohdattaessa on ajoneuvojen välille jätettävä riittävästi tilaa. Jos ajoradalla on este, on sen ajoneuvon kuljettajan, jonka puoleisella ajoradan osalla este on, tarvittaessa pysäytettävä ajoneuvonsa antaakseen vastaan tulevan sivuuttaa paikan. (TLL 16 § 2 mom.) /1/

Kohtaavalle ajoneuvolle on jätettävä riittävästi tilaa silloinkin, kun joudutaan liikkumaan tien keskiosalla. Tämä on erityisen tärkeää tienkohdissa, joissa on puutteelliset näkemät.

Sivuuttaminen

Tienpidossa tai vastaavassa tiellä tai sen vieressä tehtävässä työssä käytettävän, asianmukaisesti merkityn ajoneuvon saa sivuuttaa olosuhteet huomioon ottaen sopivimmalla tavalla noudattaen tarpeellista varovaisuutta. (TLL 16 § 3 mom.) /1/

Tämän säädöskohdan tuntemus autoilijoiden keskuudessa on heikko, joten tarvittaessa kohtaajien ajolinjoja on ohjattava tai näytettävä erikseen.

Ohittaminen

Tienpidossa tai vastaavassa tiellä tai sen vieressä tehtävässä työssä käytettävää, asianmukaisesti merkittyä ajoneuvoa ohitettaessa saa menetellä olosuhteisiin nähden sopivimmalla tavalla tarpeellista varovaisuutta noudattaen. (TLL 17 § 4 mom.) /1/

Ohittamistapahtumaa voi helpottaa antamalla mahdollisuuksien mukaan lisää tilaa sille puolelle, jolta tienpitoajoneuvon kuljettaja haluaa ohittamisen tapahtuvan. Tavallisesti tarkoitukseen käytetään ajoneuvon takaosaan kiinnitettyä liikenteenjakajamerkkiä.

Hidas ajoneuvo

Hitaasti kulkevan ajoneuvon kuljettajan on kapealla tai mutkikkaalla ajoradalla tai vastaan tulevan liikenteen ollessa vilkasta ohituksen helpottamiseksi vähennettävä nopeutta ja mahdollisuuksien mukaan annettava tietä. Hän saa tällöin tilapäisesti kuljettaa ajoneuvoa pientareella, jos se voi tapahtua vaaratta ja haitatta. (TLL 19 § 3 mom.) /1/

Tienpitoajoneuvoa kuljettaessa ei saa tarpeettomasti estää tai häiritä muuta liikennettä. Hitaasti liikkuvan tienpitoajoneuvon tulee mahdollisuuksien mukaan päästää muu liikenne ohitseen sopivin väliajoin ohittamiseen turvallisessa paikassa.

Tienpitotehtävää suorittavan ajoneuvon kuljettajan on omalta osaltaan pyrittävä toimimaan siten, että muu liikenne voi ohittaa tai kohdata turvallisesti.

Peruuttaminen ja kääntäminen

Ajoneuvoa ei saa peruuttaa eikä kääntää tiellä, ellei se voi tapahtua vaaratta ja muita estämättä. (TLL 20 §) /1/

Peruuttamisen ja kääntämisen yhteydessä sattuneet onnettomuudet ovat yleisimpiä tienpidon onnettomuuksista. Erityinen huolellisuus ja varovaisuus sekä ajoneuvon aikeiden riittävän selvä ilmoittaminen muille tienkäyttäjille väärinkäsitysten välttämiseksi ovat tarpeen.

Liikkeelle lähtö ja kaistan vaihtaminen

Kuljettaja saa lähteä liikkeelle tien reunasta, vaihtaa ajokaistaa tai muuten siirtää ajoneuvoa sivusuunnassa vain, milloin se voi tapahtua vaaratta ja muita tarpeettomasti estämättä. (TLL 21 §) /1/

Kääntyminen

Kääntyvän ajoneuvon kuljettaja ei saa aiheuttaa vaaraa tai tarpeetonta estettä muille samaan suuntaan kulkeville. (TLL 12 § 1 mom.) /1/

Edellä kulkeva ajoneuvo on ohitettava vasemmalta. Milloin edellä kulkeva kääntyy tai selvästi valmistautuu kääntymään vasemmalle, se on kuitenkin ohitettava oikealta. (TLL 17 § 1 mom.) /1/

Käännyttäessä vasemmalle risteyksessä, joka ei ilmene ennakoivasta liikennemerkistä, ajoneuvon kuljettajan on varottava myös takaa tulevaa liikennettä.

3.4 Poikkeussäännökset

3.4.1 Poikkeussäännökset tienpidon ajoneuvolle (TLL 48 § 3 ja 4 mom.)

Tienpidossa tai vastaavassa tiellä tai sen vieressä tehtävässä työssä käytettävää ajoneuvoa saa 8–12, 33, 33 a ja 33 b §:n säännösten estämättä kuljettaa olosuhteiden edellyttämällä tavalla tarpeellista varovaisuutta noudattaen. (24.6.2010/624) /1/

Ajoneuvon, jota käytetään 3 momentissa mainitussa työssä, liikennevalvonnassa tai poliisin, rajavartiolaitoksen taikka tullin virkatehtävässä, saa 26–28 §:n säännösten estämättä tilapäisesti pysäyttää tai pysäköidä tehtävän vaatimalla tavalla edellyttäen, ettei liikennettä ilmeisesti vaaranneta. (19.5.1989/449) /1/

Tienpitoajoneuvoa saa kuljettaa liikennesäännöistä poiketen vain, kun seuraavat ehdot ovat voimassa:

1. Laissa on poikkeussäännöllä annettu siihen mahdollisuus
2. Olosuhteet tienpitotehtävän suorittamiseksi edellyttävät poikkeamista yleisistä liikennesäännöistä
3. Noudatetaan tarpeellista varovaisuutta

Poikkeussääntöjen soveltaminen ei ole itsestään selvä oikeus tienpitoajoneuvolle. Laissa ovat poikkeussäännökset erikseen tiettyihin säännöksiin siitä syystä, että tienpitoon kuuluvat työt voidaan tehdä teknisesti ja järkevästi.

Tärkeä näkökohta on, että poikkeussääntöjen soveltaminen edellyttää olosuhteiden olevan sellaiset, että työtä ei voida muutoin tehdä (esim. monet kunnossapitotyöt).

Jos tällaista edellytystä ei ole, työ on tehtävä noudattaen yleisiä liikennesääntöjä.

Jos taas liikennesääntöjen vastainen ajoneuvon kuljettaminen katsotaan muutoin tarkoituksenmukaiseksi työn vuoksi muista kuin työteknisistä syistä, tienkohdassa on käytettävä työnaikaisia liikennejärjestelyjä, esimerkiksi kaksi ajorataisella tiellä päällystystyössä välikaistan ylityskohtien käyttö massankuljetusajoneuvojen ajomatkan lyhentämiseen.

Kun tienpitoajoneuvoa kuljetetaan poikkeussääntöjen perusteella, muulle liikenteelle on annettava mahdollisuus väistää ja sopeuttaa ajonsa tienpitoajoneuvon kulkuun. Tienpitoajoneuvon ja sen poikkeavan kulun havaitseminen on tärkeää muulle liikenteelle. Tienpitoajoneuvon varusteisiin kuuluvia varoitusvalaisimia on pidettävä toiminnassa, kun ajoneuvon yleisistä liikennesäännöistä poikkeava kulku tai pysäköinti taikka ajoneuvon leveys tai pituus voi aiheuttaa vaaraa muulle liikenteelle. Varoitusvalaisinten oikeasta sijoittelusta, valaisintyyppistä ja riittävästä määrästä tienpitoajoneuvossa on huolehdittava ennen tienpitoajoneuvon käyttöön ottamista.

Varoitusvilkkua tulee käyttää, kun liikutaan tienpitoajoneuvolla poikkeussäännön mukaan.

TLL 8 § Tien eri osien käyttö

Ajoneuvoa on kuljetettava ajoradalla. Jos tien oikealla puolella on piennar, jolla ajo käy haitatta päinsä, polkupyörää ja muuta moottoritonta ajoneuvoa sekä mopoa on kuitenkin kuljetettava pientareella.

Kun erityiset syyt siihen pakottavat, ajoneuvoa saa tilapäisesti kuljettaa muuallakin kuin sille tarkoitettulla tien osalla, jollei siitä aiheudu vaaraa eikä huomattavaa haittaa. /1/

Tienpitoajoneuvoa saa poikkeussäännön mukaan kuljettaa tienpitotehtävän vaatiessa muuallakin kuin ajoradalla, jollei siitä aiheudu vaaraa eikä huomattavaa haittaa. Asia on auras-, hiekoitus- ja puhdistustöiden hoitamiseksi esimerkiksi jalkakäytävien osalta selvä, mutta se on erikseen laissa mainittu. Ajoneuvoa kuljetettaessa on noudatettava tarpeellista varovaisuutta.

TLL 9 § Ajoneuvon paikka ajoradalla

Ajoneuvoa on ajoradalla kuljetettava muu liikenne ja olosuhteet huomioon ottaen niin lähellä ajoradan oikeaa reunaa kuin turvallisuutta vaarantamatta on mahdollista. Tämä säännös ei koske ajoa yksisuuntaisella ajoradalla.

Milloin kuljettajan ajosuunnassa on vähintään kaksi ajokaistaa, hänen on kuljetettava ajoneuvoa ajokaistaa tarpeettomasti vaihtamatta yleensä eniten oikealla olevalla va-paalla ajokaistalla.

Edellä 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa on vastaantulevalle liikenteelle tarkoitettulla ajokaistalla ajaminen kielletty.

Kaksisuuntaisella ajoradalla oleva koroke tai muu vastaava laite on sivuutettava oikealta. /1/

Ajoradan oikeassa reunassa ajamissäännöstä poiketen tienpitoajoneuvoa saa kuljettaa aurattaessa, suolattaessa ja hiekoitettaessa myös tien keskellä. On kuitenkin

huomattava, että harjanteille noustessa tai muissa näkyvyydeltään rajoitetuissa paikoissa vastaantulevan liikenteen puolelle siirrytään vain niin vähän, että kohtaava liikenne mahtuu sivuuttamaan suuremmilta vaikeuksilta. Kaikkien vastaantulevien taidot ja reaktiokyky eivät riitä nopeisiin väistöihin.

Useampikaistaisella tiellä vastaantulevan liikenteen puolella ajamista on vältettävä, koska tilanne on muulle liikenteelle yllättävä ja onnettomuuden vaara on suuri. Poikkeussäännön soveltaminenkin on tällöin kyseenalaista, koska työ voidaan tehdä liikennesääntöjä noudattaen.

Korokkeen vasemmalta puolelta ajaminen on muulle liikenteelle niin suuri yllätys, että siten on syytä ajaa vain, kun muuta liikennettä ei ole lainkaan tiellä, jolla ollaan työssä.

TLL 10 § Ajoneuvojen välinen etäisyys

Etäisyys edellä kulkevaan ajoneuvoon on sovitettava sellaiseksi, ettei päälle ajon vaaraa ole, vaikka tämä ajoneuvo pysäytetään.

Taajaman ulkopuolella muuta liikennettä selvästi hitaammin ajavien moottorikäyttöisten ajoneuvojen on pidettävä toisiinsa sellaiset etäisyydet, että ohittava ajoneuvo voi vaaratta ajaa niiden väliin. /1/

Tämä säännös ei estä sitä, että esimerkiksi aurausta suorittavat ajoneuvot voivat porastuksessa ajaessaan liikkua aivan peräkkäin siirtäessään lunta koko tien poikki-leikkauksen leveydeltä samaan suuntaan tien reunaan. Tästä aiheutuu muulle liikenteelle hetkellistä haittaa. Jos aura-autojen väli on pitkä, aiheuttaa niiden välillä tielle kasaantuva lumivalli muille ajoneuvoille vaaraa.

TLL 11 § Ryhmittäminen

Ajokaista kääntymistä varten on valittava hyvissä ajoin.

Oikealle kääntyvän on ryhmityttävä ajoradan oikeaan reunaan. Vasemmalle kääntyvän on ryhmityttävä välittömästi ajoradan keskiviivan oikealle puolelle tai yksisuuntaisella ajoradalla vasempaan reunaan. /1/

Vaikka ryhmittymissäännöistä voidaankin poiketa, on muulle liikenteelle annettava aikaa tajuta aiottu yleisistä säännöistä poikkeava ajotapa. Poikkeavaa ajotapaa tulee välttää, jos liikenne on vilkasta.

TLL 12 § Kääntyminen

Kääntyvän ajoneuvon kuljettaja ei saa aiheuttaa vaaraa tai tarpeetonta estettä muille samaan suuntaan kulkeville.

Risteyksessä on oikealle käännäytessä ohjattava mahdollisimman lähelle risteävän ajoradan oikeata reunaa. Vasemmalle käännäytessä on ohjattava siten, että ajoneuvo jättää risteyksen välittömästi risteävän ajoradan keskiviivan oikealla puolella tai yksisuuntaisen ajoradan vasemmalla reunalla. /1/

Poikkeussäännön mukaan työkone saa kääntyä tieltä pois paikoissa, missä se muutoin on kiellettyä. Kääntyminen ei kuitenkaan saa olla yllättävää. Vasemmalle kääntyminen näkemiltään rajoitetuissa paikoissa, kuten notkon pohjalla ei ole sallittua. Poikkeussäännön edellyttämä tarpeellisen varovaisuuden noudattamisen ehto ei täyty tällaisessa tapauksessa, joten ajoneuvoa on kuljetettava perussäännöstä poikkeamatta tai käytettävä työnaikaisista liikenteenjärjestelyistä annettuja periaatteita.

TLL 33 § ja 33 a § Pihakadulla ja kävelykadulla ajaminen

Pihakadulla saa kuljettaa moottorikäyttöistä ajoneuvoa vain kadun varrella olevalle kiinteistölle tai merkitylle pysäköintipaikalle ajoa varten. Pysäköinti pihakadulla on sallittu vain merkityllä pysäköintipaikalla. Kävelykadulla pysäköinti on kiellettyä.

Ajonopeus pihakadulla ja kävelykadulla on sovitettava jalankulun mukaiseksi eikä se saa ylittää 20 km/h. Ajoneuvon kuljettajan on annettava jalankulkijalle esteetön kulku.

Tienpidon edellyttämät työt tehdään myös pihakadulla ja kävelykadulla. Tienpitoajoneuvon liikkuminen sovitetaan muuhun liikenteeseen niin, ettei se aiheuta vaaraa eikä tarpeetonta häiriötä.

Kuljettajan on aina väistettävä muuta liikennettä, kun hän on tulossa tielle pihakadulta tai kävelykadulta. (TLL 14 §) /1/

TLL 33 b § Liikennemerkillä osoitetussa tunnelissa ajaminen

Liikennemerkillä osoitetussa tunnelissa ajoneuvoa ei saa peruuttaa eikä kääntää tulosuuntaan. Ajoneuvon saa pysäyttää ja pysäköidä vain hätätilanteessa, jolloin on pyrittävä käyttämään tähän tarkoitukseen osoitettuja alueita. Jos pysäytys pitkittyy, ajoneuvon moottori on sammutettava. Ajoneuvossa on käytettävä ajovaloja. /1/

Työskenneltäessä tunnelissa on noudatettava erityistä varovaisuutta ja kaikki tunnelissa tapahtuva työskentely on suunniteltava erityisen huolellisesti. Tunnelissa työskentely vaatii työnaikaisten liikennejärjestelyjen käyttöä, joiden laadinnassa on huomioitava tunnelissa olevat poikkeukselliset valaistusolosuhteet ja esimerkiksi kaistojen sulkemiset on tehtävä ennen tunnelia.

3.4.2 Poikkeussäännökset moottori- ja moottoriliikennetiellä

TLA 9 § 2 mom.

Tienpidossa tai vastaavassa tiellä tai sen vieressä tehtävässä työssä käytettävän ajoneuvon kuljettaja saa poiketa 4-8 §:n säännöksistä olosuhteiden edellyttämällä tavalla ja tarpeellista varovaisuutta noudattaen. /2/

Poikkeussäännöksellä sallitaan tienpitoajoneuvon kuljettaminen moottoritien kaikissa osissa, jos se työn suorittamisen kannalta on tarpeellista. Vaikka poikkeussäännös sallii ajamisen myös ajoratojen välikaistan ylityskohtien kautta, niiden käyttöä kunnossapidon tarkoituksiin tulee välttää ainakin vilkkaan liikenteen aikana. Tämä pätee erityisesti sellaisiin ylityskohtiin, jotka ovat niin kapeita, ettei esimerkiksi aurasauto mahdu siihen ulottumatta ohituskaistalle. Aurasreittien suunnittelussa ylityskohtien käyttöä kääntöpaikkoina tulee välttää.

Työskentely liikennesuuntaa vastaan moottori- ja moottoriliikennetiellä on kielletty. Kaikki moottori- ja moottoriliikennetiellä tapahtuva työskentely on suunniteltava erityisen huolellisesti. Kaikkia normaalin kunnossapidon lisäksi tehtäviä töitä varten on harkittava tehostettuja työ- ja liikenneturvallisuuden varmistamistoimenpiteitä, kuten varoitusajoneuvon käyttöä tai erityisten työnaikaisten liikennejärjestelyjen käyttöä tehtävän aikana.

Moottori- ja moottoriliikennetiellä sekä muilla nopeusrajoituksen ≥ 60 km/h kaksiajorataisilla teillä käytetään työkohdetta suojaamassa hyväksytyä mallia olevaa törmäysvaimenninta (TMA). Tällaisia töitä ovat ainakin niitto- ja vesakonraivaustyöt, kaiteiden korjaustyöt ja moottoriteillä tehtävät muut korjaustyöt sekä valaistustyöt.

Erytisen vaarallista muun liikenteen kannalta on työskentely kaksi ajorataisen tien ohituskaistalla. Työskentelyajankohta ja turvallisuuden varmistavat tarkoituksenmukaiset toimenpiteet on harkittava työkohtaisesti.

3.4.3 Poikkeussäännökset pysäyttämässä ja pysäköinnissä

TLL 48 § 4 mom.

Ajoneuvon, jota käytetään 3 momentissa mainitussa työssä (tienpidossa tai vastavassa tiellä tai sen vieressä tehtävässä työssä), liikennevalvonnassa tai poliisin, rajavartiolaitoksen taikka tullin virkatehtävissä, saa 26-28 §:n säännösten estämättä tilapäisesti pysäyttää tai pysäköidä tehtävän vaatimalla tavalla edellyttäen, ettei liikennettä ilmeisesti vaaranneta. /1/

Tienpitoajoneuvon pysäyttäminen tai pysäköinti ei saa aiheuttaa ilmeistä vaaraa. Tämän poikkeussäännön mukaan myös suunnittelu-, valvonta- ja työnjohtotehtävissä käytettävät henkilö- ym. autot saadaan tilapäisesti pysäyttää tai pysäköidä tehtävän vaatimalla tavalla edellyttäen, ettei liikennettä ilmeisesti vaaranneta.

Jos ajoneuvo joudutaan pysäköimään näkyvyydeltään rajoitettuun paikkaan siten, että ohittava liikenne joutuu käyttämään vastaan tulevien kaistaa, pitää liikennettä varoittaa ennalta ja liikenne ohjata käsimerkein.

Tienpidossa olevan ajoneuvon pysäyttäminen tai pysäköinti poikkeussääntöihin vedoten ja poiketen yleisistä liikennesäännöistä on mahdollista vain, jos työtehtävä edellyttää sitä. Esimerkiksi ajoneuvon toiminnan rutiininomainen tarkistaminen, maa-lauskoneen säiliön täyttö tai työnjohdon paikalle saapuminen lisäohjeiden antamista varten ei ole sellainen syy. Näissä tilanteissa pysäyttämisen ja pysäköinnin on tapahduttava turvallisessa paikassa. Moottori- ja moottoriliikennetiellä pysäyttäminen ja pysäköinti tämäläntapaisesta syystä on sallittu kuitenkin tien oikeanpuoleisella pientareella.

Varoitusvalaisimia käytetään vain jos pysäköinti voi aiheuttaa vaaraa muulle liikenteelle tai niiden käyttö on tarpeellista työkohteesta varoittamiseen.

Ruoka- ja kahvitaukojen ajaksi ajoneuvo tulee pysäköidä säännösten mukaisesti turvalliseen paikkaan tielle tai sen ulkopuolelle.

Ajoneuvon saa tiellä pysäyttää tai pysäköidä vain oikealle puolelle. Yksisuuntaisella tiellä on pysäyttäminen ja pysäköinti myös vasemmalle puolelle tietä sallittu. Ajoneuvo on pysäytettävä tai pysäköitävä tien suuntaisesti ja mahdollisimman kauas ajoradan keskeltä. (TLL 26 §) /1/

Ajoneuvoa ei saa pysäyttää eikä pysäköidä sellaiseen paikkaan eikä siten, että siitä aiheutuu vaaraa tai että liikenne tarpeettomasti estyy tai häiriytyy. (TLL 27 §) /1/

3.5 Tienpitoajoneuvoa koskevat erityismääräykset

3.5.1 Poikkeukset/ ei poikkeusta (TLA 52 § 3 mom.)

Tienpidossa tai vastaavassa tiellä tai sen vieressä tehtävässä työssä käytettävän ajoneuvon kuljettaja saa olosuhteiden edellyttämällä tavalla tarpeellista varovaisuutta noudattaen poiketa liikenteen ohjauslaitteella osoitetusta muusta kuin väistämisvelvollisuutta tai nopeusrajoitusta osoittavasta kiellosta, rajoituksesta tai määräyksestä. Hän ei kuitenkaan saa ohittaa punaista valoa näyttävää liikenneopastinta. (TLA 52 § 3 mom.) /2/

- Väistämisvelvollisuudesta annetuista säädöksistä ei ole poikkeusta tienpitoajoneuvoilla.
- Nopeusrajoituksen noudattamisen säädöksestä ei ole poikkeusta.
- Koskaan ei saa ohittaa ajosuunnassa punaista valoa näyttävää liikennevalo-opastinta.

3.5.2 Poikkeuksetta noudatettavat liikennesäännöt

Tienpitotehtävässä on aina noudatettava seuraavia liikennemerkkejä:

Väistämisvelvollisuus kohdattaessa (222)

Väistämisvelvollisuus risteyksessä (231)

Pakollinen pysäyttäminen (232)

Nopeusrajoitus (361)

Nopeusrajoitusalue (363)

Ajokaistakohtainen kieltokilpi tai rajoitus (365)

Taajama 50 km/h (571)

Pihakatu 20 km/h (573) / Pihakatu päättyy, väistämisvelvollisuus (574)

Kävelykatu 20 km/h (575) / Kävelykatu päättyy, väistämisvelvollisuus (576)

3.6 Liikennesäännöt suljetulla alueella

3.6.1 Liikenne suljetulla tai tien ulkopuolisella alueella

Kts. kohta 2.3.3. Tien sulkeminen.

Moottorikäyttöistä ajoneuvoa tien ulkopuolella kuljettaessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää varovaisuutta vaaran ja vahingon välttämiseksi. (TLL 5 1 mom.) /1/

Suljetulla tai tien ulkopuolisella alueella ajoneuvoa kuljettaessa tulee noudattaa liikennesääntöjä olosuhteiden edellyttämällä tavalla.

Suljetulla tai tien ulkopuolisella alueella ajoneuvojen varusteita koskevat määräykset on esitetty muussa lainsäädännössä, pääasiassa työturvallisuuslainsäädännössä. Räjätys- ja louhintatyömaalla pitää liikenne järjestää ottaen huomioon näitä töitä koskevat määräykset.

Sulkemisesta päättäminen

Tien tilapäisestä sulkemisesta ja liikenteenohjauksesta tien kunnon vuoksi taikka tiellä tai sen läheisyydessä tehtävän työn vuoksi päättää se, jolla on oikeus asettaa tielle liikennemerkki. (TLA 49 § 1 mom.) /2/

Suljettu alue

Suljettu alue on yleiseltä liikenteeltä eristetty alue, jolle johtavat ajotiet on suljettu portti- tai puomilaittein. Suljettuna alueena toimivalle tietyömaalle johtavat ajotiet suljetaan sulkulaittein siten, ettei ulkopuolisten harhautuminen vahingossa tietyömaalle ole mahdollista. Sulkulaitteissa oleva työmaan ajoneuvoja varten suunniteltu kulkuaukko varustetaan Ajoneuvolla ajo kielletty (311) -merkillä, jossa on työmaa-liikenteen salliva 'Ei koske työmaan ajoneuvoja' -lisäkilpi.

Tie katsotaan ylityksen aikana suljetuksi alueeksi, kun liikenteenohjaajat tai liikennevalot pysäyttävät liikenteen molemmista suunnista tietyön vaatimasta syystä. Tällöin tien ylitse menevissä kuljetuksissa voidaan menetellä samalla tavalla kuin kuljetuksissa suljetulla alueella. Yksityistä tietä voidaan käyttää suljetun alueen tapaan maansiirtokuljetuksiin omistajan luvalla. Käytön edellytyksenä on, että suljetun alueen ehdot täytetään mikä edellyttää esimerkiksi suljettavan puomin käyttöä.

3.7 Tietyön merkitseminen

Kun tiellä tai tienosalla tehdään työtä, joka saattaa vaarantaa liikennettä, on tällainen tie tai tienosa varustettava asianmukaisin liikennemerkein. Työntekijän on tällöin käytettävä varusteita, joissa on selvästi erottuvia värejä, ja milloin työtä tehdään pimeässä tai hämärässä, heijastavaa materiaalia. Milloin olosuhteet sitä edellyttävät, on tällainen tie tai tienosa pidettävä kokonaan tai osittain suljettuna. Työn suorittajan on lisäksi varustettava tällainen tie tai tienosa säännösten ja määräysten mukaisin sulkulaittein ja merkkivaloin. (TLA 50 § 1 mom.) /2/

3.8 Maarakennuskoneiden vaara-alue

Maarakennuskoneiden työalueella on huolehdittava siitä, ettei henkilöitä ole vaaranalaisissa paikoissa. Peruuttavien ajoneuvojen aiheuttama vaara on sopivalla tavalla torjuttava. Tarvittaessa on käytettävä peruutushälyttimiä, sopivia kieltotauluja, aitauksia ja muita turvalaitteita tai keskeytettävä koneen käyttö vaara-alueella. Kuljettajan on poistuessaan koneen ohjaamosta varmistettava, etteivät kone tai sen laitteet aiheuta tapaturman vaaraa.

Ajoneuvot, maarakennuskoneet sekä nosto- ja muut laitteet on sijoitettava turvallisen etäisyyden päähän kaivannon reunasta huomioon ottaen maan laatu ja kaivannon syvyys. Liikenne on ohjattava riittävän kauaksi kaivannon reunasta sopivin ohjauspuomein ja estein.

Käytettäessä kaivinkonetta tai kaivuria viemäriputken tai muun elementin asentamiseen kaivutyön yhteydessä on erityisesti huolehdittava siitä, ettei vaarallisissa paikoissa ole henkilöitä ja että laite on varustettu luotettavalla nostokoukulla. Kaivinkoneen suurin sallittu kuorma nostotyössä on määritettävä luotettavasti.

Maarakennuskoneiden kuljettajille sekä muille työntekijöille on annettava erityistä opetusta ja ohjausta maarakennuskoneiden aiheuttamista vaaratekijöistä ja niiden torjumisesta. (VA rakennustyön turvallisuudesta 35 §). /12/

4 Tienpitoajoneuvo ja sen varusteet

4.1 Yleiset määräykset

4.1.1 Ajoneuvon yleiset turvallisuusvaatimukset

Ajoneuvon on oltava liikenteeseen soveltuva ja rakenteeltaan, varusteiltaan, kunnoltaan ja muilta ominaisuuksiltaan turvallinen sekä ajoneuvoja koskevien säännösten mukainen. Ajoneuvon rakenne, varusteet ja ulkopuolinen muoto eivät saa aiheuttaa vaaraa.

Ajoneuvon on oltava tavanomaisissa ajotilanteissa helposti hallittavissa. Hallintalaitteiden on oltava siten rakennetut ja sijoitetut, että niiden käyttö ajon aikana on helppoa ja turvallista. Hallintalaitteet, mittarit ja merkkivalot eivät saa poiketa muiden samaan luokkaan kuuluvien ajoneuvojen järjestelmistä siinä määrin, että siitä on haittaa tai vaaraa. (AjonL 4 §) /3/

Ajoneuvon rakennetta, hallintalaitteita ja varusteita koskevat tarkemmat säännökset

Liikenteessä käytettävän ajoneuvon rakenteesta, hallintalaitteista ja varusteista sekä valmistenumeroista ja -kilvestä säädetään tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan säätää ajoneuvon käyttötarkoituksesta, liikenneturvallisuuden vaatimuksista ja vaatimusten teknisestä toteutettavuudesta johtuvia poikkeuksia rakenteita, hallintalaitteita ja varusteita koskevista vaatimuksista.

Liikenteen turvallisuusvirastolle annettavista valtuuksista yksittäisten poikkeusten myöntämiseen ajoneuvon rakenteesta, hallintalaitteista ja varusteista tämän lain nojalla annetuista säännöksistä, edellyttäen että poikkeus ei vaaranna liikenneturvallisuutta eikä vääristä kilpailua, säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. (AjonL 27 §) /3/

4.1.2 Vastuu ajoneuvon kunnosta, rekisteröinnistä ja katsastuksesta

Ajoneuvon omistaja tai hänen sijastaan rekisteriin ilmoitettu haltija sekä ajoneuvon kuljettaja ovat vastuussa siitä, että liikenteeseen käytettävä ajoneuvo on liikennekelppoinen ja, jos sitä edellytetään, rekisteröity ja asianmukaisesti katsastettu.

Jos ajoneuvoa kuljettaa sen omistajan tai haltijan työntekijä, työnantajan on huolehdittava siitä, että ajoneuvo on liikennekelppoinen kun se luovutetaan työntekijän kuljettavaksi ja että ajoneuvo tarkastetaan ja huolletaan riittävän usein sen pitämiseksi liikennekelppoisessa kunnossa. Kuljettajan on viipymättä ilmoitettava työnantajalle ajoneuvon kunnossa havaitsemistaan puutteista, joita hän ei voi itse korjata. (AjonL 9 §) /3/

Ajoneuvon rekisteröinti ja katsastus

Moottorikäyttöinen ajoneuvo ja siihen tai sen perävaunuun kytkettävä perävaunu on ensirekisteröitävä, muutosrekisteröitävä ja asianmukaisesti katsastettava, jollei tässä laissa tai sen nojalla toisin säädetä. Moottorikäyttöistä ajoneuvoa ja siihen tai sen perävaunuun kytkettävää perävaunua, jota ei ole asianmukaisesti ensirekisteröity, muutosrekisteröity ja katsastettu, ei saa käyttää liikenteessä (käyttökielto). Käyttökielto koskee myös ajoneuvoa, joka on poistettu liikennekäytöstä. (AjonL 8 § 1 mom.) /3/

4.1.3 Poikkeukset rekisteröintivelvollisuudesta

Rekisteröintivelvollisuus ei koske:

1. muuta maastoajoneuvoa kuin moottorikelkkaa;
2. sadon tuottamiseen, sadonkorjuuseen tai tienpitoon rakennettua tai varustettua moottorityökonetta eikä kävellen ohjattavaksi tarkoitettua traktoria tai vastaavaa moottorityökonetta;
3. perävaunua, joka on tarkoitettu kytkettäväksi L-luokan ajoneuvoon, traktoriin, moottorityökoneeseen tai maastoajoneuvoon;
4. hinattavaa laitetta lukuun ottamatta autoon kytkettävää hinattavaa laitetta;
5. rekeä. (AjonL 64 a §) /3/

Rekisteröintivelvollisuus ei koske myöskään maansiirtoautoa, jota ei massansa ja mittojensa puolesta voida rekisteröidä eikä hyväksyä käytettäväksi tiellä yleisessä liikenteessä.

4.1.4 Työmaatarkastukset

Rakennustyössä käytettävien koneiden, nostureiden ja muiden nostolaitteiden, nostoapuvälineiden, telineiden, siirrettävien muottien, väliaikaisten tukien, henkilönsuojainten ja muiden laitteiden rakenne ja kunto on rakennustyömaalla todettava käyttötarkoitukseen sopiviksi ja niitä koskevien vaatimusten mukaisiksi. (VA rakennustyön turvallisuudesta 14 §). /12/

Rakennustyömaalla on työn aikana ainakin kerran viikossa, suoritettavissa kunnossapitotarkastuksissa tarkastettava muun muassa työmaan ja työkohteiden yleisjärjestys, putoamissuojaus, valaistus, rakennustyön aikainen sähköistys, nosturit, henkilönostimet ja muut nostolaitteet, nostoapuvälineet, rakennussahat, telineet, kulkitiet sekä maan ja kaivantojen sortumavaaran estäminen. Lisäksi on tarkastettava muutkin turvallisuuden kannalta merkittävät asiat. Osana kunnossapitotarkastuksia on telineen kunnossapitotarkastuksessa otettava huomioon tämän asetuksen liitteen 4 tarkoittamat asiat.

Tarkastuksissa on myös kiinnitettävä huomiota siihen, että 13 §:ssä tarkoitettujen rakennustyön yhteensovittamisen toimenpiteet hoidetaan oikea-aikaisesti.

Nosturin ja muun nostolaitteen käyttäjän on päivittäin sekä tarvittaessa muulloinkin ennen työn alkua kokeiltava laitteen toiminta ja varmistauduttava varsinkin kylmänä ja sateisena aikana koekäyttöön jarrujen ja turvalaitteiden toiminnasta. Ajoneuvo- tai kuormausnosturia käytettäessä on erityisesti tarkastettava perustaminen. (VA rakennustyön turvallisuudesta 16 §). /12/

4.1.5 Turvallisuus ja sijoittaminen

Rakennustyössä käytettävien koneiden ja muiden teknisten laitteiden on oltava rakennustyömaalla käyttötarkoitukseen sopivia, riittävän lujarakenteisia rakennustyön olosuhteisiin ja siten suojattuja, etteivät ne aiheuta vaaraa käyttäjilleen eivätkä muille työmaalla oleville.

Ajoneuvo- tai kuormausnosturia käytettäessä on erityisesti varmistauduttava, että maapohjan kantavuus on riittävä nosturin sijoituspaikalla. Nostolaitteet on perustettava ja ankkuroitava tai tuettava siten, etteivät ne käytettäessä liiku niin, että siitä aiheutuu vaaraa. Maapohjan kantavuus nosturin alla on selvitettävä ja ryhdyttävä selaisiin toimenpiteisiin, ettei nosturin vakavuus vaarannu.

Tie- ja katualueilla sekä muilla liikenteeseen käytetyillä paikoilla koneiden on erotuttava liikenteestä. Työkoneiden ja liikenteen välissä on oltava riittävät suojavyöhykkeet.

Jos on erityistä syytä varoa rakennustyössä käytettävää konetta tai laitetta, on se vaara-alueineen erotettava sopivalla aitauksella tai muulla tavoin muusta ympäristöstä. Jos näin ei voida tehdä, kone tai laite on varustettava sopivaan paikkaan asetetuilla näkyvillä, kestävillä ja asianmukaisilla varoitusmerkinnöillä. (VA rakennustyön turvallisuudesta 19 §). /12/

4.2 Traktori ja moottorityökone

Traktoreita ja moottorityökoneita koskevat määritelmät on esitetty kohdassa 2.

Tienpitoon rakennetut moottorikäyttöiset ajoneuvot, jotka eivät ole autoja tai traktoreita ovat moottorityökoneita. Niitä ovat esimerkiksi tiehöylät, kaivukoneet, kuormajat, puskukoneet, asfaltinlevittimet.

Tarkemmat määräykset, jotka koskevat traktoreiden ja moottorityökoneiden rakennetta ja varusteita ilmenevät LiikM:n asetuksesta 274/2006. /14/

Päältä ajettavassa kaivurissa, kaivinkoneessa, traktorissa ja metsätyökoneessa tulee olla kuljettajaa säältä suojaava turvaohjaamo.

Jos 1 momentissa tarkoitettua tai muuta umpinaisella ohjaamolla varustettua työvälinettä ajetaan jäällä, suolla tai muulla vastaavalla upottavalla alustalla, ohjaamossa on oltava hätäpoistumistie eri suuntaan kuin normaali poistumistie.

Kuormainkäytössä olevan traktorin istuimen tulee olla käännettävissä kuormaimen hallintalaitteiden ja työalueen suuntaan.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta traktoriin, jonka moottoriteho on enintään 30 kilowattia.

Nosturin ohjaamosta säädetään 23 §:n 1 momentin 3 kohdassa. (VA työvälineiden turvallisuudesta käytöstä ja tarkastamisesta 403/2008 17 §) /7/

4.3 Hinattava ajoneuvo

Hinattavia ajoneuvoja ovat hinattavat laitteet ja perävaunut. Hinattavien ajoneuvojen määritelmät on esitetty kohdassa 3.

Auton perävaunun rakennetta ja varusteita koskevat määräykset ilmenevät LiikM:n asetuksista 1248/2002. /6/

Traktorin ja moottorityökoneen perävaunun rakennetta ja varusteita koskevat määräykset ilmenevät LiikM:n asetuksista 274/2006. /14/

Hinattavien laitteiden rakennetta ja varusteita koskevat määräykset ilmenevät LiikM:n asetuksista (274/2006). /14/

4.4 Kytkeminen ja hinaaminen

Hinauslaitteet

Autossa tulee edessä olla hinauslaite tai kiinnityskohta hinaustankoa tai -köyttä varten. M1-luokan ajoneuvossa, kuorman vetämiseen sopimatonta ajoneuvoa lukuun ottamatta, tulee olla hinauslaite tai kiinnityskohta myös takana.

Hinauslaitteen tai kiinnityskohdan tulee kestää veto- ja puristusvoima, joka vastaa puolta ajoneuvon suurimmasta teknisesti sallitusta massasta.

Hinauslaitteen tai hinaustangon kiinnityskohdan katsotaan täyttävän 2 momentissa tarkoitetut vaatimukset, jos se on moottoriajoneuvojen hinauslaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 77/389/ETY mukainen, sellaisena kuin se on muutettuna komission direktiivillä 96/64/EY.

LiikMA 19 § (1248/2002) Vetolaitteet

1. Yleisesti käytössä olevina pidetään vetoajoneuvon ja hinattavan ajoneuvon sähköjohtojen kytkentää sekä paineilmajarruilla varustetun ajoneuvon paineilmajarrujohtojen liittimiä, jotka mitoitukseltaan ja sijoitukseltaan täyttävät voimassa olevan ISO- tai SFS-standardin vaatimukset.
2. Perävaunun vetoon tarkoitettu vetolaite tulee kiinnittää luotettavasti vetoajoneuvon valmistajan ilmoittamiin kiinnityspisteisiin. Jos vetolaitetta ei ole mahdollista kiinnittää valmistajan ilmoittamiin kiinnityspisteisiin, tulee esittää luotettava selvitys suurimmista sallituista kytkentämassoista. Vetolaitteiden sijoittaminen kuormalavalle on sallittu vain kevyissä tilapäisissä rakennusrautojen ja vastaavan pitkän tavarankuljetuksissa.

AAjonk 31 § (326/04) Yleiset hinattavan ajoneuvon kytkentää koskevat ehdot

1. Moottorikäyttöiseen ajoneuvoon saa kerrallaan olla kytkettynä vain yksi hinattava ajoneuvo, jollei tästä pykälästä, 32 §:n 3 momentista tai 35 §:n 4 momentista muuta johdu.
2. Ajoneuvoyhdistelmässä tulee massan jakautumisen olla sellainen, ettei hinattavan ajoneuvon kytkentämassa ylitä kytkentäsääntöjen sallimaa enimmäismäärää.
3. Lukuun ottamatta kuorman purkuun tai lastaukseen liittyviä lyhyitä siirtoajoja puoliperävaunun perään kytkettyyn perävaunuun lastatun kuorman suuruus ei saa johtaa kuormitustilanteeseen, jossa perävaunun kytkentämassa on suurempi kuin sitä vetävän puoliperävaunuyhdistelmän massa. Vastaavasti muun yhdistelmän, puoliperävaunuyhdistelmää lukuun ottamatta, kuormaus ei saa johtaa perävaunun massa-arvoon, joka on yli kaksinkertainen vetoauton massaan nähden.
4. Ajoneuvoyhdistelmässä tulee vetävän ja hinattavan ajoneuvon välisten kytkinlaitteiden olla tarkoituksenmukaiset ja luotettavat sekä ajoneuvon kytkinlaitteiden valmistajan kyseiseen käyttöön ja kuormitukselle tarkoittamat.
5. Moottorikäyttöisen ajoneuvon ja siihen kytkettävän hinattavan ajoneuvon tulee olla leveytensä, pituutensa ja muiden kytkentämittojensa sekä jarru- ja sähköjärjestelmiensä samoin kuin muiden kytkentälaitteidensa puolesta sopivia toisiinsa kytkettäväksi.
6. Nähtävyyksiin ja yleisötilaisuuksiin tutustuvien henkilöiden perävaunukuljetuksissa saa kuitenkin autoon tai traktoriin olla kytkettynä kaksi tai useampia perävaunuja. Ajoneuvoyhdistelmän pituus saa olla enintään 25,25 m ja perävaunujen yhteinen kytkentämassa enintään kolme kertaa vetävän ajoneuvon omamassan suuruinen.

LiikMA 65 § (274/2006) Vetolaitteet; traktorin ja moottorityökoneen perävaunu

1. Traktorin ja moottorityökoneen perävaunun vetolaitteiden tulee olla kestävät ja tarkoituksenmukaiset. Niiden tulee olla varustetut tahattoman avautumisen estävällä laitteella.
2. Traktorin perävaunun kytkentälaitteen tulee olla kytkettävissä liitteen 1 taulukon kohdassa 22 mainitun direktiivin vaatimuksia vastaavaan traktorin kytkentälaitteeseen.

LiikMA 84 § (274/2006) Vetolaitteet; hinattavat laitteet

1. Hinattavan laitteen vetolaitteiden tulee olla kestävät ja tarkoituksenmukaiset. Niiden tulee olla varustetut tahattoman avautumisen estävällä laitteella.
2. Kytkinlaitteiden sijoituksen, mitoituksen ja lujuuden osalta noudatetaan, mitä laitetta vetävän moottorikäyttöisen ajoneuvon ja vastaavan perävaunun veto-laitteista säädetään.

AAjonk 14 § Ajoneuvon hinaaminen

1. Hinattaessa köyttä tai tankoa käyttäen ajoneuvoa, jota ei voi tai saa kuljettaa sen omalla voimakoneella, tulee ajoneuvojen välin olla vähintään kolme ja enintään kuusi metriä. Köyden tai tangon keskiosaan on kiinnitettävä selvästi näkyvä lippu. Ajoneuvoa, jonka jarrut ovat epäkunnossa, saa hinata vain tankoa tai puomia taikka apuvaunua käyttäen ja ajoneuvoa, jonka ohjaus on epäkunnossa, vain apuvaunun avulla tai hinauspuomin varaan nostettuna.
2. Kahden ajoneuvon samanaikainen hinaaminen samalla vetävällä ajoneuvolla on kielletty. Hinattavana oleva ajoneuvo ei ilman pakottavaa syytä saa olla vetävää ajoneuvoa painavampi. Hinattavana olevan ajoneuvon kuljettajalla tulee olla tällaisen ajoneuvon kuljettamiseen oikeuttava ajokortti.

Ajoneuvon hinaaminen moottoritiellä käyttäen köyttä, vaijeria tai muuta sellaista välinettä on kielletty. Moottoritiellä rikkoutuneen ajoneuvon saa kuitenkin tällä tavoin hinata seuraavaan sallittuun poistumiskohtaan saakka. (TLA 4 § 2 mom.) /2/

4.5 Alleajo- ja sivusuojat

Etualleajosuoja

1. N2- ja N3-luokan ajoneuvon tulee olla rakennettu tai varustettu erityisesti M1- ja N1-luokan ajoneuvojen suojaamiseksi edestä tapahtuvassa törmäyksessä alleajolta. Alleajosuojan tulee vastata moottoriajoneuvojen etualleajosuojausta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä ja neuvoston direktiivin 70/156/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/40/EY vaatimuksia tai E-säännön n:o 93 sellaisen version vaatimuksia, joka vastaa mainittua direktiiviä.
2. Etualleajosuojaa ei kuitenkaan vaadita:
 - a) ajoneuvossa, jossa korin, alustan tai autoon kiinteästi kuuluvan osan tai laitteen rakenne ja sijainti täyttävät etualleajosuojaukselle asetetut vaatimukset;
 - b) N2- ja N3-luokan maastoajoneuvoissa; eikä
 - c) ajoneuvossa, jossa sen käyttötarkoituksesta johtuen etualleajosuojausta ei voida käyttää. /6/

Alleajosuoja takana

M- ja N-luokan ajoneuvossa tulee olla takapuskuri tai vastaava laite erityisesti M1- ja N1-luokan ajoneuvojen suojaamiseksi takaa tapahtuvassa törmäyksessä alleajolta. Alleajosuojan tulee vastata moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen polttoainesäiliöitä ja alleajosuojia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 70/221/ETY vaatimuksia, sellaisina kuin ne ovat muutettuina komission direktiiveillä 79/490/ETY, 81/333/ETY ja 2006/20/EY tai E-säännön n:o 58 sellaisen version vaatimuksia, joka vastaa mainittuja direktiivejä.

Direktiivissä 70/221/ETY alleajosuojan asentamisvelvoitteesta on vapautettu:

- a) auto, jossa korin, alustan tai autoon kiinteästi kuuluvan osan tai laitteen rakenne ja sijainti täyttävät alleajosuojalle asetetut vaatimukset;
- b) M1-, M2-, M3- ja N1-luokan ajoneuvossa, jonka korirakenteen takaosan korkeus kuormittamattomana tien pinnasta on enintään 0,55 metriä enintään 0,20 metriä auton leveyttä pienemmältä leveydeltä ja enintään 0,45 metrin etäisyydellä ajoneuvon takapästä
- c) puoliperävaunujen vetoautot
- d) puutavaran tai pitkän tavaran kuljetuksiin tarkoitetut perävaunut, joissa ei ole korirakennetta, ja
- e) ajoneuvot, joissa alleajosuoja vaikeuttaa ajoneuvon käyttöä.

Alleajosuojia ei myöskään vaadita:

(LiikMA 248/2002, Liitteen 1 muutokset 1.3.2007)

- f) puoliperävaunun kytkemiseen tarkoitettussa apuvaunussa;
- g) sellaisessa erityiseen tehtävään tarkoitettussa N-luokan ajoneuvossa, jota saa tiellä käyttää vain sen siirtämiseksi työmaalta toiselle;
- h) N2G- ja N3G-luokan ajoneuvossa eikä siihen kytketyssä perävaunussa;
- i) muilla vaihtokorilaitteilla kuin jalkalavalaitteilla varustetussa autossa. /6/

Sivusuojat

Jokaisen N2-, N3-, O3- ja O4-luokan ajoneuvon on oltava siten suunniteltu tai varustettu, että se täydellisenä kokonaisuutena antaa tehokkaan suojan suojattomille tienkäyttäjille (jalankulkijat, pyöräilijät, moottoripyöräilijät) ajoneuvojen sivujen alle suistumista ja pyörien alle joutumista vastaan. Sivusuojauksen tulee vastata EY:n neuvoston moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen sivusuojia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä antaman direktiivin (89/297/ETY) tai E-säännön n:o 73 vaatimuksia.

Jos auton sivut on siten suunniteltu tai varusteltu, että niiden muoto ja osien ominaisuudet yhdessä täyttävät 1 momentissa tarkoitetun EY-direktiivin tai E-säännön vaatimukset, voidaan auton rakenteen katsoa korvaavan sivusuojat.

Erityistä sivusuojaa ei vaadita:

- a) puoliperävaunun vetoautossa;
- b) N2G- ja N3G-luokan autossa tai sellaiseen kytketyssä perävaunussa;
- c) puoliperävaunun kytkemiseen tarkoitettussa apuvaunussa;

- d) autossa, joka on suunniteltu ja rakennettu erityiskäyttöön ja johon ei ole käytännössä mahdollista asentaa sivusuojausta. /6/

4.6 Liukuesteet

AAjonk17 § Liukuesteiden käyttö auton ja siihen kytketyn hinattavan ajoneuvon renkaissa

1. Auton ja siihen kytketyn hinattavan ajoneuvon renkaat saa varustaa nastoin, lumiketjuin tai vastaavin liukuestein, jotka eivät oleellisesti vahingoita tien pintaa. Nastarenkaita saa käyttää marraskuun 1 päivästä maaliskuun 31 päivään tai toista pääsiäispäivää ensinnä seuraavaan maanantaihin, myöhemmän näistä päivämääristä ollessa määräävä. Muunakin aikana nastarenkaita saa käyttää hälytysajoneuvossa, puolustusvoimien käytössä olevassa maastokäyttöön tarkoitettussa autossa ja perävaunussa, tienpitoon käytettävässä autossa ja perävaunussa sekä hinausautossa. Nastarenkaita saa käyttää muuna aikana myös auton tai hinattavan ajoneuvon kauppaan, korjaukseen tai katsastukseen liittyvissä tilapäisissä siirroissa sekä kaikissa autoissa ja hinattavissa ajoneuvoissa, milloin sää tai keli sitä edellyttää.
2. Kokonaismassaltaan yli 0,75 tonnin ja enintään 3,5 tonnin perävaunussa (O2-luokka) on käytettävä nastarenkaita, jos vetoautossa on sellaiset.
3. Käytettäessä nastarenkaita henkilö- tai pakettiautossa (M1- ja N1- luokka) tai kokonaismassaltaan enintään 3,5 tonnin perävaunussa (O1- ja O2-luokka) taikka erikoisautossa on nastarenkaat, paripyörien toisia pyöriä lukuun ottamatta, asennettava ajoneuvon kaikkiin pyöriin. Ajoneuvon eri renkaissa saavat nastamäärät poiketa enintään 25 prosenttia ajoneuvon sen renkaan nastamäärästä, jossa nastoja on eniten.
4. Milloin autossa tai siihen kytketyssä hinattavassa ajoneuvossa rengasvaurion johdosta joudutaan tilapäisesti käyttämään vararengasta, siihen ei sovelleta tämän pykälän säännöksiä. Ajoneuvoa on tällöin kuitenkin kuljetettava erityistä varovaisuutta noudattaen.
5. Käytetyssä henkilöautonrenkaassa ja kevyessä kuorma-autonrenkaassa saa nastan ulkonema olla enintään 2,0 mm. Käytetyssä kuorma-autonrenkaassa saa nastan ulkonema olla enintään 2,5 mm.
6. Liikenteen turvallisuusvirasto voi myöntää yksittäiselle ajoneuvolle poikkeuksen 1 momentin nastarenkaiden sallittua käyttöaikaa koskevasta säännöksestä.
7. Jos ajoneuvoyhdistelmässä, jonka massa on yli 44 tonnia, vetäville akselille tai vetäville akseleille yhteensä kohdistuva massa on alle 18 prosenttia ajoneuvoyhdistelmän massasta, vetoajoneuvo on 16 §:n 2 momentissa tarkoitettuna aikana varustettava laitteella, jolla voidaan parantaa ajoneuvon liikkeellelähtökykyä liukkaalla tienpinnalla. Tällaisena laitteena ei pidetä yhden vetävän akselin taseuspyörästön toimintaan vaikuttavaa rakennetta. /4/

AAjonk 19 § Traktorin, moottorityökoneen, maastoajoneuvon ja niiden perävaunun liukuesteet

Traktorin, moottorityökoneen, maastoajoneuvon ja niiden perävaunun renkaat ja telaketjut saa varustaa nastoin, lumiketjuin tai vastaavin liukuestein, jotka eivät oleellisesti vahingoita tien pintaa. /4/

4.7 Henkilökuljetukset

TLL 87 § 2 mom. Henkilökuorma

Ajoneuvossa tai ajoneuvoyhdistelmässä ei saa kuljettaa enempää henkilöitä kuin ajoneuvolle sallittu henkilökuorma sallii, ellei tästä erikseen toisin säädetä. /1/

AAjonk 38 § 1 mom. Autolla

Autossa saa kuljettajan lisäksi olla enintään rekisteriin merkityn istuma- ja seisomapaikkaluvun mukainen määrä matkustajia. Kuljettajan ja matkustajien tulee käyttää istuma- tai seisomapaikkoja, jotka täyttävät niitä koskevat vaatimukset. (Poikkeukset kohdassa 2, linja-autot). /4/

AAjonk 40 § 1 mom. Traktorilla ja moottorityökoneella

Traktoriin ja moottorityökoneeseen saa kuljettajan lisäksi ottaa kuljetettavaksi enintään kaksi henkilöä, jos näille on järjestetty kiinteät, turvalliset pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden matkustajan istuimia koskevan jäsenvaltioiden lain-säädännön lähentämisestä annetun EY:n neuvoston direktiivin (76/763/ ETY) mukaiset istuimet. Henkilöt eivät saa haitata näkyvyyttä eivätkä muutoinkaan ajoneuvon kuljettamista. (Poikkeuksia kohdassa 2, lapset). /4/

AAjonk 41 § Maastoajoneuvolla

1. Henkilökuljetuksesta moottorikelkalla on voimassa soveltuvin osin mitä 39 §:ssä säädetään henkilökuljetuksesta moottoripyörällä (AAjonk 39 §).
2. Henkilökuljetukseen muulla moottorireellä kuin moottorikelkalla ja maasto-vaunulla sovelletaan vastaavaan käyttötarkoitukseen rakennetun auton henkilökuljetusta koskevia säännöksiä. /4/

AAjonk 43 § Kuorma- ja pakettiauton tavaratilassa

1. Kuorma- ja pakettiauton (N-luokat) tavaratilassa tai kuormalavalla saa kuljettaa matkustajia, jos tavaratila tai kuormalava on varustettu istuimin tai penkein.
2. Kuorma-autoa (N2- ja N3-luokka), jonka kuormalavalla ei ole istuimia tai penkkejä, saa käyttää tilapäisesti penkinpainajaisajoihin ja vastaaviin muihin tilaisuuksiin liittyviin matkustajien kuljetuksiin edellyttäen, että auton kuljettajalla on vähintään kahden vuoden ajokokemus kuorma-autolla toisen palveluksessa tai luvanvaraisen liikenteen harjoittajana.

3. Kuorma- ja pakettiauton (N-luokat) tavaratilassa, jossa ei ole istuimia eikä penkkejä, saa kuljettaa kuormaamiseen ja kuorman purkamiseen tarvittavaa apuväkeä määräpaikalle ja takaisin.
4. Kuorma- ja pakettiautoa ei saa, ellei tieliikennelain 57 §:stä muuta johdu, käyttää muihin kuin tässä pykälässä tarkoitettuihin matkustajien kuljetuksiin. Kuitenkin on tällaisen auton kuljettajalla oikeus säärittävissä tapauksissa ottaa tien varrelta kuljetettaviksi matkustajia edellyttäen, että kuljetus voi tapahtua turvallisesti. /4/

TLL 57 § Yleinen auttamisvelvollisuus

Jos joku on liikenneonnettomuuden johdosta joutunut sellaiseen tilaan, että on välttämätöntä heti kuljettaa hänet saamaan hoitoa, jokainen ajoneuvon kuljettaja on velvollinen kuljettamaan hänet. Jos ajoneuvo ei sovellu turvalliseen kuljetukseen ja tarkoituksenmukaisempi kuljetus on saatavissa, kuljettajan on kuitenkin avustettava kuljetuksen järjestämisessä. /1/

AAjonk 44 § Perävaunun tavaratilassa

1. Puoliperävaunua saa käyttää henkilökuljetukseen noudattaen soveltuvin osin 43 § 2 momentin säännöksiä.
 - 1a. Auton ja traktorin perävaunulla saa poliisin hyväksymällä reitillä kuljettaa nähtävyyksiin ja yleisötilaisuuksiin tutustuvia henkilöitä edellyttäen, että perävaunu on varustettu henkilökuljetuksiin soveltuvin rakentein ja varustein. Kuljetuksen suurin sallittu ajonopeus on 25 km/h. Kuljetettaessa puoliperävaunulla taikka kahdella tai useammalla toisiinsa kytketyllä perävaunulla henkilöitä tulee vetävän ajoneuvon kuljettajalla olla DE -luokan ajoneuvoyhdistelmän kuljettamiseen oikeuttava ajokortti.
2. Traktoriperävaunulla saa kuljettaa omaa työväkeä sekä perävaunun kuormaamiseen tai kuorman purkamiseen tarvittavaa apuväkeä työ- tai määräpaikalle ja sieltä takaisin ehdolla, että kuljetus voi tapahtua turvallisesti.
3. Moottorikelkan perävaunulla saa kuljettaa henkilöitä moottorikelkkailureitillä. Perävaunussa ei kuitenkaan saa kuljettaa henkilöitä ajettaessa moottorikelkalla muulla tiellä kuin moottorikelkkailureitillä tai tällaista muuta tietä ylitettäessä.
 - 3a. Polkupyörän perävaunua koskeva säädös.
4. Perävaunua ei saa käyttää muihin kuin edellä tässä pykälässä tarkoitettuihin henkilökuljetuksiin. /4/

4.8 Henkilönostot

Henkilöiden nostaminen on sallittua vain siihen tarkoitukseen valmistetulla nostolaitteella, jollei muualla toisin säädetä.

Rakennustyömaalla on ennen henkilönostimen käyttöä varmistettava, että henkilönostin on rakenteellisesti kunnossa, että työskentelyalustan tai maapohjan kantavuus säilyy riittävänä ja että henkilönostimen työskentelyalue on turvallinen.

Rakennustyömaalla on oltava käytössä olevan henkilönostimen käyttöohjeet. Työnantajan on varmistettava, että työntekijä osaa käyttää turvallisesti henkilönostinta sen käyttöohjeiden mukaisesti. Erityistä huomiota on kiinnitettävä tuennan varmistamiseen, hallinta- ja turvalaitteiden toimintaan sekä työliikkeiden mahdollisiin rajoituksiin. (VNA rakennustyön turvallisuudesta 205/09 22 §) /12/

Poikkeus henkilönostolaitteen käytöstä

Jos henkilöiden nostamiseen valmistetun laitteen tai muun vastaavan työmenetelmän käyttö ei ole suunnitellussa työssä tarkoituksenmukaista tai turvallista, henkilöiden nostamiseen voidaan poikkeuksellisesti käyttää tavaroiden nostamiseen valmistettua nosturia tai oman voimakoneen avulla liikkuvaa haarukkatrukkia tässä luvussa (1101/2010 25 § a-f) säädetyin lisäedellytyksin. (VNA 403/2008) /7/

4.9 Ajoneuvon kuorma

TLL 87 § 1 mom. Ajoneuvon kuormaaminen

Ajoneuvo on kuormattava siten, ettei kuorma voi vaarantaa henkilöitä, vahingoittaa omaisuutta, laahata maata, pudota tielle, pölytä häiritsevästi tai aiheuttaa muuta siihen verrattavaa haittaa taikka synnyttää tarpeetonta melua. /1/

AAjonk 37 § Kuormaamista koskevat yleiset säännökset

1. Tavara ja henkilöt on sijoitettava ajoneuvoon siten, etteivät ne estä kuljettajaa näkemästä tai haittaa ajoneuvon käsittelyä, ja siten, ettei ajoneuvoon määrätty valaisin, heijastin tai kilpi peity.
2. Moottorikäyttöisen ajoneuvon tavaratilaa ja moottorikäyttöiseen ajoneuvoon kytketyn hinattavan ajoneuvon tavaratilaa ei saa käyttää muihin kuin tässä luvussa (6 luku. Ajoneuvon kuormitus) tarkoitettuihin henkilökuljetuksiin. /4/

AAjonk 45 § (407/2013) Tavarakuljetus

1. Ajoneuvoa ei saa kuormata siten, että kuorma sivusuunnassa ulottuu ajoneuvon korin tai kuormatilan ulkopuolelle. Jos ajoneuvossa ei ole kuormakoria, kuormatilassa oleva kuorma ei saa ylittää ajoneuvon etuakselin kohdalta mitattua leveyttä enempää kuin 0,35 metriä. Tämän momentin rajoituksia ei kuitenkaan sovelleta veneen kuljetukseen.

2. Kuorma saa ajoneuvolle tai ajoneuvoyhdistelmälle tiellä sallitun pituuden rajoissa ulottua ajoneuvon edessä enintään yhden metrin ja takana enintään kaksi metriä ajoneuvon uloimman osan ulkopuolelle.

Huom! LiikMp erikoiskuljetuksista ja -kuljetusajoneuvoista 1715/92 29 § 4 mom:

Erikoiskuljetuksissa kuorma saa ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen 45 §:n 2 momentin säännöksestä poiketen ulottua ajoneuvon ääriiviivan ulkopuolelle seuraavasti:

- a) ajoneuvon edessä enintään 2,00 metriä;
 - b) ajoneuvon takana enintään 3,00 metriä
 - c) 3 momentin b kohdassa tarkoitettussa ajoneuvoyhdistelmässä ja 3 momentissa c kohdassa tarkoitetuissa kuljetuksissa perävaunun takana enintään 4,00 metriä, kuitenkin 3 momentin d kohdassa tarkoitettussa yhdistelmässä enintään 6,00 metriä.
3. Henkilöauton (M1 -luokka) katolla kuljetettavan tavaran massa saa autolle sallittujen massojen rajoissa olla enintään 10 prosenttia auton omamassasta.
 4. Polkupyörää koskeva säädös.
 5. Moottorityökoneetta ei saa, lukuun ottamatta 36 § 1 momentissa tarkoitettuja kuljetuksia perävaunulla, käyttää muihin kuin itse työpaikalla suoritettaviin, työkoneneen varsinaisesta käyttötarkoituksesta johtuviin kuljetuksiin. /4/

AAjonk 46 § (670/97, 407/2013) Kuorman sijoittaminen

1. Kuormasta on tehtävä mahdollisimman matala yhtenäinen kokonaisuus. Kuorman painopisteen tulee olla mahdollisimman alhaalla ja lähellä ajoneuvon pituussuuntaista keskiviivaa. Ajoneuvoa ei saa kuormata siten, että ajoneuvon painopiste on korkeammalla kuin ajoneuvolle on teknisesti sallittu.
2. Kuorma tulee mahdollisuuksien mukaan tukea tavaratilan etupäätyä vasten. Kuormassa olevien esineiden terävät osat on suunnattava taaksepäin.
3. Suurimmalta rekisteröinnissä ja käytössä sallitulta massaltaan yli 3,5 tonnin vetoajoneuvoon kytketty keskiakseliperävaunu on kuormattava siten, että enintään pienempi seuraavista arvoista kuormittaa pystysuunnassa vetoajoneuvoa tai perävaunua, johon keskiakseliperävaunu on kytketty; 10 % perävaunun kytkentämassasta tai 1000 kg. Suurimmalta rekisteröinnissä ja käytössä sallitulta massaltaan enintään 3,5 tonnin vetoajoneuvoon kytketty keskiakseliperävaunu on kuormattava siten, että enintään suurempi seuraavista massoista kuormittaa pystysuunnassa vetoajoneuvoa: 4 % perävaunun kytkentämassasta tai 25 kg.
4. Vetoautoon tai vetävään perävaunuun kohdistuva pystykuorma ei kuitenkaan saa ylittää autolle, perävaunulle tai vetolaitteelle hyväksytyä arvoa, alimman näistä ollessa määräävä. /4/

AAjonk 47 § Kuorman varmistaminen

1. Kuorma ei saa kuormakorissa siirtyä siten, että se voi haitata ajoneuvon liikenneturvallista käyttöä. Kuorma ei saa oleellisesti liikkua kuormakoriin nähden, kun kuormaan vaikuttaa eteenpäin voima, joka vastaa kiihtyvyyttä 10 m/s², tai sivulle tai taaksepäin voima, joka vastaa kiihtyvyyttä 5 m/s².
2. Kuorman varmistamiseksi tulee käyttää kuorman tuentaa, sitomista, lukitsemista tai peittämistä. Kuorman varmistuksen lujuuksi määritellessä saa kitkan tarjoaman pidätyskyvyn ottaa huomioon.
3. Kuorma on suojattava kuormapeitteellä, jos on vaara, että kuorma pölyää tai varisee tielle ajoviiman vaikutuksesta. /4/

AAjonk 48 § Kuorman sitominen

1. Kuorman eteenpäin liikkumisen estävän sitomisvälineen on oltava mahdollisimman vaakasuorassa, eikä se ilman erityistä syytä saa olla yli 60 asteen kulmassa vaakatasoon nähden. Sitomisväline ei saa olla ajoneuvon tai kuorman terävää reunaa vasten.
2. Sitomisvälineiden tulee olla kunnollisesti jännitetyt, ja niiden jännitys on tarvittaessa tarkastettava kuljetuksen kestäessä. Yksittäisen siteen tai kiinnittimen irtoaminen, vaurioituminen tai löystyminen ei saa heikentää muuta kuorman sidontaa. Sitomisvälineen kiristyslaite on sijoitettava siten, ettei se lisää ajoneuvon leveyttä.
3. Kuljettaessa puu- tai muuta vastaavaa pitkää tavaraa se on sidottava ajoneuvon alustaan tai kuormakoriin vähintään yhdellä sidoksella. Jos kuljetettavan tavaran nimellisipituus on suurempi kuin kolme metriä, on käytettävä vähintään kahta sidosta. Jos kuljetettava esine tai tavaraniippu on tuettu sivutolppia vasten, sen tulee nojata vähintään kahteen saman sivun pystytolppaan.
4. Kontti, jota ei voida lukita konttilukolla, on sidottava vähintään neljällä sidoksella ylä- tai alakulmakiinnittimistä sekä tarvittaessa tuettava kuormakoriin.
5. Kuorman liikkumista eteenpäin estävien sidosten nimellislujuuksien summan kuormatilan molemmilta puolilta yhteen laskettuna on oltava vähintään kuorman painon suuruinen sekä sivulle ja taaksepäin vähintään puolet kuorman painosta, jollei kuorman tuenta ja kitka kuorman ja kuormatilan pohjan välillä tai kuorman laatu salli pienempää sidonnan lujuuksi. /4/

AAjonk 49 § Kuorman merkitseminen

1. Milloin kuorma ulottuu edessä ajoneuvon ääriiviivan ulkopuolelle tai takana yli yhden metrin ääriiviivan ulkopuolelle, on kuorman uloin osa selvästi merkittävä. Merkintään on käytettävä punaista tai punakeltaista vähintään 300 mm x 300 mm suuruista merkkilippua.
2. Pimeän tai hämärän aikana tahi muulloinkin sääolosuhteiden taikka vastavan syyn sitä edellyttäessä on kuormanulokkeen merkintään käytettävä edes-

sä valkoista valoa eteenpäin näyttävää valaisinta ja valkoista heijastinta sekä takana punaista valoa taaksepäin näyttävää valaisinta ja punaista heijastinta. /4/

Ulokkeet

M1-luokan ajoneuvon tulee vastata moottoriajoneuvojen ulkonevia osia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 74/483/ETY vaatimuksia, sellaisina kuin ne ovat muutettuina komission direktiivillä 79/488/ETY, tai E-säännön n:o 26 sellaisen version vaatimuksia, joka vastaa mainittuja direktiivejä. N-luokan ajoneuvon tulee vastata N-luokan moottoriajoneuvojen ohjaamon takaseinän etupuolella olevista ulkonevista osista annetun neuvoston direktiivin 92/114/ETY tai E-säännön n:o 61 vaatimuksia. /6/

LiikMA 19 § (274/2006) Ulkonevat osat ja laitteet

Milloin traktoriin on liitetty työväline, joka ulottuu enemmän kuin 0,20 metriä ajoneuvon suurinta leveyttä vastaavan pituussuuntaisen pystytason ulkopuolelle tai jos ajoneuvon tai työvälineen leveys on suurempi kuin 2,60 metriä, on ulkonevat osat merkittävä sekä eteenpäin että taaksepäin vuoroittaisin punaisin ja keltaisin juovin. Ulkonevat osat on lisäksi varustettava eteenpäin suunnatuin valkoisin ja taaksepäin suunnatuin punaisin EY- tai E-tyyppihyväksytyin heijastimin. /14/

AAjonk 29 § (359/2000, 1243/2002) Traktorin ja moottorityökoneen sekä niihin kytketyn hinattavan ajoneuvon leveys

1. Traktoria ja moottorityökonetta, jonka leveys on suurempi kuin 2,6 metriä mutta ei kuitenkaan yli 3,0 metriä, saa kuljettaa tiellä siirrettäessä traktoria tai moottorityökonetta työpaikalta toiselle tai huoltotarkoituksessa.
2. Traktorin suurinta leveyttä mitattaessa ei oteta huomioon siihen liitettyä työvälinettä eikä levikeypyöriä. Levikeypyöristä mitatulta leveydeltään yli 2,6 metriä leveää traktoria tiellä kuljetettaessa on traktoriin kiinnitettävä sekä eteen että taaksepäin suunnatut suurinta leveyttä vastaamaan asetettavat 30 §:n 4 momentin mukaiset valot ja heijastimet. Leveyttä osoittavat valot vaaditaan kuitenkin vain, jos traktoria kuljetetaan tiellä pimeään tai hämärään aikana taikka näkyvyyden ollessa muutoin sään vuoksi huonontunut. Traktoria ja siihen liitettyä työvälinettä saa kuljettaa yli 4,00 metriä leveänä vain, jos tielaitteet eivät rajoita liikkumista.
3. Traktoriin saa kytkeä hinattavan ajoneuvon, jonka leveys on enintään 2,6 metriä, siitä huolimatta, että sen leveys ylittää traktorin leveyden. Kuitenkin saa traktoriin, jonka leveys on yli 2,6 metriä, kytkeä enintään traktorin levyisen hinattavan laitteen ehdolla, ettei hinattavaa laitetta kuljeteta tiellä muulloin kuin siirrettäessä työpaikalta toiselle tai huoltotarkoituksessa.
4. Traktoriin saa kytkeä lietalannan kuljetukseen ja levitykseen käytettävän enintään 3,3 metriä leveän säiliöperävaunun ehdolla, että yli 2,6 metriä leveää perävaunua tiellä kuljetettaessa traktoriin on kiinnitetty eteenpäin suunnatut ja vastaavasti perävaunun taakse taaksepäin suunnatut, kuljetuksen suurinta leveyttä vastaamaan asetettavat 30 §:n 4 momentin mukaiset valot ja heijastimet. Traktoriin kiinnitettäväksi tarkoitetut, kuljetuksen suurinta le-

veyttä osoittavat eteenpäin suunnatut valot ja heijastimet saa kiinnittää perävaunun etuosaan, jos traktorin leveys ei estä niiden näkymistä eteenpäin. Leveyttä osoittavat valot vaaditaan kuitenkin vain milloin perävaunua kuljetaan tiellä pimeään tai hämärään aikana taikka näkyvyyden ollessa sään vuoksi tai muusta syystä huonontunut. /4/

AAjonk 30 § (1243/2002) Tienpitoon ja maatalouteen käytettävät ajoneuvot ja laitteet

1. Maatalouteen tai tienpitoon käytettäviin työkoneisiin, työvälineisiin ja hinattaviin laitteisiin ei sovelleta AAK 24 § ja 25 §:n päämittoja koskevia säännöksiä. Niitä saa kuitenkin kuljettaa yli 4,00 metriä leveänä vain, jos tielaitteet eivät rajoita liikkumista. Työkone tai laite ei kuitenkaan saa ilmeisesti vaarantaa muuta liikennettä, ja kaikki kohtuudella vaadittavat toimenpiteet ylileveyden poistamiseksi on suoritettava.
2. Ylileveiden työkoneiden, työvälineiden ja laitteiden merkitsemiseksi on ajoneuvon eteen ja taakse tai, jos työvälinettä tai laitetta vedetään, vetävän ajoneuvon eteen ja työvälineen taakse, asetettava pituudeltaan ja sijoitukseltaan ajoneuvon ja työvälineen suurinta leveyttä vastaava, vuorottain punaisin ja keltaisin poikkijuovin maalattu kilpi, jonka päissä on edessä valkoiset ja takana punaiset heijastimet. Vastaavat merkinnät voivat olla ajoneuvossa tai laitteissa.
3. Jos 1 momentissa tarkoitettu hinattava laite estää vetävässä ajoneuvossa tai siihen kytketyssä perävaunussa vaadittuja taka-, jarru- ja suuntavalaisimia tai -heijastimia näkymästä taakse, laite tulee varustaa vastaavin valaisimin ja heijastimin tai valaisimet tulee kiinnittää 2 momentissa tarkoitettuun kilpeen taikka hinattava laite varustaa irrallisella, sanotut valaisimet ja heijastimet käsittävällä laitteella.
4. Edellä 29 §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitettujen, suurinta leveyttä osoittavien, traktoriin tai sen perävaunuun kiinnitettävien lisävalaisimien valoaukon pinta-alan tulee olla vähintään 50 cm² ja niiden lampun tehon on oltava vähintään 15 W ja enintään 21 W ja niiden tulee toimia samanaikaisesti etu- ja takavalaisimien kanssa. Eteenpäin suunnattujen valaisimien tulee näyttää ruskeankeltaista valoa ja taaksepäin suunnattujen punaista valoa. Vastaavasti suurinta leveyttä osoittavien lisäheijastimien tulee olla leveydeltään noin 100 mm ja korkeudeltaan noin 200 mm. Eteenpäin suunnattujen heijastimien tulee olla valkoisia tai ruskeankeltaisia ja taaksepäin suunnattujen punaisia. Valaisimien ja heijastimien on oltava vähintään 0,35 metrin ja enintään 1,50 metrin korkeudella, jollei traktorin tai perävaunun rakenteesta muuta johdu. /4/

4.10 Ajoneuvojen mitat

AAjonk 24 § (407/2013) Auton, perävaunun ja niiden yhdistelmän pituus

1. Auton pituus ei saa ylittää seuraavia arvoja:

a) linja-auto (M ₂ - ja M ₃ -luokka)	13,50 m
vähintään kolmiakselisena kuitenkin	15,00 m
nivelrakenteisena kuitenkin	18,75 m
nivelrakenteisena useammalla kuin yhdellä nivelellä varustettuna kuitenkin	25,25 m
b) muu auto	12,00 m

2. Perävaunun pituus ei saa ylittää seuraavia arvoja:

a) puoliperävaunu ja yli 22,00 metrin pituisessa ajoneuvoyhdistelmässä käytetty varsinainen perävaunu: vetotapin pystyakselista tai etuakseliston kääntöpisteestä perävaunun perään	12,00 m
vetotapin pystyakselista tai etuakseliston kääntöpisteestä vaakatasossa mihin tahansa sen etupuolella olevaan kohtaan	2,04 m
b) muu kuin a kohdassa tarkoitettu perävaunu vetoaisaa mukaan lukematta	12,50 m

3. Ajoneuvoyhdistelmän pituus ei saa ylittää seuraavia arvoja:

a) henkilö- tai linja-auton (M-luokka) ja perävaunun yhdistelmä sekä pakettiauton (N ₁ -luokka) ja muun kuin puoliperävaunun yhdistelmä	18,75 m
b) henkilöauton (M ₁ -luokka) taikka paketti- tai kuorma-auton (N ₁ -, N ₂ - tai N ₃ -luokka) ja puoliperävaunun yhdistelmä sekä muu kuin a, c tai d kohdassa tarkoitettu ajoneuvoyhdistelmä	16,50 m
c) auton ja keskiakseliperävaunun yhdistelmä	18,75 m
josta mitasta kuormatilojen ulkopituuksien summa	15,65 m
ja etäisyys vetoauton kuormatilan etupäästä perävaunun kuormatilan takapäähän	16,40 m
kuitenkin edellä säädetyistä poiketen ajoneuvonkuljetusajoneuvo kuormattuna	20,75 m
d) kuorma-auton (N ₂ - ja N ₃ -luokka) ja kaksi- tai useampiakselisen varsinaisen perävaunun sekä kuorma-auton, apuvaunun ja puoliperävaunun samoin kuin kuorma-auton, puoliperävaunun ja siihen kytketyn keskiakseli- tai puoliperävaunun yhdistelmä	25,25 m
josta mitasta vetoauton ohjaamon takana olevien kuormatilojen ulkopituuksien summa 2 momentin a kohdassa tarkoitettu mittaustapa huomioon ottaen	21,42 m

4. Jos linja-autoon on kiinnitetty irrotettava varuste, kuten suksilaatikko, linja-auton ja siihen kiinnitetyn varusteen pituus ei saa ylittää tässä pykälässä säädettyjä mittoja. /4/

AAjonk 25 § (407/2013) Muut päämitat

1. Auton ja perävaunun suurin sallittu korkeus on 4,40 metriä. Tämä mitta ei saa ylittyä ajoneuvon ollessa kuormaamattomana tai akselinnostolaite yläasennossa. Jos ajoneuvon korkeus on yli 4,20 metriä, kuljetuksen suorittajan ja kuljettajan on varmistettava, että kuljetuksen suorittaminen käytettävällä kuljetusreitillä on mahdollista ilman riskiä osumisesta tien yläpuolisiin rakenteisiin.
2. Ajoneuvon suurin sallittu leveys on 2,60 metriä. Kiinteältä rakenteeltaan yli 22,00 metrin pituisessa yhdistelmässä käytettävän muun kuin lämpöeristetyn ajoneuvon sekä linja-auton suurin sallittu leveys on kuitenkin 2,55 metriä. Museoajoneuvoksi rekisteröidyn linja-auton, joka on liikennekäytössä enintään 50 päivää kalenterivuoden aikana, suurin sallittu leveys on kuitenkin 2,60 metriä. Henkilöauton (M1-luokka) suurin sallittu leveys on 2,50 metriä.
3. Keskiakseli- tai varsinaisen perävaunun, jonka suurin rekisteröinnissä ja käytössä sallittu massa on yli 3,5 tonnia (O₃- ja O₄-luokka), leveys saa ylittää ve-toauton leveyden enintään 0,15 metriä. Puoliperävaunun leveys saa ylittää ve-toauton etuakselin kohdalta mitatun leveyden enintään 0,35 metriä. /4/

LiikMp erikoiskuljetuksista 29 § (750/2001) Erikoiskuljetuksessa sallitut mitat

1. Erikoiskuljetuksen suurin korkeus maasta mitattuna muussa kuin 3 §:ssä tarkoitetussa konttikuljetuksessa ja muulla kuin henkilö- tai pakettiautolla tai niiden perävaunulla kuljetettaessa saa olla enintään 4,40 metriä.
2. Erikoiskuljetuksessa kuljetuksen suurin leveys muulla kuin henkilö- tai pakettiautolla tai niiden perävaunulla kuljetettaessa saa olla muussa kuin konttikuljetuksessa enintään 4,00 metriä. Tästä poiketen 4 §:n 1 momentin a ja f kohdassa tarkoitetussa työkoneen kuljetuksessa kuorman suurin leveys saa olla enintään 3,50 metriä ja saman momentin d kohdassa tarkoitetun perävaunulla kuljetettavan veneen tai purjelentokoneen leveys enintään 2,60 metriä. Traktoriin kytketyllä perävaunulla vain venettä, maatalouteen tai tienpitoon käytettävää konetta taikka laitetta kuljetettaessa tai 4 §:n 1 momentin g kohdassa tarkoitetussa turvetuotantoon liittyvässä kuljetuksessa leveys saa olla enintään 4,00 metriä, pylviäitä kuljetettaessa kuitenkin enintään 2,60 metriä.
3. Erikoiskuljetuksen pituus saa olla:
 - a) kuljetettaessa 4 §:n 1 momentin a kohdassa tarkoitettua työkoneita enintään 16,00 metriä;
 - b) kuljetettaessa 4 §:n 1 momentin b kohdassa tarkoitettua ajoneuvoa, henkilö- tai pakettiauton perävaunulla purjelentokonetta tai venettä mastoineen tai traktorin perävaunulla 4 §:n 1 momentin f kohdassa tarkoitettua työkoneita, pylviäitä, venettä tai maatalouteen taikka tienpitoon käytettä-

vää konetta tai laitetta enintään 20,00 metriä, 4 §:n 1 momentin g kohdassa tarkoitettussa turvetuotantoon liittyvässä kuljetuksessa kuitenkin enintään 27,00 metriä;

- c) kuorma-auton ja erikoiskuljetukseen hyväksytyin varsinaisen perävaunun muodostamassa yhdistelmässä enintään 27,00 metriä, jos perävaunun leveys ylittää 2,60 metriä tai pituus ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen 24 § 2 momentin a kohdassa sallitun arvon tai perävaunun akseliväli ylittää asetuksen 26 § 3 momentissa sallitun arvon ja jos kuormaa kuljetettaessa vetoauto on kuormitettu tämän päätöksen 18 §:n 3 tai 4 momentissa säädetyllä tavalla;
 - d) muussa kuin konttikuljetuksessa kuorma-auton ja puoliperävaunun tai vastaavan hinattavan laitteen muodostamassa yhdistelmässä enintään 30,00 m.
4. Erikoiskuljetuksissa kuorma saa ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen 45 §:n 2 momentin säännöksestä poiketen ulottua ajoneuvon ääriiviivan ulkopuolelle seuraavasti:
- a) ajoneuvon edessä enintään 2,00 metriä;
 - b) ajoneuvon takana enintään 3,00 metriä;
 - c) 3 momentin b kohdassa tarkoitettussa ajoneuvoyhdistelmässä ja 3 momentissa c kohdassa tarkoitetuissa kuljetuksissa perävaunun takana enintään 4,00 metriä, kuitenkin 3 momentin d kohdassa tarkoitettussa yhdistelmässä enintään 6,00 metriä.

4.11 Nopeusrajoitukset

AAjonk 3 § (291/98) Ajoneuvoluokkia koskevat nopeusrajoitukset

1. Moottorikäyttöisen ajoneuvon suurin tiellä sallittu nopeus ilman perävaunua on:
 - a) paketti- ja kuorma-auton (N-luokat), erikoisauton sekä M-luokkaan kuuluvan matkailu-, ruumis- ja huoltoauton 80 km/h;
 - b) sellaisen pakettiauton (N1-luokka) ja erikoisauton sekä eläinlääkintä-, matkailu-, ruumis- ja huoltoauton, jonka omamassa on alle 1,8 tonnia ja joka on otettu käyttöön vuonna 1981 tai myöhemmin tai jonka omamassa on alle 1,875 tonnia ja joka on otettu käyttöön vuonna 1995 tai myöhemmin, 100 km/h;
 - c) sellaisen pakettiauton (N1-luokka) sekä kokonaismassaltaan enintään 3,5 tonnin matkailu-, eläinlääkintä-, ruumis- ja huoltoauton, joka on varustettu lukkiutumattomin jarruin ja vähintään kuljettajan turvatyynyllä sekä lisäksi matkailuauton ajonaikana käytettäväksi sallitut istuimet varustettu turvavöin, 100 km/h;

- d) linja-auton (M2- ja M3-luokka) 80 km/h, kuitenkin 100 km/h, jos linja-auto on katsastuksessa hyväksytty käytettäväksi tällä nopeudella eikä siinä ole seisovia matkustajia;
- e) moottorikäyttöisen ajoneuvon, jonka vähintään yksi akseli on jousittamaton, 60 km/h; tämä rajoitus ei kuitenkaan koske ilman takajousitusta olevaa moottoripyörää (L3e- ja L4e-luokka); (30.11.2006/1086)
- f) mopon (L1e- ja L2e-luokka) ja kevyen nelipyörän (L6e-luokka) 45 km/h, pienitehoisen mopon kuitenkin 25 km/h;
- g) moottorityökoneen ja muun traktorin kuin liikennetraktorin sekä moottorireen ja muun maastoajoneuvon 40 km/h, moottorikelkan moottorikelkailureitillä kuitenkin 60 km/h;
- h) liikennetraktorin 50 km/h;
- i) ajoneuvon, jossa on rautaisia telaketjuja tai muunlaisia kuin ilmarenkain varustettuja pyöriä, 20 km/h. (11.5.2006/353)

1a. Ehtona matkailuauton hyväksymiselle käytettäväksi 100 km/h nopeudella on, että matkailuauton takana on mustin 20 mm levein reunoin varustettu keltainen, halkaisijaltaan 240 mm:n mittainen pyöreä kilpi, johon on mustin 120 mm korkein numeroin merkitty luku 100 ja että matkailuauton on katsastuksessa tai tyyppi hyväksynnässä todettu täyttävän nopeusluokan edellytyksenä olevat vaatimukset. (11.5.2006/353)

2. Linja-autoja koskeva säädös. /4/

AAjonk 3 § kohta 3 Ajoneuvoon on kytketty hinattava ajoneuvo

3. Moottorikäyttöisen ajoneuvon suurin tiellä sallittu nopeus, kun siihen on kytketty hinattava ajoneuvo, on:
- a) auton (M- ja N-luokat), moottoripyörän (L3e- ja L4e-luokka) sekä kolmi- ja nelipyörän (L5e- ja L7e-luokka) 80 km/h; auton, johon on kytketty kokonaismassaltaan yli 0,75 tonnin jarruton hinattava ajoneuvo, kuitenkin 60 km/h, ja auton, moottoripyörän sekä kolmi- ja nelipyörän, johon on kytketty jousittamaton hinattava ajoneuvo, kuitenkin 60 km/h;
 - b) mopon (L1e- ja L2e-luokka) ja kevyen nelipyörän (L6e-luokka) 45 km/h, pienitehoisen mopon kuitenkin 25 km/h;
 - c) moottorityökoneen ja muun traktorin kuin liikennetraktorin sekä moottorireen ja muun maastoajoneuvon 40 km/h, moottorikelkan moottorikelkailureitillä, kun perävaunussa ei kuljeteta henkilöitä, kuitenkin 60 km/h;
 - d) liikennetraktorin 50 km/h;
 - e) ajoneuvoyhdistelmän, jossa on rautaisia telaketjuja tai muunlaisia kuin ilmarenkain varustettuja pyöriä, 20 km/h. (12.6.2006/544) /4/

Hinattavien varoituslaitteiden osalta on lisäksi huomioitava, että vedettäessä hinattavaa varoituslaitetta aitaosa pystyssä ei hinausnopeus saa ylittää valmistajan antamaa ja tarvittaessa todistamaa maksimi nopeutta.

AAjonk 3 § kohdat 4 ja 5 Moottorikäyttöisen ajoneuvon hinaaminen

4. Moottorikäyttöistä ajoneuvoa omilla pyörillään tai apuvaunun avulla hinattaessa suurin sallittu nopeus on 60 km/h, jollei kummallekaan ajoneuvolle ole säädetty tai määrätty alhaisempaa nopeutta.
5. Moottorikäyttöisellä ajoneuvolla tiellä ajettaessa ei saa ylittää ajoneuvon rakenteesta tai rakenteeseen tai varustukseen nähden ylisuuresta kuormasta johtuvaa, viranomaisen määräämää enimmäisnopeutta. /4/

LiikMA 66 § (274/2006) Vetävällä akselilla varustettu traktoriperävaunu

Milloin traktoriperävaunun akseli on vetävä, tulee siihen kuuluvan voimansiirron olla sellainen, ettei tämän akselin yksinään kuljettaessa yhdistelmää ajonopeus voi ylittää 40 km/h. /14/

4.12 Nopeuskilpi

LiikMA 32 § (1248/2002, 256/2009) Ajoneuvot ja perävaunut

1. N1-luokan ajoneuvossa, jonka suurin sallittu nopeus on 80 km/h, on oltava taakse näkyvä, mustin reunoin varustettu keltainen, halkaisijaltaan 240 mm oleva pyöreä kilpi, johon on mustin 120 mm korkein numeroin merkitty luku 80. M2- ja M3-luokan ajoneuvossa, jonka suurin sallittu nopeus on 100 km/h, on oltava vastaava keltainen tai valkoinen kilpi, johon on merkitty luku 100.
2. Ajoneuvoon, jonka hinausnopeus on erikseen rajoitettu alemmaksi kuin 80 km/h, on taakse kiinnitettävä suurinta sallittua nopeutta kilometreinä tunnissa osoittava, muutoin 1 momentin säännöksen mukainen kilpi. /6/

LiikMA 93 § (274/2006) Hinattava laite

Hinattavaan laitteeseen, jonka hinausnopeus on erikseen rajoitettu alemmaksi kuin 80 km/h, on kiinnitettävä taakse näkyvä suurinta sallittua nopeutta kilometreinä tunnissa osoittava mustin reunoin varustettu keltainen, halkaisijaltaan 240 mm:n mittainen pyöreä kilpi, johon on mustin 120 mm korkein numeroin merkitty suurinta sallittua nopeutta kilometreinä tunnissa osoittava luku. /14/

4.13 Ajopiirturi

AjonL 25 § 4 mom. Ajoneuvon rakenne, hallintalaitteet ja varusteet

Ajopiirturista säädetään tieliikenteen valvontalaitteista annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3821/85. Sen lisäksi, mitä sanotussa asetuksessa säädetään, liikennetraktorissa tulee olla ajopiirturi, kun liikennetraktoria käytetään luvanvaraisessa tavaraliikenteessä. /3/

LiikMA 15 § (274/2006) Liikennetraktorin ajopiirturi

1. Ajopiirturia, josta säädetään tieliikenteen valvontalaitteesta annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3821/85, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksilla (ETY) N:o 3314/90, 3572/90 ja 3688/92 sekä asetuksilla (EY) N:o 2479/95, 1056/97, 2135/98, 1360/2002 ja 561/2006, ei vaadita liikennetraktorissa, johon ei ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen (1257/1992) 7 §:n mukaan tarvitse soveltaa mainittua neuvoston asetusta. (25.3.2008/196)
2. Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvonnasta ja noudattamisen pakkokeinoista säädetään tieliikennelaissa (267/1981). Liikennetraktorissa vaadittavan ajopiirturin asennuksesta ja korjauksesta säädetään ajoneuvolaissa ja ajopiirturin tarkastuksesta ajoneuvojen käytöstä tiellä annetussa asetuksessa. /14/

TLL 92 e § Velvollisuus ajopiirturin käyttöön

Kuljettajan on käytettävä ajopiirturia niissä ajoneuvoissa, joissa se ajo- ja lepoaika-asetuksen, ajopiirturiasetuksen ja AETR-sopimuksen mukaan on pakollista. Kuljettajan on käytettävä ajopiirturia myös liikennetraktorissa, kun sitä käytetään luvanvaraisessa tavaraliikenteessä.(401/2005) /1/

AAjonk 7 § Poikkeukset ajopiirturin käytöstä ja ajoajoista

1. Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 3821/85 ja (EY) N:o 2135/98 muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3820/85 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 561/2006 5–9 artiklaa ei tarvitse noudattaa eikä ajopiirturia käyttää:
 - a) maanviljelyä, puutarhaviljelyä, kotieläintaloutta tai kalastusta harjoittavan yrityksen käyttämässä tai ilman kuljettajaa vuokraamassa ajoneuvossa enintään 100 kilometrin etäisyydellä yrityksen sijaintipaikasta, jos ajoneuvon kuljettaminen ei ole kuljettajan päätoimi ja ajoneuvolla kuljetetaan vähäisessä määrin omia tuotteita, joita myydään torilla tai muutoin tietyssä paikassa tai näiden yritysten omassa hoidossa olevia hevosia;
 - b) ajoneuvossa ja ajoneuvoyhdistelmässä, jonka suurin sallittu massa on enintään 7,5 tonnia ja jota käytetään postitoimilaissa (313/2001) tarkoitettuun postin jakeluun tai sellaisten materiaalien tai laitteiden kuljetukseen, joita kuljettaja tarvitsee työnsä yhteydessä, jos ajoneuvoa tai ajoneuvoyhdistelmää käytetään enintään 50 kilometrin etäisyydellä yrityksen sijaintipaikasta ja ajoneuvojen kuljettaminen ei ole kuljettajan päätyö;
 - c) ajoneuvossa, jota käytetään yksinomaan pinta-alaltaan enintään 2 300 neliökilometrin suuruisella saarella, jota moottoriajoneuvoliikenteen käytävissä oleva silta, kahlaamo tai tunneli ei yhdistä mantereeseen,

-
- d) ajokortin tai ammattitaitoa osoittavan todistuksen saamiseksi annettavaan ajo-opetukseen ja suoritettavaan tutkintoon käytettävässä ajoneuvossa edellyttäen, ettei sitä käytetä kaupallisessa kuljetuksessa;
 - e) ajoneuvossa, jota käytetään viemäriverkon, tulvantorjunnan, vesi-, kaasuja sähkölaitoksen toiminnassa, maanteiden kunnossapidossa ja valvonnassa, ovelta ovelle tapahtuvassa talousjätteiden keruussa ja kuljetuksessa, sähkö- ja puhelinpalvelussa, radio- ja televisiolähetyksissä sekä radio- ja televisiolähettimien tai -vastaanottimien tunnistamisessa;
 - f) ajoneuvossa, jossa on 10–17 paikkaa ja jota ei käytetä kaupalliseen liikenteeseen;
 - g) opetustarkoituksiin varustetussa ajoneuvossa, jossa opetus tapahtuu pysäköitynä;
 - h) ajoneuvossa, joka on tarkoitettu maidon keräämiseen maataloilta ja maidonkuljetusastioiden tai eläinten ravinnoksi tarkoitettujen maitovalmisteiden palauttamiseen maataloille;
 - i) rahaa tai arvoesineitä kuljettavassa ajoneuvossa;
 - j) ajoneuvossa, jota käytetään eläinjätteiden tai muiksi kuin elintarvikkeiksi käytettävien ruhojen kuljetukseen;
 - k) ajoneuvossa, jota käytetään yksinomaan maanteiden solmukohtiin liittyvillä alueilla, kuten satamissa, satamien ja muiden liikennemuotojen yhdistämiseksi perustetuissa terminaaleissa ja rautatieterminaaleissa, olevilla teillä;
 - l) ajoneuvossa, jota käytetään elävien eläinten kuljetukseen maatilalta paikallisille markkinoille tai teurastamoihin ja päinvastoin 50 kilometrin säteellä maataloilta, ja
 - m) sirkuksen tai huvipuiston erikoisajoneuvossa.
2. Sen estämättä, mitä 1 momentissa mainitussa asetuksessa säädetään:
- a) linjaliikenteessä olevien linja-autojen tauot voidaan jakaa 15 minuutin jaksoihin; ja
 - b) mainitun asetuksen 3 artiklan f kohdassa ja tämän pykälän 1 momentin a ja 1 kohdassa tarkoitetuissa kuljetuksissa vuorokautista ajoaikaa saadaan pidentää enintään kahdella tunnilla mainitun asetuksen 6 artiklassa säädetystä ja vuorokautista lepoaikaa lyhentää enintään yhdellä tunnilla 8 artiklassa säädetystä.
3. Edellä 2 momentissa tarkoitettut poikkeukset koskevat vain ajoneuvoja, joita käytetään Lapin tai Oulun läänissä taikka sellaisissa kunnissa, joiden asukastiheys on pienempi kuin viisi asukasta neliökilometrillä. Lisäksi ne koskevat ajoneuvoja, joita käytetään matkoilla, joiden alku- tai päätepiste on jollakin

mainituista alueista. Poikkeukset eivät kuitenkaan koske Oulussa tai Kajaanissa käytettäviä ajoneuvoja.(1221/2007) /4/

AAjonk 7a § Ajopiirturin tarkastus

Ajoneuvolain 87 §:ssä ja liikennetarvikkeiden kaupasta, asennuksesta ja korjauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1247/2002) 4 luvussa säädetään tieliikenteen valvontalaitteista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 liitteessä I olevassa VI luvussa ja liitteessä I B olevassa VI luvussa tarkoitetusta ajopiirturin tarkastusten suorittajasta. (16.6.2005/416) /4/

TLL 92 m § Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamisen pakkokeinot

Jos on todennäköisiä syitä epäillä, että on tehty 105 a §:ssä tarkoitettu rikkomus, poliisi voi toimittaa pakkokeinolaissa (806/2011) tarkoitetun yleisen kotietsinnän tai paikanetsinnän ajoneuvossa taikka ajopiirturin levyjen, kuljettajakortin tai ajopäiväkirjan todennäköisessä säilytyspaikassa levyn, kortin tai ajopäiväkirjan löytämiseksi sen estämättä, mitä pakkokeinolain 8 luvun 2 §:n 1 momentissa ja 4 §:ssä säädetään. (22.7.2011/864)

Jos on perusteltua syytä epäillä, että kuljettaja on rikkonut ajoaikoja, taukoja tai lepoaikoja koskevia ajo- ja lepoaika-asetuksen tai ajopiirturiasetuksen säännöksiä tai AETR-sopimuksen määräyksiä, poliisi-, tulli- tai rajavartiomies voi estää kuljettajaa jatkamasta ajoa, kunnes säädetty tai määrätty tauko tai lepoaika on pidetty. Poliisi-, tulli- tai rajavartiomies voi myös estää kuljettajaa jatkamasta ajoa, jos kuljettaja ei esitä valvontaviranomaiselle ajopiirturiasetuksen 15 artiklan 7 kohdassa tai AETR-sopimuksen 10 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja tietoja.

Poliisi voi ottaa kuljettaja-, yritys- tai korjaamokortin haltuun, jos on perusteltua syytä epäillä, että 92 d §:n mukaiset kortin peruuttamisen edellytykset täyttyvät.

Tätä pykälää sovelletaan myös tehdas-, satama-, varasto- ja kilpailualueella sekä muulla vastaavalla alueella.(401/2005) /1/

4.14 AjonL 25 § 1 mom. kohta 12 Nopeudenrajoitin

Turvallista käyttämistä varten liikenteessä käytettävässä ajoneuvossa on oltava:

12. moottorikäyttöisessä ajoneuvossa nopeusmittari sekä M2-, M3-, N2- ja N3-luokan ajoneuvossa nopeudenrajoitin; /3/

LiikMA 16 § (1248/2002)

1. Ajoneuvolain 25 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetun nopeudenrajoittimen tulee estää M2- ja M3-luokan ajoneuvon nopeuden kohoaminen suuremmaksi kuin 100 km/h. Nopeudenrajoittimen tulee estää N2- ja N3-luokan ajoneuvon nopeuden kohoaminen suuremmaksi kuin 90km/h.

2. M3-luokan ajoneuvoissa, joiden enimmäismassa on yli 10 tonnia ja jotka on rekisteröity ennen 1 päivää tammikuuta 2005, saa käyttää sellaista nopeudenrajoitinta, joka on säädetty rajoittamaan nopeus enintään 100 km/h.
3. Nopeudenrajoitinta ei vaadita:
 - a) sotilasajoneuvossa;
 - b) pelastusautossa;
 - c) poliisiautossa;
 - d) yksinomaan taajamaliikenteessä käytettävässä M2- ja M3-luokan ajoneuvossa; eikä
 - e) autossa, jonka nopeus ei sen rakenteen johdosta voi nousta 1 momentissa tarkoitettuja arvoja korkeammaksi.
4. Nopeudenrajoittimen asentamisesta ja korjaamisesta säädetään ajoneuvolaissa ja sen nojalla. /6/

4.15 AAjonk 51a § (791/2005) Hitaan ajoneuvon kilpi

1. Kun kolmipyöräisellä mopolla (L2e-luokka) tai kevyellä nelipyörällä (L6e-luokka), jonka leveys on yli 1,00 metriä, taikka traktorilla tai moottorityökoneella, jonka omamassa on yli 0,5 tonnia, ajetaan tiellä, tulee siinä olla hitaan ajoneuvon kilpi.
2. Hitaan ajoneuvon kilpeä ei edellytetä ajoneuvolta, johon on kytketty hitaan ajoneuvon kilvellä varustettu perävaunu tai joka on ulkomaan rekisterissä.
3. Hitaan ajoneuvon kilvestä ja sen asentamisesta säädetään ajoneuvolaissa ja sen nojalla. /4/

LiikMA 32 § (274/2006) Traktori ja moottorityökone

Hitaan ajoneuvon kilpi on sijoitettava ajoneuvon taakse keskelle tai vasemmalle puolelle enintään 10°:n poikkeamalla suoraan taaksepäin suunnattuna enintään 2,40 metrin korkeudelle. Hitaan ajoneuvon kilven tulee olla tyyppihyväksytty E-säännön n:o 69/01 mukaisesti. /14/

LiikMA 73 § (274/2006) Traktorin ja moottorityökoneen perävaunu

Hitaan ajoneuvon kilpi on sijoitettava traktorin ja moottorityökoneen perävaunun taakse keskelle tai vasemmalle puolelle enintään 2,00 metrin etäisyydelle takapästä ja enintään 10°:n poikkeamalla suoraan taaksepäin suunnattuna enintään 1,80 metrin korkeudelle. Hitaan ajoneuvon kilven tulee olla tyyppihyväksytty E-säännön n:o 69/01 mukaisesti. /14/

(Sama koskee hinattavaa laitetta: LiikMA 93 §) /14/

4.16 Kuorma-auton tunnuskilpi ja pitkän ajoneuvoyhdistelmän kilpi

Kuorma-auton tunnuskilpi

N2- ja N3 -luokan ajoneuvossa saa olla E-säännön n:o 70/01 vaatimuksia vastaavat, vuoroittaisin vinottaisin punaisin päiväloistevärillä maalatuin tai heijastavin ja keltaisin heijastavin poikkiraidoin varustetut raskaan ajoneuvon tunnuskilvet. /6/

Pitkän ajoneuvoyhdistelmän kilpi

Ajoneuvoyhdistelmässä, jonka suurin pituus ylittää 15,50 metriä, tulee olla taakse suunnattuina E-säännön n:o 70/01 vaatimuksia vastaavat pitkän ajoneuvon merkkikilvet tai 25 mm levein punaisin päiväloistevärillä maalatuin tai heijastavin reunuksin varustettu vähintään 0,30 m x 0,80 m mittainen kilpi, jossa on keltaisella heijastavalla pohjalla musta ajoneuvoyhdistelmän kuva. Kuvan alla saa olla merkintä yhdistelmän pituudesta. /6/

4.17 Varoitus- ja työvalaisimet

Pakolliset ja sallitut valaisimet ja heijastimet

1. Direktiivin 76/757/ETY ja E-säännön n:o 48 mukaan pakollisina vaadittujen valaisimien ja heijastimien lisäksi vaaditaan:
 - a) taksiliikenteeseen käytettävässä M1-luokan ajoneuvossa auton laatua osoittava tunnusvalaisin (vaatimukset: ks. LiikMA 1248/2002 25 §)
 - b) luvanvaraiseen henkilöliikenteeseen käytettävässä M2- ja M3-luokan ajoneuvossa edessä ainakin linjan päätepisteen osoittava valaistu kilpi (vaatimukset: ks. 26 §);
 - c) paikallis- ja lähiliikenteeseen käytettävässä autossa riittää kuitenkin linjanumeron osoittava valaistu kilpi, joka tällöin tulee olla myös auton takana;
 - d) hinausautossa, tienpitoon käytettävässä autossa ja sellaisessa maidonkuljetusautossa, joka joudutaan pysäyttämään
 - e) tien vasemmalle puolelle, vilkkuva ruskeankeltainen varoitusvalaisin (vaatimukset: ks. LiikMA 1248/02 Liite 1, II Osa, 4 kohta);
 - f) hälytysautossa vilkkuva sininen varoitusvalaisin (vaatimukset: ks. LiikMA 1248/02 Liite 1, II Osa, 4 kohta);
 - g) ajoneuvon ulkopuolelle edessä tai yli yhden metrin takana ulottuvan muuta rakennetta kapeamman rakenneosan tai varusteen merkitsemiseksi sivuille näkyvät ruskeankeltaiset heijastimet.
2. Ajoneuvossa saa sen lisäksi, mitä direktiivissä sallitaan, olla seuraavat valaisimet ja heijastimet:

- a) lumen aurausta suorittavassa autossa ylös asennetut lisälähi- lisäkauko-, lisäsuunta- ja lisäetuvalaisimet;
 - b) poliisiautossa ja poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen virkatehtävissä olevassa autossa vilkkuva sininen varoitusvalaisin (vaatimukset: ks. LiikMA 1248/02 Liite 1, II Osa, 4 kohta) ja enintään yksi eteenpäin suunnattu punainen vilkkuva pysäytysvalaisin (vaatimukset: ks. 27 §) sekä korin tai ohjaamon katolla merkinnällä "POLIISI" tai "POLIS" taikka tullia tai rajavartiolaitosta osoittavalla tunnuksella varustettu sininen valaistu kilpi (vaatimukset: ks. 26 §);
 - c) hälytysajoneuvona käytettävässä autossa, tiellä tai sen vieressä tehtävässä työssä käytettävässä autossa, tiepalveluautossa ja, milloin muuta erityistä syytä on, Ajoneuvohallintokeskuksen luvalla muussakin autossa ruskeankeltainen vilkkuva varoitusvalaisin (vaatimukset: ks. LiikMA 1248/02 Liite 1, II Osa, 4 kohta);
 - d) tiepalveluautossa ja ensiaputoimintaan käytettävässä autossa sen laatua osoittava tunnusvalaisin (käyttöoikeus ja vaatimukset: ks. 29 §);
 - e) M-luokan pelastus-, sairaus- ja huoltoautossa, muussa erikoistarkoitukseen käytettävässä M-luokan ajoneuvossa ja poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen virkatehtävissä olevassa autossa sekä N- ja O-luokan ajoneuvossa kuormausta, purkausta tai muuta käyttöä varten välttämättömät työ- ja apuvalaisimet;
 - f) N2- ja N3-luokan ajoneuvossa kuljetusyrityksen, kuljetuksen ostajan tai auton omistajan nimen taikka linjan päätepaikkakuntien nimet osoittavan kilven sekä luvanvaraiseen henkilöliikenteeseen käytettävässä M2- ja M3-
 - g) luokan ajoneuvossa sivulla linjanumeron ja edessä auton täynnä olemista osoittavan kilven valaisimet (vaatimukset: ks. 26 §);
 - h) M2-, M3-, N1-, O2-luokan ajoneuvossa sivuille ja taakse näkyvät heijastavat nauhamaiset merkinnät tai ääriiviivamerkinnät sekä M2-, M3-, N-, O2-, O3- ja O4-luokan ajoneuvossa heijastavat mainokset (vaatimukset: ks. LiikMA 1248/02 Liite 1, II Osa, 8 kohta);
 - i) erikoiskuljetukseen käytettävässä autossa tai perävaunussa taikka sen kuormassa erikseen määrätyt valaisimet ja heijastimet;
 - j) Venäjälle suuntautuvassa kansainvälisessä liikenteessä perävaunun vetoon käytettävässä N2- ja N3-luokan ajoneuvossa enintään kolme tunnusvalaisinta (vaatimukset, ks. 28 §).
3. Edellä a ja b kohdassa tarkoitettujen valaisimien ja heijastimien värin, sijoituksen, näkyvyyden ja suuntauksen määrittämiseen sovelletaan, mitä tässä tarkoitettussa direktiivissä tai E-säännössä säädetään.
 4. Lumen aurausta suorittavan auton lisälähi-, lisäkauko-, lisäsuunta- ja lisäetuvalaisimet saa asentaa sellaiselle korkeudelle kuin olosuhteet vaativat, lähi-valaisimet kuitenkin niin suunnattuina, etteivät ne tarpeettomasti häiritse vastaantulijoita. Lisälähivalaisimien virtapiiri on varustettava sellaiseen paik-

kaan sijoitetulla kytkimellä, ettei varsinaisia lähivaloja voida ajon aikana vaihtaa lisälähivaloiksi tai päinvastoin.

Heijastavat merkinnät (TraFi/384/03.04.03.03/2011)

Direktiivi 2007/35/EY velvoittaa asentamaan 10.7.2011 tai sen jälkeen ensi kertaa käyttöön otettaviin raskaisiin kuorma-autoihin ja niiden perävaunuihin heijastavat ääriivamerkinnät. Heijastavien merkintöjen asentamisella parannetaan kuorma-autojen ja niiden perävaunujen näkyvyyttä.

Heijastavien merkintöjen asennuksesta, näkyvyydestä ja mitoituksesta on säädetty E-säännössä 48 ja ominaisuuksista E-säännössä 104.

Heijastavia merkintöjä koskevia vaatimuksia sovelletaan seuraaviin ajoneuvoihin:

Pakollinen yhtenäisen ääriivamerkinnän asennusvelvoite ajoneuvon taakse koskee yli 2100 mm leveää:

- kokonaismassaltaan yli 7,5 tonnin N2-luokan ajoneuvoa
- N3-luokan ajoneuvoa
- O3- ja O4-luokan ajoneuvoa (lukuun ottamatta keskeneräisiä ajoneuvoja).

Pakollinen osittaisen ääriivamerkinnän asennusvelvoite ajoneuvon sivuille koskee yli 6000 mm pitkää (perävaunuissa aisa mukaan lukien):

- kokonaismassaltaan yli 7,5 tonnin N2-luokan ajoneuvoa
- N3-luokan ajoneuvoa
- O3- ja O4-luokan ajoneuvoa (lukuun ottamatta keskeneräisiä ajoneuvoja).

Ääriivamerkinnän pakollisuus ei koske N2- ja N3-luokan keskeneräisiä ajoneuvoja (alustaohjaamoja) eikä puoliperävaunun vetoautoa (jos heijastavat merkinnät asennetaan, ne tulee sijoittaa ainakin PPV:n vetoauton ohjaamoon). Sotilasajoneuvoa (= puolustusvoimien hallinnassa oleva tai puolustusvoimien käyttöön erityisesti tarkoitettu ajoneuvo) ei tarvitse varustaa heijastavilla ääriivamerkinnöillä.

Ääriiiva- taikka heijastavat nauhamaiset merkinnät saa asentaa seuraaviin ajoneuvoihin:

- M2- ja M3-luokka
- N1-luokka
- O2-luokka
- muut N2-, N3-, O3- ja O4-luokan ajoneuvot, joissa ääriivamerkintä ei ole pakollinen.

Heijastavien mainosten asentaminen on sallittu seuraaviin ajoneuvoihin:

- M2- ja M3-luokka
- N2- ja N3-luokka
- N1-luokan ajoneuvot, jos ajoneuvon pituus on yli 6000 mm (vain E-luokan heijastusmateriaali sallittu)
- O3- ja O4-luokka

- O2-luokan perävaunut, jos ajoneuvon pituus on yli 6000 mm (vain E-luokan heijastusmateriaali sallittu).

LiikMA 29 § (274/2006) Moottorityökoneen valaisimet ja heijastimet

1. Moottorityökoneessa tulee olla seuraavat valaisimet ja heijastimet:
 - a) lähivalaisimet;
 - b) suuntavalaisimet ja niiden hätävilkkukytkentä
 - c) takarekisterikilven valaisin, jos rekisterikilpi on tarkoitettu kiinnitettäväksi taakse;
 - d) etu- ja takavalaisimet;
 - e) takana punaiset heijastimet;
 - f) tiellä tai sen vierellä tehtävään työhön käytettävässä moottorityökoneessa vilkkuva ruskeankeltainen varoitusvalaisin;
 - g) ajoneuvon ulkopuolelle yli yhden metrin edessä tai takana ulottuvan muuta rakennetta kapeamman rakenneosan tai varusteen merkitsemiseksi sivuille näkyvät ruskeankeltaiset heijastimet.
2. Moottorityökoneessa, jonka omamassa on suurempi kuin 0,5 tonnia, tulee olla takana hitaan ajoneuvon kilpi. Kilpeä ei vaadita, jos moottorityökoneeseen on kytketty tällaisella kilvellä varustettu hinattava ajoneuvo.
3. Moottorityökoneessa saa sen lisäksi, mitä edellä säädetään pakollisista valaisimista ja heijastimista, olla seuraavat valaisimet ja heijastimet:
 - a) kaukovalaisimet;
 - b) jarruvalaisimet;
 - c) etusumuvalaisimet;
 - d) takasumuvalaisimet;
 - e) pysäköintivalaisimet;
 - f) peruutusvalaisimet;
 - g) sivuvalaisimet;
 - h) etu- ja sivuheijastimet;
 - i) äärivalaisimet sellaisessa moottorityökoneessa, jonka leveys on suurempi kuin 2,10 metriä;

- j) kuormausta, purkausta tai muuta käyttöä varten välttämättömät työ- ja apuvalaisimet;
 - k) erikoiskuljetukseen käytettävässä moottorityökoneessa erikseen määrätyt valaisimet ja heijastimet.
4. Moottorityökoneen valaisimien ja heijastimien tulee vastata liitteen 1 taulukon kohdassa 14 asetettuja vaatimuksia, jollei tässä asetuksessa jäljempänä toisin säädetä.
5. Valaisimet on asennettava symmetrisesti ajoneuvon pituussuuntaisen keskilinjan suhteen, jollei tässä asetuksessa jäljempänä toisin säädetä. /14/

LiikMA 68 § (274/2006) Traktorin ja moottorityökoneen perävaunun valaisimet ja heijastimet

1. Traktorin ja moottorityökoneen perävaunussa tulee olla seuraavat valaisimet ja heijastimet:
- a) suuntavalaisimet, milloin vetävän ajoneuvon suuntavalaisimet eivät ole selvästi näkyvissä;
 - b) jarruvalaisimet liikennetraktorin perävaunussa;
 - c) etuvalaisimet liikennetraktorin perävaunussa;
 - d) takavalaisimet;
 - e) sivuvalaisimet liikennetraktorin perävaunussa, jonka korirakenteen pituus on yli 6,00 metriä;
 - f) takana punaiset heijastimet;
 - g) etuheijastimet, jos traktorin perävaunun leveys on yli 2,20 metriä tai moottorityökoneen perävaunun leveys on yli 1,60 metriä;
 - h) hitaan ajoneuvon kilpi.
2. Traktorin ja moottorityökoneen perävaunussa saa sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, olla seuraavat valaisimet ja heijastimet:
- a) suuntavalaisimet;
 - b) jarruvalaisimet;
 - c) etuvalaisimet;
 - d) takasumuvalaisimet;
 - e) peruutusvalaisin;
 - f) sivuvalaisimet;

- g) etuheijastimet;
 - h) sivuheijastimet;
 - i) kuormausta, purkausta tai muuta käyttöä varten välttämättömät työ- ja apuvalaisimet;
 - j) erikoiskuljetukseen käytettävässä perävaunussa tai sen kuormassa erikseen määrätyt valaisimet ja heijastimet.
3. Valaisimet ja heijastimet on sijoitettava enintään 0,40 metrin etäisyydelle perävaunun sivusta sekä vähintään 0,35 metrin korkeudelle. Valaisimet saa sijoittaa enintään 1,90 metrin, tai jos korirakenteesta johtuvat erityiset syyt sitä vaativat, 2,10 metrin korkeudelle. Heijastimet saa sijoittaa enintään 0,90 metrin, tai jos korirakenteesta johtuvat erityiset syyt sitä vaativat, 1,20 metrin korkeudelle. /14/

Varoitusvalaisin

Tienpitoon käytettävässä autossa ja tiellä tai sen vieressä tehtävään työhön käytettävässä traktorissa tai moottorityökoneessa tulee olla vilkkuvaa ruskeankeltaista valoa näyttävä varoitusvalaisin.

Vilkkuva varoitusvalaisin

Vilkkuvan varoitusvalaisimen tulee olla tyyppihyväksytty E-säännön n:o 65 mukaisesti tai Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymä. (LiikMA 1248/02 Liite 1, II Osa) /6/

Milloin varoitusvalaisimen eri suunnista havaituksi tuleminen edellyttää, saa valaisimia olla useita. Kuljettajaa varten tulee olla varoitusvalaisimen toimintaa osoittava merkivalaisin. (LiikMA 274/06 31 § 2 mom.) /14/

AAjonk 51 § 3. Varoitusvalaisimen käyttö

Milloin muuhun ajoneuvoon kuin hinausautoon tai erikoiskuljetusautoon taikka sen varoitusautoon on asennettu kiertävää tai vilkkuvaa ruskeankeltaista valoa näyttävä varoitusvalaisin, sitä saa käyttää vain, milloin ajoneuvon yleisistä liikennesäännöistä poikkeava kulku tai pysäköinti taikka ajoneuvon leveys tai pituus voi aiheuttaa vaaraa muulle liikenteelle. /4/

Aura-auton ja liuossuolalaitteistolla varustetun ajoneuvon varoituslaitteet

Aurauksesta ja liukkauden torjunnasta varoitetaan työkoneeseen kiinnitetyillä varoitusvalaisimilla ja heijastimilla. Sirottelu-laite on varustettava taka-, jarru- ja suuntavalaisimin sekä heijastimin, jos laite peittää työkoneen vastaavat valaisimet ja heijastimet.

Auraustyössä ja liukkauden torjunnassa käytettävä ajoneuvo on varustettava normaalien varoitusvalaisimien lisäksi taaksepäin vilkkuvaa keltaista valoa näyttävin varoitusvalaisimin. Valaisimet ovat halkaisijaltaan \varnothing 180-250 mm. Valaisimet sijoitetaan ajoneuvoon pareittain ja ne kytketään vilkkumaan tasatahtiin. Valaisimien on oltava Liikenteen turvallisuusviraston (Trafi) hyväksymiä.

4.18 Auran merkitseminen

Aura on merkittävä koko pituudeltaan sekä eteen että taaksepäin näkyvin vuorottain punaisin ja keltaisin juovin. Auran ajoneuvoa leveämmät ulkonevat osat on lisäksi varustettava auran päissä olevin eteenpäin suunnatuin valkoisin ja taaksepäin suunnatuin punaisin heijastimin ja valaisimin.

Sivuaura on varustettava eteenpäin keltaista valoa ja taaksepäin punaista valoa näyttävin valaisimin, jotka osoittavat auran suurimman ulottuman. Myös ne vinoetuaurat, joita käytetään pääteiden aurauksessa, on varustettava molemmista ulkonevista päistään edellä mainituin äärivalaisimin. Ulkonemien havaittavuutta tehostetaan lisäksi ulkonemiin sijoitetuilla vilkkuvaa keltaista valoa lähettävillä varoitusvalaisimilla.

Sivuauraa voidaan käyttää yksinään yksittäisten ohituskaistaosuuksien aurauksessa ja monikaistaisen ajoradan useamman aurauksyksikön kaikissa yksiköissä, jos sivuaura on varustettu havaittavuuden parantamista lisäävillä laitteilla. Sivuauran havaittavuutta on parannettava seuraavalla varustelulla:

- sivuauran oikeaan alareunaan jatkuvasti palava punainen valaisin
- sivuauran päälle kaksi varren päässä olevaa keltaista valaisinmajakkaa
- valaisinmajakoiden väliin vasemmalta oikealle järjestyksessä välähtäviä keltaisia varoitusvilkkuja
- sivuauran oikeassa reunassa yksi tai useampi keltainen vilkkuva varoitusvalaisin, joka osoittaa suurimman ulottuman, sekä punainen äärivalo
- sivuauran yläreunaan koko sivuauran pituudella punakeltainen päiväloistekalvo
- etuauran vasempaan reunaan varren päässä keltainen vilkkuva varoitusvalaisin sekä punainen äärivalo
- suolauslaitteistossa suunnatut samanaikaisesti välähtelevät keltaiset varoitusvalot ja niiden välissä vilkkuva varoitusvalaisin.

Aura-auton lisävalaisimet

Lumen aurausta suorittavan auton lisälähi-, lisäkauko-, lisäsuunta- ja lisäetuvalaisimet saa asentaa sellaiselle korkeudelle kuin olosuhteet vaativat, lähivalaisimet kuitenkin niin suunnattuina, etteivät ne tarpeettomasti häiritse vastaantulijoita. Lisälähi-valaisimien virtapiiri on varustettava sellaiseen paikkaan sijoitetulla kytkimellä, ettei varsinaisia lähivaloja voida ajon aikana vaihtaa lisälähivaloiksi ja päinvastoin. (Liik-MA 1248/02 Liite 1, I Osa) /6/

AAjonk 51 § 4. Työ- ja apuvalaisimet

N-luokan autoon asennettuja työ- ja apuvaloja ei saa pitää kytkettyinä autoa tiellä kuljetettaessa. Tämä kielto ei koske tiellä suoritettavaa työtä. /4/

4.19 Peruutushälytin

LiikMA 31 § 2 mom. (1248/2002) Ajoneuvon peruutushälytin

Muussa autossa kuin M1-luokan ajoneuvossa saa olla jaksottaista ääntä antava, ajoneuvon peruuttaessa tai peruutusvaihteen ollessa kytkettynä toimiva peruutusvaroitin. Peruutusvaroitin äänen voimakkuus seitsemän metrin etäisyydeltä ajoneuvon takaa mitattuna ei saa olla suurempi kuin 75 dBA. /6/

Vastaava peruutushälytin saa olla myös traktorissa (LiikMA 845/2007 liite 1) ja moottorityökoneessa (LiikMA 274/2006 35 § kohta 2). /14/

VNA 568/2012 työssä käytettävien ajoneuvojen peruutushälyttimestä

1 § Tarkoitus

Tämän asetuksen tarkoituksena on työntekijäin ja muiden työn vaikutuspiirissä olevien suojaaminen peruuttavalta ajoneuvolta peruutushälyttimen avulla.

2 § Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan:

1. käytettäessä kuorma-autoa taikka liikennetraktoria louheen, maa-aineksen, lumen tai asfaltin kuljetukseen;
2. jätteiden kuljetukseen kuorman pakkaus- ja tiivistyslaitteilla tai vaihtolavallaitteilla varustetulla kuorma-autolla;
3. jakelukuljetuksiin ja muihin vastaaviin kuljetuksiin umpinaisella kuormakorilla varustetulla kuorma-autolla;
4. käytettäessä moottorityökoneita tai liikennetraktoria louheen, maa-aineksen tai lumen kuormaajoneuvona;
5. tehtäessä tiivistys- tai tasoitustöitä yli 7 000 kiloa painavalla moottorityökoneella;
6. käytettäessä trukkia tai muuta moottorityökoneita perävaunun hinausajoneuvona aluksen lastauksessa tai purkamisessa terminaali-alueella.

Asetusta ei sovelleta ajoneuvolla, jossa on samanlaiset hallintalaitteet eteen- ja taaksepäin ajamista varten, tehtävään työhön.

3 § Peruutushälyttimen käyttäminen

Työnantajan on huolehdittava siitä, että hänen johtonsa ja valvontansa alaisessa työssä käytettävä 1 §:ssä tarkoitettu ajoneuvo on ennen työn aloittamista varustettu jaksottaista äänimerkkiä antavalla peruutushälyttimellä tai 4 §:ssä tarkoitettulla laitteella ja että hälytintä tai laitetta käytetään työn aikana. Sen lisäksi ajoneuvoa peruutettaessa on noudatettava erityistä varovaisuutta.

Hälytín voidaan kytkeä pois toiminnasta, jos hälyttimen äänestä on kohtuutonta haittaa ympäristölle ja muilla keinoilla on huolehdittu peruuttamisen turvallisuudesta.

4 § Peruutushälyttimen korvaava laite

Peruutushälytín voidaan korvata ajoneuvoon asennetulla laitteella, joka tunnistettuun turvalliselta etäisyydeltä ajoneuvon takana olevan ihmisen tai esteen välittömästi ja luotettavasti pysäyttää ajoneuvon tai antaa ajoneuvon ohjaamossa selkeän hälytyksen, taikka laitteella, joka välittää ajoneuvon ohjaamossa kuljettajan näkökentässä olevaan vastaanottimeen riittävän kuvan peruutussuunnasta.

5 § Peruutushälyttimen asentaminen

Peruutushälytín tulee asentaa ja kytkeä siten, että se hälyttää ajoneuvoa peruutettaessa tai peruutusvaihteen ollessa kytkettynä. Hälyttimen yhteyteen voidaan asentaa laitteen toiminnan ilmaisevalla merkkivalolla varustettu katkaisija, jolla hälytín voidaan kytkeä pois toiminnasta.

6 § Peruutushälyttimen tekniset ominaisuudet

Peruutushälyttimen teknisistä ominaisuuksista on voimassa, mitä autojen ja perävaunujen rakenteesta ja varusteista annetussa asetuksessa (1248/2002) ja traktorien, moottorityökoneiden ja maastoajoneuvojen, niiden perävaunujen sekä hinattavien laitteiden rakenteesta ja varusteista annetussa liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa (274/2006) säädetään.

Äänimerkinantolaite

Turvallista käyttämistä varten liikenteessä käytettävässä ajoneuvossa on oltava:

11. moottorikäyttöisessä ajoneuvossa ja polkupyörässä äänimerkinantolaite; (AjonL 25 § 1 mom. kohta 11) /3/

Äänimerkinantolaitteen tulee vastata moottoriajoneuvojen äänimerkinantolaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 70/388/ETY tai E-säännön n:o 28 vaatimuksia. (LiikMA 1248/02 Liite 1, I Osa) /6/

LiikMA 35 § (274/2006) Äänimerkinantolaite moottorityökoneessa

1. Moottorityökoneessa tulee olla äänimerkinantolaite.
2. Moottorityökoneessa saa olla jaksottaista ääntä antava, ajoneuvon peruuttaessa tai peruutusvaihteen ollessa kytkettynä toimiva peruutushälytín. Peruutushälyttimen äänen voimakkuus seitsemän metrin etäisyydeltä ajoneuvon takaa mitattuna ei saa olla suurempi kuin 75 dBA. /14/

5 Ajokorttimääräykset

5.1 Ajokorttilaki (AjokL 386/11)

AjokL 4 § Ajokorttiluokat

Ryhmän 1 ajokorttiluokat ovat:

1. AM, johon kuuluvat:
 - a) kaksi- ja kolmipyöräiset ajoneuvot, joiden suurin rakenteellinen nopeus on yli 25 km/h ja enintään 45 km/h;
 - b) kevyet nelipyörät;
2. A1, johon kuuluvat:
 - a) moottoripyörät, joiden sylinteritilavuus on enintään 125 cm³, enimmäisteho 11 kW ja teho/painosuhte enintään 0,1 kW/kg;
 - b) kolmipyörät, joissa on kolme symmetrisesti sijoitettua pyörää ja joiden enimmäisteho on 15 kW;
 - c) invalidimoottoripyörät niihin kytkettyine hinattavine ajoneuvoineen;
3. A2, johon kuuluvat moottoripyörät, joiden enimmäisteho on 35 kW, teho/painosuhte enintään 0,2 kW/kg ja joita ei ole muunnettu ajoneuvosta, jonka teho on yli kaksi kertaa suurempi;
4. A, johon kuuluvat:
 - a) moottoripyörät niihin kytkettyine hinattavine ajoneuvoineen;
 - b) kolmipyörät, joissa on kolme symmetrisesti sijoitettua pyörää ja joiden teho ylittää 15 kW;
5. B, johon kuuluvat:
 - a) ajoneuvot, joiden kokonaismassa on enintään 3 500 kg ja jotka on suunniteltu ja valmistettu kuljettamaan kuljettajan lisäksi enintään kahdeksan henkilöä;
 - b) ajoneuvoyhdistelmät, joissa on B-luokan vetoauto ja joissa hinattavan ajoneuvon kokonaismassa on enintään 750 kg;
 - c) ajoneuvoyhdistelmät, joissa on B-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa ylittää 750 kg mutta ajoneuvoyhdistelmän kokonaismassa on enintään 3 500 kg;

6. BE, johon kuuluvat ajoneuvoyhdistelmät, joissa on B-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa on enintään 3 500 kg;
7. T, johon kuuluvat maa- ja metsätaloustraktorit, moottorityökoneet ja moottorikelkat niihin kytkettyine hinattavine ajoneuvoineen;
8. LT, johon kuuluvat liikennetraktorit niihin kytkettyine hinattavine ajoneuvoineen.

Ryhmän 2 ajokorttiluokat ovat:

1. C1, johon kuuluvat:
 - a) muut kuin D1- tai D-luokan ajoneuvot, joiden kokonaismassa on yli 3 500 kg mutta enintään 7 500 kg ja jotka on suunniteltu tai valmistettu kuljettamaan kuljettajan lisäksi enintään kahdeksan henkilöä;
 - b) ajoneuvoyhdistelmät, joissa on C1-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa on enintään 750 kg;
2. C1E, johon kuuluvat:
 - a) ajoneuvoyhdistelmät, joissa on C1-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa on yli 750 kg edellyttäen, että ajoneuvoyhdistelmän kokonaismassa on enintään 12 000 kg;
 - b) ajoneuvoyhdistelmät, joissa on B-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa on yli 3 500 kg edellyttäen, että ajoneuvoyhdistelmän kokonaismassa on enintään 12 000 kg;
3. C, johon kuuluvat:
 - a) muut kuin D1- tai D-luokkaan kuuluvat ajoneuvot, joiden kokonaismassa ylittää 3 500 kg ja jotka on suunniteltu tai valmistettu kuljettamaan kuljettajan lisäksi enintään kahdeksan henkilöä;
 - b) ajoneuvoyhdistelmät, joissa on tähän luokkaan kuuluva vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa on enintään 750 kg;
4. CE, johon kuuluvat:
 - a) ajoneuvoyhdistelmät, joissa on C-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa ylittää 750 kg;
 - b) ajoneuvoyhdistelmät, joissa on C1-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa ylittää 750 kg ja ajoneuvoyhdistelmän kokonaismassa ylittää 12 000 kg;
5. D1, johon kuuluvat:
 - a) ajoneuvot, jotka on suunniteltu ja valmistettu kuljettamaan kuljettajan lisäksi enintään 16 henkilöä ja joiden pituus on enintään 8 metriä;

- b) ajoneuvoyhdistelmät, joissa on D1-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa on enintään 750 kg;
- 6. D1E, johon kuuluvat ajoneuvoyhdistelmät, joissa on D1-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa ylittää 750 kg;
- 7. D, johon kuuluvat:
 - a) ajoneuvot, jotka on suunniteltu ja valmistettu kuljettamaan kuljettajan lisäksi enemmän kuin kahdeksan henkilöä;
 - b) ajoneuvoyhdistelmät, joissa on D-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa on enintään 750 kg;
- 8. DE, johon kuuluvat ajoneuvoyhdistelmät, joissa on D-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa ylittää 750 kg.

AjokL 7 § Ajo-oikeuden laajuus

Ajo-oikeuden haltija saa kuljettaa sellaista ajoneuvoa tai ajoneuvoyhdistelmää, jonka luokkaa vastaava tunnus hänellä on ajokortissaan tai kuljettajantutkintotodistuksessaan. A-luokkaan kuuluvaa 4 §:n 1 momentin 4 kohdan b alakohdassa tarkoitettua kolmipyörää saa kuitenkin kuljettaa vain se A-luokan ajo-oikeuden haltija, joka on täyttänyt 21 vuotta.

A-luokka sisältää kuitenkin A1- ja A2-luokan ajo-oikeuden, A2-luokka A1-luokan ajo-oikeuden, C-luokka C1-luokan ajo-oikeuden, CE-luokka C1E-luokan ajo-oikeuden, D-luokka D1-luokan ajo-oikeuden, DE-luokka D1E-luokan ajo-oikeuden sekä C1E-, CE-, D1E- ja DE-luokan ajokortti BE-luokan ajo-oikeuden. Kaikki luokat T- ja LT-luokkaa lukuun ottamatta sisältävät kuitenkin AM-luokan ajo-oikeuden, B-luokka T-luokan ajo-oikeuden sekä C1- ja C-luokka LT-luokan ajo-oikeuden.

Ajokorttiluokan ajo-oikeutta voidaan rajoittaa tai siihen voidaan asettaa ehtoja 16 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti. Ajo-oikeus koskee:

1. AM-luokassa kaksi- ja kolmipyöräisiä mopoja, jos ajokortissa on merkintä mopon ajo-oikeudesta, ja kevyttä nelipyörää, jos ajokortissa on merkintä kevyen nelipyörän ajo-oikeudesta vastaavan kuljettajantutkinnon ajokokeen suorittamisen perusteella;
2. AM-luokkaa lukuun ottamatta vain tutkinnon luokkaa vastaavan automaattivaihteisen ajoneuvon tai sellaisen ajoneuvoyhdistelmän, jossa on automaattivaihteinen vetoauto, kuljettamista, jos kuljettajantutkinnon ajokoe tai käsitteilykoe, jos sellainen vaaditaan ajokokeen sijaan, suoritetaan automaattivaihteisella ajoneuvolla.

B-luokan ajo-oikeuden haltija saa kuljettaa myös sellaista ajoneuvoyhdistelmää, jossa on B-luokan vetoauto ja perävaunun kokonaismassa ylittää 750 kg ja ajoneuvoyhdistelmän kokonaismassa ylittää 3 500 kg mutta ei 4 250 kg, jos hänen ajokortissaan on merkintä ajoneuvoyhdistelmää vastaavan ajokokeen suorittamisesta.

T- ja LT-luokka ovat voimassa vain Suomessa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään automaattivaihteisesta ajoneuvosta sekä sel-
laisista poikkeuksista ajo-oikeuden laajuuteen, jotka ovat voimassa vain Suomessa.

Ks. Ajo-oikeuden laajuutta Suomessa koskevista poikkeuksista VNA ajokorteista
423/2011 2 § sekä automaattivaihteisesta ajoneuvosta 3 §.

AjokL 31 § Ajokortin vaatimukset

Ajokortin on oltava ajokorttidirektiivin 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun mallin mu-
kainen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajokorttia
koskevista vaatimuksista sekä siihen sisällytettävistä tiedoista.

Ajokorttiin merkitään ajokorttilupaa vastaavat luokat. Ajokorttiin liitettyjä ehtoja, ra-
joituksia ja muita tietoja koskevat merkinnät tehdään koodin muodossa. Valtioneu-
voston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä koodeista ja niiden käytöstä.
Ajokorttilupaa tai ajokortin uudistamista koskevaan hakemukseen on liitettävä uusi
valokuva, jos uudistettavassa ajokortissa oleva kuva on yli 15 vuotta vanha.

Ajokortin valmistamisesta ja toimittamisesta 26 §:n mukaisesti luovutettavaksi vastaa
Liikenteen turvallisuusvirasto. Liikenne- ja viestintäministeriö vahvistaa tässä laissa
tarkoitettujen ajokorttien, lupien ja todistusten kaavat.

Mitä tässä pykälässä säädetään ajokortista, ei koske väliaikaista, tilapäistä eikä kan-
sainvälistä ajokorttia.

AjokL 32 § Ajokortin ja muun luvan mukana pitäminen ja esittämisvelvollisuus

Ajokortti ja tässä laissa tarkoitettu lupa, autokoululupaa lukuun ottamatta, ja kuljetta-
jantutkintotodistus on pidettävä ajettaessa mukana ja vaadittaessa esitettävä poliisi-
miehelle taikka muulle liikenteen valvontaan liittyvässä virkatehtävässä toimivalle
tulli- ja rajavartiomiehelle sekä tieliikennelain 97 §:ssä tarkoitetulle liikenne- ja vies-
tintäministeriön tai Liikenneviraston liikennettä valvomaan määräämälle virkamiehelle.

Jos ajoneuvon kuljettajalla ei ole mukanaan vaadittavaa ajokorttia, mutta hänen hen-
kilöllisyytensä on todettu eikä ole syytä otaksua, ettei hänellä ole ajo-oikeutta, poliisi-
miehelle voi sallia ajon jatkamisen. Tällöin kuljettaja voidaan kuitenkin velvoittaa esi-
ttämään ajokortti poliisille määrääjässä. Vastaavasti voidaan menetellä, jos kuljetta-
jalta puuttuu muu 1 momentissa tarkoitettu asiakirja.

AjokL 33 § Ajoneuvon luovuttaminen toisen kuljetettavaksi

Ajoneuvoa ei saa luovuttaa sellaisen kuljetettavaksi, jolla ei ole tässä laissa tarkoitet-
tua ajokorttia tai ajo-oikeutta.

Ajoneuvon luovuttajan on ennen ajoneuvon luovuttamista toisen käyttöön varmistau-
duttava siitä, että kuljettajalla on vaadittu ajo-oikeus. /10/

5.2 ADR –ajolupa

Asetus vaarallisten aineiden kuljettajien ajoluvasta 401/11

4 § Ajolupavaatimus

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (719/1994) 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja vaarallisia aineita tiellä kuljettavan ajoneuvon kuljettajalla tulee olla ADR-ajolupa seuraavasti:

1. Yhdistetty perusajolupa, jonka saa perusajoluvan, räjähdeajoluvan ja radioaktiivisten aineiden ajoluvan sisältävän yhdistetyn peruskurssin ja sitä vastaavan hyväksytyt kokeen perusteella, kuljettaessa:
 - a) vaarallisia aineita vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (369/2011) liitteen A kohdassa 1.1.3.6.3 tarkoitettuja määriä (vapaaraja) suurempia määriä kuljetusyksikköä kohti; tai
 - b) vaarallisia aineita säiliöissä muissa kuin 3 kohdassa tarkoitetuissa kuljetuksissa kuljetusmäärän ylittäessä vapaarajassa tarkoitettut enimmäismäärät;
2. Perusajolupa, jonka saa peruskurssin ja sitä vastaavan hyväksytyt kokeen perusteella, kuljettaessa muita vaarallisia aineita kuin luokan 1 räjähteitä tai luokan 7 radioaktiivisia aineita 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettun mukaisesti;
3. Säiliöajolupa, jonka saa yhdistetyn peruskurssin ja säiliökuljetusten erikoiskurssin tai peruskurssin ja säiliökuljetusten erikoiskurssin sekä niitä kutakin vastaavan hyväksytyt kokeen perusteella, kuljettaessa:
 - a) vaarallisia aineita ajoneuvossa, jossa kiinteän tai irrotettavan säiliön tilavuus on suurempi kuin 1 m³;
 - b) vaarallisia aineita monisäiliöajoneuvossa, jonka säiliöiden kokonaistilavuus on suurempi kuin 1 m³; tai
 - c) vaarallisia aineita säiliökontissa, MEG-kontissa tai UN-säiliössä, joka on yksittäistilavuudeltaan suurempi kuin 3 m³;
4. Räjähdeajolupa, jonka saa peruskurssin ja luokan 1 räjähteiden erikoiskurssin sekä niitä vastaavan hyväksytyt kokeen perusteella, kuljettaessa muita kuin luokan 7 radioaktiivisia aineita 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettun mukaisesti; tai
5. Radioaktiivisten aineiden ajolupa, jonka saa peruskurssin ja luokan 7 radioaktiivisten aineiden erikoiskurssin sekä niitä vastaavan hyväksytyt kokeen perusteella, kuljettaessa muita kuin luokan 1 räjähteitä kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettun mukaisesti.

Edellä 1 momentista poiketen ajolupaa ei kuitenkaan tarvita 1 momentin 1 kohdan a alakohdassa mainitun asetuksen liitteen A kohdassa 1.1.3 ja luvuissa 3.3—3.5, liitteen B luvun 8.5 lisämääräyksessä S12 eikä liitteessä C tarkoitettuihin vapautettuihin tai vähäisiin kuljetuksiin.

6 Kuljettajan ammattipätevyys

6.1 Laki kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä (273/2007)

1 § Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on autonkuljettajien ammatillisia valmiuksia lisäämällä parantaa liikenteen ja kuljetusten turvallisuutta sekä kuljettajien edellytyksiä tehtävänsä hoitamiseen.

2 § Soveltamisala

Tämä laki koskee kuorma- ja linja-auton sekä niiden ja hinattavan ajoneuvon muodostaman ajoneuvoyhdistelmän kuljettajalta tieliikenteessä vaadittavaa ammattipätevyyttä. Tämän lain säännöksiä kuorma-auton kuljettajan ammattipätevyydestä sovelletaan myös liikennetraktorin kuljettajaan muissa kuin polttoainemaksusta annetun lain (1280/2003) 7 §:ssä tarkoitetuissa kuljetuksissa. Vaarallisten aineiden kuljettajien pätevydestä on lisäksi voimassa, mitä siitä vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (719/1994) ja sen nojalla säädetään. (29.4.2011/389)

Tässä laissa säädetty ammattipätevyys vaaditaan myös muun Euroopan talousalueen valtion (ETA-valtio) kansalaiselta ja sellaisen muun maan kansalaiselta, joka on työsuhteessa ETA-valtioon sijoittautuneeseen yritykseen tai jota ETA-valtioon sijoittautunut yritys käyttää kuljettajana.

Tämä laki ei koske kuljettajaa, jos:

1. ajoneuvon suurin sallittu rakenteellinen nopeus on 45 kilometriä tunnissa;
2. ajoneuvo on poliisin, pelastustoimen tai pelastusalan koulutuksesta vastaavan oppilaitoksen, ensihoitopalvelun, puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen käytössä niiden tehtäviin liittyvissä kuljetuksissa taikka poliisitehtäviä hoidettaessa Tullin käytössä;
3. ajoneuvoa koeajetaan tai siirretään korjaamisen, huoltamisen tai katsastamisen yhteydessä, siirretään varikkoalueella pesun, siivouksen tai tankkauksen yhteydessä, koeajetaan ajoneuvon parantamiseksi teknisesti taikka koeajetaan uusi tai muunneltu ajoneuvo ennen ajoneuvon liikenteeseen hyväksymistä;
4. ajoneuvoa käytetään kiireellisessä hätätilanteessa pelastustarkoituksiin poliisin tai pelastusviranomaisen taikka poliisitehtäviä hoidettaessa tullin tai rajavartiolaitoksen määräyksen perusteella;
5. ajoneuvoa käytetään ajo-oikeuden tai tässä laissa tarkoitetun perustason ammattipätevyyden tai jatkokoulutuksen saamiseksi annettavassa ajo-opetuksessa;

6. ajoneuvoa käytetään yksityisesti muihin kuin kaupallisiin tavarakuljetuksiin;
7. linja-autoa käytetään yksityisesti muihin kuin kaupallisiin henkilökuljetuksiin, jotka suoritetaan kuljettajan kanssa samassa taloudessa asuvien kuljettamiseksi ja linja-auto on heistä jonkun omistuksessa; taikka
8. ajoneuvolla kuljetetaan materiaaleja tai laitteita, joita kuljettaja ammattiaan harjoittaessaan käyttää, eikä ajoneuvon kuljettaminen ole hänen päätoimensa, taikka ajoneuvolla kuljetetaan vähäisessä määrin omia tuotteita, joita kuljettaja myy tietyssä paikassa, eikä ajoneuvon kuljettaminen ole hänen päätoimensa.

Tämä laki ei koske myöskään ulkomailla vakinaisesti asuvaa kuljettajaa, joka tuo maahan tilapäistä käyttöä varten ulkomailla rekisteröidyn linja-auton ja käyttää sitä muihin kuin kaupallisiin henkilökuljetuksiin ajoneuvon mukana tulleiden matkustajien kuljettamiseksi täällä, jos kuljettajalta ei vaadita ammattipätevyyttä siinä EU- tai ETA-valtiossa, josta kuljetus on lähtöisin tai jota tarkoitetaan 2 §:n 2 momentissa. Tässä laissa säädetty ensimmäisen jatkokoulutuksen määräaika ei koske ulkomailla vakinaisesti asuvaa kuljettajaa, jos EU- tai ETA-valtiossa, josta kuljetus on lähtöisin tai jota tarkoitetaan 2 §:n 2 momentissa, määräaika ensimmäisen jatkokoulutuksen suorittamiselle on tässä laissa säädettyä pitempi ja kuitenkin enintään seitsemän vuotta. Tässä momentissa tarkoitetun kuljettajan tulee kuitenkin täyttää edellä tarkoitettussa EU- tai ETA-valtiossa voimassa olevat kuljettajaa koskevat vaatimukset. (1083/2012)

3 § Kuljettajan ammattipätevyys

Kuorma- ja linja-auton kuljettajalta vaaditaan perustason ammattipätevyys ja tässä laissa säädetty jatkokoulutus.

Kuorma-auton tai linja-auton kuljettajan perustason ammattipätevyyden saavuttanut saa kuljettaa niitä kuorma-autoja tai linja-autoja ja niiden ajoneuvoyhdistelmiä, joiden luokkaa vastaava ajo-oikeus hänellä on.

17 § Ammattipätevyyden osoittaminen

Osoitukseksi tässä laissa säädetystä ammattipätevyydestä kuljettajalle annetaan hakemuksesta kuljettajan ammattipätevyyskortti tai hänen hakemuksestaan ajokorttiin tehdään merkintä ammattipätevyydestä.

Kuljettajan on pidettävä 1 momentissa tarkoitettu asiakirja ajaessaan mukana ja vaidittaessa esitettävä poliisille tai muulle liikenteen valvojalle. Poliisi voi keskeyttää ajon, jos kuljettajalla ei ole asiakirjaa mukanaan. Ajon jatkaminen voidaan sallia, jos kuljettajan henkilöllisyys voidaan luotettavasti todeta. Kuljettaja voidaan samalla velvoittaa esittämään asiakirja poliisille määräajassa.

Ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän saa 2 §:n 3 momentissa tarkoitettuja ajoja lukuun ottamatta luovuttaa vain sellaisen henkilön kuljetettavaksi, jonka ammattipätevyys on todettu 1 momentissa tarkoitettusta asiakirjasta.

29 § Siirtymäsäännökset

Tässä laissa säädettyä perustason ammattipätevyyttä ei vaadita linja-auton kuljettajalta, jonka linja-auton ajo-oikeus on alkanut ennen 10 päivää syyskuuta 2008 ja kuorma-autonkuljettajalta, jonka kuorma-auton ajo-oikeus on alkanut ennen 10 päivää syyskuuta 2009.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun kuljettajan on kuitenkin saadakseen jatkaa tässä laissa tarkoitettuja kuljetuksia suoritettava tässä laissa säädetty jatkokoulutus viiden vuoden kuluessa 1 momentissa mainitusta päivästä ja sen jälkeen siten kuin 7 §:n 2 momentissa säädetään.

Jos jatkokoulutuksen ajankohdan sovittamiseksi yhteen ajokortin voimassaoloajan kanssa tai jatkokoulutuksen edellyttämien järjestelyjen toteuttamiseksi asteittain on tarpeen poiketa 2 momentissa tai 7 §:n 2 momentissa säädetyistä viiden vuoden määräajasta, valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää jatkokoulutuksen suorittamisesta enintään kaksi vuotta momentissa säädettyä aikaisemmin tai enintään kaksi vuotta momentissa säädettyä myöhemmin.

Ennen lain voimaantuloa saadaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin. /11/

VNA (640/2007) 21 § Siirtymäsäännökset

Linja-auton kuljettaja, jonka ajo-oikeus on alkanut ennen 10 päivää syyskuuta 2008, ja kuorma-auton kuljettaja, jonka ajo-oikeus on alkanut ennen 10 päivää syyskuuta 2009, voi osallistua ensimmäiseen jatkokoulutukseen aikaisintaan 10 päivästä syyskuuta 2007. Linja-auton kuljettajalle ennen 10 päivää syyskuuta 2008 annettu todistus jatkokoulutuksesta tai sen jaksosta on voimassa 10 päivään syyskuuta 2013 ja kuorma-auton kuljettajalle ennen 10 päivää syyskuuta 2009 annettu todistus jatkokoulutuksesta tai sen jaksosta on voimassa 10 päivään syyskuuta 2014. (VNA 424/11)

VNA 403/2008 14 § Nostolaitteen kuljettajien erityiset pätevyysvaatimukset

Ajoneuvonosturin, jonka nostokyky on yli 5 tonnia, ja torninosturin kuljettajalla on oltava asianmukainen ammattitutkinto tai suoritettuna sen soveltuva osa.

Jos kuormausnosturin kuormamomentti on yli 25 tonnimetriä ja se on tarkoitettu pääasiassa muuhun käyttöön kuin ajoneuvon kuormaamiseen, sen kuljettajalla on oltava asianmukainen ammattitutkinto tai suoritettuna sen soveltuva osa.

Trukin ja henkilönostimen kuljettajalla on oltava sen käyttöön työnantajan kirjallinen lupa. Työnantajan on ennen luvan antamista varmistettava, että kuljettajalla on riittävät kyvyt ja taidot työväliseen turvalliseen käyttämiseen.

Aluehallintovirasto voi erityisistä syistä myöntää työpaikkakohtaisen luvan käyttää tietyn nosturin kuljettajana sitä, jolla ei ole 1 tai 2 momentin mukaista pätevyyttä, jos hänellä on siihen muulla tavoin osoitettu kyky ja taito ja työntekijöiden turvallisuus on varmistettu. (VNA 1101/2010) /7/

7 Vastuu tienpitotehtävässä

7.1 Tieliikennelain tarkoittamalla tiellä

Puutteellisuuden ja vian korjausvelvoite

Jos ajoneuvon rakenteessa tai varusteissa havaitaan puutteellisuus tai vika, ajoneuvoa ei saa käyttää liikenteessä ennen kuin puutteellisuus ja vika on korjattu. Tämä kielto ei kuitenkaan koske matkalla todettua, olosuhteet huomioon ottaen vähäiseksi katsottavaa puutteellisuutta tai vikaa, joka todennäköisesti on syntynyt matkan kessäessä ja joka ei ole ollut kuljettajan välittömästi havaittavissa ja korjattavissa tai jonka korjausta ei voida ilman huomattavaa hankaluutta matkalla suorittaa. (AjonL 5 §) /3/

Vastuu ajoneuvon kunnosta, rekisteröinnistä ja katsastuksesta

Ajoneuvon omistaja tai hänen sijastaan rekisteriin ilmoitettu haltija sekä ajoneuvon kuljettaja ovat vastuussa siitä, että liikenteeseen käytettävä ajoneuvo on liikennekelppoinen ja, jos sitä edellytetään, rekisteröity ja asianmukaisesti katsastettu.

Jos ajoneuvoa kuljettaa sen omistajan tai haltijan työntekijä, työnantajan on huolehdittava siitä, että ajoneuvo on liikennekelppoinen, kun se luovutetaan työntekijän kuljetettavaksi, ja että ajoneuvo tarkastetaan ja huolletaan riittävän usein sen pitämiseksi liikennekelppoisessa kunnossa. Kuljettajan on viipymättä ilmoitettava työnantajalle ajoneuvon kunnossa havaitsemistaan puutteista, joita hän ei voi itse korjata. (AjonL 9 §) /3/

Työnantajan vastuu

Työnantaja on velvollinen varustamaan tienpidossa käytettävän ajoneuvon niillä varoituslaitteilla, jotka on tarkoitettu varoittamaan muuta liikennettä tai työmaalla työskenteleviä henkilöitä.

Työnantaja on velvollinen perehdyttämään työntekijän niihin työ- ja liikenneturvallisuutta vaarantaviin tekijöihin ja niiden ehkäisemiseen, jotka liittyvät tienpitoajoneuvon työtehtävään. Kuljettaja on myös perehdytettävä niihin poikkeussäännöksiin, jotka koskevat ajoneuvon kuljettamista tienpitotehtävässä.

Työnjohdon vastuu

Työnjohto on velvollinen huolehtimaan siitä, että tienpitotehtävässä käytettävä ajoneuvo on varustettu tehtävän edellyttämien varoituslaittein. Työnjohto on myös velvollinen huolehtimaan siitä, että kuljettaja on asianmukaisesti perehdytetty tienpitoajoneuvon käyttöön. Perehdyttämiseen sisällytetään koulutusta ajoneuvon kuljettamiseen poikkeussääntöjen nojalla, jolloin kuljettaja perehdytetään lainsäädännön asettamiin edellytyksiin ja vastuihin.

Kuljettajan vastuu

Tienpitoajoneuvon kuljettajan on tarkistettava, että ajoon lähettäessä hänen käyttämänsä ajoneuvo on liikennekelpoinen ja että tehtävässä käytettäväksi määrätyt varoituslaitteet ja varusteet ovat kunnossa ja toimivat.

Ajoneuvoa kuljettaessaan hän

- vastaa voimassa olevien liikennesääntöjen ja annettujen ohjeiden noudattamisesta;
- huolehtii osaltaan annettujen työ- ja liikenneturvallisuutta koskevien ohjeiden noudattamisesta;
- huolehtii annetun tehtävän täyttämisestä;
- huolehtii ajoneuvon oikeasta kuormituksesta ja kuormaamisesta;
- vastaa ajoneuvon kuljettajana ajoneuvon kunnan tarkkailusta ja havaittujen vikojen ilmoittamisesta työnjohdolle;
- vastaa siitä, että hänellä on kyseisen ajoneuvon kuljettamiseen oikeuttava ajokortti;
- on velvollinen ilmoittamaan välittömästi työnjohdolle ajokorttinsa voimassaolossa tapahtuneista muutoksista.

Kuljettajan on omalta osaltaan pyrittävä kehittämään ammattitaitoaan ja esitettävä työnjohdolle tarpeensa lisäkoulutuksesta. Hänen on tuotava myös esille työssään havaitsemiaan parannustarpeita ja esitettävä aktiivisesti korjausta niihin.

7.2 Tienpitoajoneuvon käyttö suljetulla alueella

Kun ajoneuvoa kuljetetaan suljetulla alueella noudatetaan liikennesääntöjä olosuhteiden edellyttämällä tavalla. Tieliikennelainsäädäntö ei ole suljetulla alueella voimassa.

Ajoneuvolakia ei sovelleta yksinomaan yleiseltä liikenteeltä eristetyllä työmaalla taikka tehdas-, satama-, varasto-, kilpailu- tai muulla vastaavalla alueella käytettävään ajoneuvoon. Ajoneuvon yleisiä turvallisuusvaatimuksia koskevaa 4 §:n 1 ja 2 momenttia, vastuuta ajoneuvon kunnosta, rekisteröinnistä ja katsastuksesta koskevaa 9 §:ää vastuuta koskevin osin, ajokieltoon määräämistä koskevaa 84 §:ää, valvontakatsastukseen määräämistä koskevaa 85 §:ää, ajoneuvon korjausvelvoitetta koskevaa 86 §:ää ja rangaistuksia koskevaa 96 §:ää sovelletaan kuitenkin tällaiseenkin ajoneuvoon. (AjonL 2 § 1 mom.) /3/

Ajoneuvojen varusteita koskevat määräykset on esitetty ensisijaisesti työturvallisuuslainsäädännössä. /7/, /12/

Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta (205/09) on poikkeuksetta voimassa myös suljetulla alueella olevalla työmaalla.

8 Tienpitoajoneuvojen vakuutukset

8.1 Liikennevakuutus

(Liikennevakuutuslaki 279/59, Liikennevakuutusasetus 324/59)

1 § LiikVakL

Moottoriajoneuvon liikenteeseen käyttämisestä aiheutunut henkilö- tai omaisuusvahinko, jota jäljempänä sanotaan liikennevahingoksi, korvataan ajoneuvoa varten annetusta liikennevakuutuksesta tämän lain mukaan. Valtion omistaman ajoneuvon aiheuttama liikennevahinko korvataan valtion varoista, niin kuin valtio olisi antanut vakuutuksen.

Sellaisen moottoriajoneuvon, jonka pysyvä kotipaikka on muualla kuin Suomessa, liikennevakuutuksen perusteella ei korvata tämän lain mukaan kuljettajan tai omistajan henkilövahinkoa, ellei 15 §:stä muuta johdu. (361/93) /13/

Tieliikennelain tarkoittamalla tiellä

Liikenteessä käytettävää moottoriajoneuvoa varten on ajoneuvon omistajalla, ei kuitenkaan valtiolla, oltava liikennevakuutus 19 §:ssä tarkoitetussa vakuutusyhtiössä. (Liikennevakuutuslaki 361/93, 1493/94 15 § 1 mom.) /13/

Tien ulkopuolella, suljetulla tai yksityisellä alueella

Liikennevakuutuslaki on erillinen tieliikennesäädöksistä riippumaton laki. Siinä liikenteen käsite on laajempi kuin tieliikennesäädöksissä, eikä se edellytä ajoneuvon rekisteröintiä tai käyttöä tieliikennelain tarkoittamalla tiellä.

Moottorikäyttöinen ajoneuvo on lain mukaan aina liikennevakuutettava myös silloin, kun sillä liikennöidään rekisteristä poistettuna yksinomaan suljetulla työmaa-alueella, muulla yksityisalueella tai maastossa.

Myös rekisteristä poistettu traktori on aina vakuutettava, sillä se on vapaa vakuuttamisvelvollisuudesta ainoastaan suorittaessaan liikenneväylältä erillään olevassa paikassa muuta maatilatalouden työtä kuin tavaran tai henkilöiden kuljetusta. Tavaran kuljettamisena pidetään esimerkiksi viljan ja heinien siirtämistä pellolta varastoon.

Moottorikelkka, moottoripyörä ja mopo sekä muut moottorikäyttöiset ajoneuvot on liikennevakuutettava myös silloin, kun niitä käytetään yksinomaan liikenneväylien ulkopuolella.

Liikennevakuutuksen ottaminen on liikennevakuutuslaissa säädetty pakolliseksi. Vakuuttamisvelvollisuus on moottorikäyttöisen ajoneuvon omistajalla ja moottoriajoneuvorekisteriin merkityllä haltijalla.

8.2 Vastuuvakuutus

Urakka- tai palvelusopimuksessa on määritelty vaadittavat vakuutukset. Urakoitsijalla tai palveluntuottajalla tulee olla voimassa oleva toiminnan vastuuvakuutus tai muu vastaava vakuutus, jolla voidaan korvata muut kuin ajoneuvon liikenteessä käyttämisestä aiheutuvat vahingot.

9 Liikennevahingon käsittely

9.1 Toimenpiteet liikennevahingon sattuessa

Liikennevahingon jälkeen on ensisijaisesti huolehdittava tarvittavista varoitus-, ensiapu- ja hälytystoimenpiteistä.

Vastapuolen ajokortista ja rekisteriotteesta merkitään muistiin ajoneuvon kuljettajan ja omistajan henkilötiedot ja erityisesti ajoneuvon rekisterinumero. Myös paikalla olevien todistajien henkilö- ja yhteystiedot ja aiheutuneet vahingot merkitään muistiin. Vastapuolelle on annettava hänen tarvitsemansa tiedot.

Jos syyllisyys ei ole täysin selvä, vahinko on huomattava tai vahingon kärsineestä ei ole tietoa, on asiasta ilmoitettava poliisille. Poliisi on kutsuttava paikalle, jos joku on vakavasti loukkaantunut tai kuollut.

Jos onnettomuudessa joku on kuollut tai vaikeasti loukkaantunut, onnettomuuspaikalla ei kuitenkaan poliisin luvatta saa siirtää ajoneuvoa tai muuten muuttaa olosuhteita, joilla voi olla merkitystä onnettomuuden selvittämisessä, ellei se liikenteen turvaamiseksi taikka henkilöiden tai arvokkaan omaisuuden suojaamiseksi ole välttämätöntä. (TLL 60 § 2 mom.) /1/.

Jos vastapuoli myöntää syyllisyytensä, on häntä pyydettyä täyttämään ja allekirjoittamaan vahinkoilmoituslomake, missä hän selvästi myöntää syyllisyytensä.

Ajoneuvolle aiheutuneista vahingoista on ilmoitettava työnantajalle.

Pidettäessä asiasta poliisitutkinta, on tärkeitä huolehtia siitä, että kaikki asiaan vaikuttavat seikat tulevat kirjatuiksi tutkintapöytäkirjaan. Poliisitutkinnassa on tarvittaessa painotettava työstä johtuvia erityisolosuhteita ja syitä esimerkiksi poikkeussääntöjen mukaiseen ajoneuvon kuljettamiseen tai pysäköintiin. Tutkinnallisista syistä poliisi merkitsee yleensä kaikki osapuolet poliisitutkintapöytäkirjaan syyllisiksi epäillyiksi. Poliisin tehtävänä on tutkinnan suorittaminen. Lopullisesti syyllisyyden tai syyttömyyden ratkaisee virallinen syyttäjä tai tuomioistuin.

9.2 Rangaistusmääräysmenettely

Lain rikkomusta koskeva asia (esim. liikenteen vaarantaminen), jossa voidaan seuraamukseksi määrätä sakkoa, rikesakkoa taikka niiden ohella enintään 1 000 euron suuruinen menettämisseuraamus.

Edellytyksenä rangaistusmääräysmenettelyn käyttämiselle on, että epäilty ja asianomistaja (johon vahinko on kohdistunut) antaa siihen.

Rangaistusmääräyksen antaa syyttäjä ja sakkomääräyksen antaa poliisimies. Rikesakon määrää poliisimies tai syyttäjä suostumuksensa (Laki sakon ja rikesakon määräämisestä 754/2010).

9.3 Oikeudenkäynti

Mikäli asia on sellainen, että sitä ei voida ratkaista rangaistusmääräysmenettelyssä tai asianomistaja ei ole antanut siihen suostumustaan, voivat virallinen syyttäjä ja/tai asianomistaja saattaa asian oikeuden ratkaistavaksi. Asianosaisen, joka tahtoo hakea muutosta alioikeuden ratkaisuun, on ilmoitettava tyytymättömyytensä päätökseen puhevallan menettämisen uhalla viimeistään seitsemäntenä (7) päivänä siitä päivästä, jona alioikeuden päätös annettiin. Valitus hovioikeudelle (HO) on tehtävä 30 päivässä siitä päivästä, jona ratkaisu annettiin.

Hovioikeuden asiassa antamaan ratkaisuun voidaan hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta (KO) vain siinä tapauksessa, että korkein oikeus laissa mainituilla erityisillä perusteilla myöntää asiassa valitusluvan. Määräaika valitusluvan pyytämiseen ja valituksen tekemiseen on 60 päivää siitä päivästä, jona hovioikeuden ratkaisu annettiin.

Lähteet

- /1/ Tietliikennelaki (TLL) 267/81
 - /2/ Tietliikenneasetus (TLA) 182/82
 - /3/ Ajoneuvolaki (AjonL) 1090/2002
 - /4/ Asetus ajoneuvojen käytöstä tiellä (AAjonk)1257/92
 - /5/ Maantielaki (MaantL) 503/2005
 - /6/ Liikenne- ja viestintäministeriön asetus autojen ja perävaunujen rakenteesta ja varusteista 1248/2002
 - /7/ Valtioneuvoston asetus työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta 403/2008
 - /8/ Liikenne- ja viestintäministeriön asetus vaarallisten aineiden kuljettamisesta tiellä 277/2002
 - /9/ Ajoneuvoverolaki 1281/2003
 - /10/ Ajokorttilaki 386/2011
 - /11/ Laki kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä 273/2007
 - /12/ Valtioneuvoston päätös rakennustyön turvallisuudesta (VNp) 629/94, 611/94, 472/99, (VNA) 426/2004, 702/2006, 205/2009
 - /13/ Liikennevakuutuslaki 279/59
 - /14/ Liikenne- ja viestintäministeriön asetus traktorien, moottorityökoneiden ja maastoajoneuvojen, niiden perävaunujen sekä hinattavien laitteiden rakenteesta ja varusteista 274/2006
- Huom. Säännösten muutokset on otettu huomioon Suomen säädöskokoelman numeroon 704/2013 saakka.

